

ÅRSRAPPORT 2023

SpareBank 1 Gruppen

INNHold

Styrets årsberetning	3	Note 24 Eiendom, anlegg og utstyr	87
Resultatregnskap	15	Note 25 Goodwill	88
Utvidet resultat	16	Note 26 Andre immaterielle eiendeler	89
Balanse	17	Note 27 Skatt	90
Endring i egenkapital	19	Note 28 Lønn, honorar og godtgjørelse	91
Kontantstrømoppstilling	21	Note 29 Vesentlige transaksjoner med nærstående parter	93
		Note 30 Antall ansatte og årsverk	94
		Note 31 Ansvarlig lånekapital	94
Noter			
Note 1 Generell informasjon	22		
Note 2 Regnskapsprinsipper	22		
Note 3 Kritiske estimater og vurderinger vedrørende regnskapsprinsipper	41	Øvrige noter	
Note 4 Segmentinformasjon	45	Note 32 Eierstruktur	95
Note 5 Solvens II	46	Note 33 Hendelser etter balansedagen, tvistesaker	95
		Note 34 Overgangsnote	96
Risikonoter		Revisjonsberetning	97
Note 6 Finansiell risikostyring	48	Styrets redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse	100
		Revisjonsutvalget	103
Markedsrisiko		Risikoutvalget	104
Note 7 Markedsrisiko knyttet til valutarisiko	55	Godtgjørelsesutvalget	105
Note 8 Finansielle derivater	56		
Forsikringsrisiko			
Note 9 Risiko ved forsikringskontrakter i SpareBank 1 Forsikring	57		
Note 10 Risiko ved forsikringskontrakter i Fremtind	61		
Note 11 Risiko ved forsikringskontrakter i SpareBank 1 Gruppen	65		
Kredittrisiko			
Note 12 Kredittespønering for hver interne risikorating	70		
Note 13 Maksimal kredittespønering, ikke hensyntatt pantestillelser	70		
Likviditetsrisiko			
Note 14 Gjenværende kontraktmessig løpetid på finansielle forpliktelser	71		
Resultat og balansenoter			
Note 15 Inntekter og kostnader fra finansielle eiendeler og gjeld	72		
Note 16 Leieavtaler	73		
Note 17 Klassifisering av finansielle eiendeler og forpliktelser	74		
Note 18 Forpliktelser investeringsvalgskontrakter	75		
Note 19 Verdsettelseshierarki	77		
Note 20 Finansielle eiendeler til virkelig verdi	80		
Note 21 Investeringer i datterselskaper	81		
Note 22 Investeringer i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	82		
Note 23 Investeringseiendommer	84		

STYRETS ÅRSBERETNING FOR 2023

SpareBank 1 Gruppen

VIRKSOMHETEN I 2023

- Konsernresultat før skatt i 2023 ble 218 (1.796)¹ mill. kroner. Egenkapitalavkastningen etter skatt ble 1,9 (10,3)¹ %. Resultatsvekkelsen skyldes i hovedsak svakere forsikringsresultat i Fremtind og nedskrivning av aksjer i Kreditor AS med 713 mill. kroner.
- SpareBank 1 Forsikring AS hadde et resultat før skatt på 278 (-30)¹ mill. kroner. Resultatet etter skatt ble 208 (-21)¹. Positiv utvikling i resultat fra forsikringstjenester og netto finansresultat, som hovedsakelig er avkastning fra selskapsporteføljen, bidro til resultatforbedringen.
- Fremtind konsern leverte et resultat før skatt på 1.160 (1.570)¹ mill. kroner. Resultatet for 2023 bærer preg av naturskader og økte skadepresenter for alle de viktigste produktgruppene. Samtidig var finansresultatet vesentlig bedre enn i 2022.
- SpareBank 1 Factoring AS fikk et resultat før skatt på 108 (97) mill. kroner. Resultatet etter skatt ble 81 (73) mill. kroner. Utlånene har hatt en økning på 3,6 % mot samme periode i fjor.
- I desember 2023 signerte eierne av Fremtind og Eika Forsikring AS en intensjonsavtale om å slå sammen forsikringsvirksomhetene. I januar 2024 ble transaksjonsavtalen signert. Avtalen er betinget av godkjenning fra Konkurransetilsynet og Finanstilsynet.

Kreditor AS er en 50 %-eid felleskontrollert virksomhet av SpareBank 1 Gruppen AS. Kreditor AS fikk et resultat etter skatt på -520 mill. kroner. SpareBank 1 Gruppen AS sin andel av dette er -260 mill. kroner. Det var i 2023 nedskrivning av porteføljer og svak innfordring. Økt rentenivå og høy inflasjon bidro til økning i både finans- og driftskostnader.

SpareBank 1 Gruppen AS er et holdingselskap som gjennom sine datterselskaper produserer, leverer og distribuerer produkter innenfor skadeforsikring, personforsikring, pensjon, factoring og folkefinansiering.

SpareBank 1 Gruppen AS har kontoradresse i Tromsø, og konsernets primærmarked er Norge. I årsberetningen benyttes SpareBank 1 Gruppen AS eller selskapet om holdingselskapet, og SpareBank 1 Gruppen eller konsern om konsernet.

SpareBank 1 Gruppen AS og konsernet avlegger regnskap i tråd med EU-godkjent IFRS-standard (International Financial Reporting Standards). 2023 er det første året som SpareBank 1 Gruppen konsern tar i bruk IFRS 17 og IFRS 9. Tallene for 2022 er omarbeidet.

SpareBank 1 Gruppen oppnådde et resultat etter skatt på 252 (1.428)¹ mill. kroner. Samlet forvaltningskapital for SpareBank 1 Gruppen var 132 (117)¹ mrd. kroner per 31. desember 2023. Økning i forvaltningskapital skyldes i all hovedsak høyere verdier på verdipapirporteføljene.

SpareBank 1 Gruppen er, som et forsikringsdominert finanskonsern, underlagt Solvens II-regelverket. Solvensmarginen per 31. desember 2023 på konsolidert nivå var 181 (169) % uten bruk av overgangsregler. Det er fastsatt et mål om en solvensmargin på 150 % på konsolidert nivå.

SpareBank 1 Gruppen – resultater og nøkkeltall:

Mill. kroner	2023	2022
Andel resultat fra datterselskapene før skatt:		
- SpareBank 1 Forsikring AS	278	-30
- Fremtind Forsikring konsern	1160	1570
- SpareBank 1 Factoring AS	108	97
- Modhi Finance konsern*		50
- SpareBank 1 Spleis AS	-17	-13
- Konsernjusteringer	-20	-18
Sum resultat datterselskaper før skatt	1510	1656
Kostnader morselskapet	-112	-107
Netto finans morselskap	-236	-103
Gevinst/tap ved salg av verdipapirer**/ Nedskrivning	-713	382
Tilknyttet selskap og fellekontrollert virksomhet	-231	-33
RESULTAT FØR SKATT	218	1796
Skattekostnad	34	-368
RESULTAT ETTER SKATT	252	1428
Kontrollerende interessers andel	-168	1021
Ikke-kontrollerende interessers andel	420	407

*Modhi Finance AS ble fragregnet 1. oktober 2022. Resultatene er med frem til 30.09.2022. I forbindelse med fraregning av Modhi Finance oppstod en konserngevinst på 382 mill. kroner.

¹ Tall i parentes er tall for 2022. Tallene for forsikringselskapene i 2022 er proforma omarbeidet etter IFRS 17 og IFRS 9.

EIERSTYRING OG SELSKAPSLLEDELSE

Aksjene i SpareBank 1 Gruppen AS er ikke børsnotert, og selskapet hadde per 31. desember 2023 heller ikke børsnoterte obligasjonslån. Selskapet har en konsentrert eierstruktur, og aksjene er ikke gjenstand for regelmessig omsetning. SpareBank 1 Gruppen AS var per 31. desember 2023 eid av SpareBank 1 Nord-Norge (19,5 %), SpareBank 1 SMN (19,5 %), SpareBank 1 SR-Bank ASA (19,5 %), Samarbeidende Sparebanker AS (19,5 %), SpareBank 1 Østlandet (12,4 %) samt Landsorganisasjonen i Norge (LO) og forbund tilknyttet LO (samlet 9,6 %). Alle aksjeeiere og aksjeeiergrupperinger er representert i selskapets styre enten direkte eller indirekte. Det er løpende og god kontakt med alle aksjeeiere og aksjeeiergrupperinger i selskapet. Styret i SpareBank 1 Gruppen AS har drøftet «Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse», og sluttet seg til denne der den gir føringer som er aktuelle og relevante for et selskap som ikke har aksjer notert på børs, og hvor aksjene heller ikke er gjenstand for regelmessig omsetning.

Styrets samlede redegjørelse for selskapets eierstyring og selskapsledelse er inntatt i årsrapporten for 2023.

LEDELSEN

Rollen til SpareBank 1 Gruppen AS er å se til at den samlede virksomheten i konsernet er organisert og drives på en forsvarlig måte. I tillegg til at morselskapet forvalter eierinteressene i datterselskapene leverer morselskapet også støttetjenester til datterselskapene. Sigurd Aune er administrerende direktør i SpareBank 1 Gruppen AS

OPPLYSNING OM GODTGJØRELSE

Opplysninger om godtgjørelse til administrerende direktør, styret og godtgjørelse til revisor fremgår av note 28.

UTBYTTEPOLITIKK

SpareBank 1 Gruppen AS har som mål å utbetale 60-70 % av overskuddet på konsolidert nivå som netto utbytte. Ved fastleggelse av utbytte for SpareBank 1 Gruppen AS skal det legges vesentlig vekt på at man har en tilfredsstillende solvensmargin i selskapet og konsolidert for konsernet, basert både på gjeldende regelverk og de interne mål som er fastsatt av styret. I vurderingen av solvenssituasjonen skal det hensyntas kapitalbehov for fremtidig vekst i konsernet samt selskapets ORSA-beregninger og likviditetssituasjon.

Det er resultat etter skatt i morselskapet, SpareBank 1 Gruppen AS, som danner grunnlag for fastsettelse av størrelsen på utbyttet. Det er i 2023 ikke grunnlag for å dele ut utbytte, da morselskapet har underskudd som følge av nedskrivningen av aksjene i Kredinor AS.

FORRETNINGSOMRÅDER – RESULTATER OG NØKKELTALL

SPAREBANK 1 FORSIKRING AS

SpareBank 1 Forsikring AS er et heleiet datterselskap av SpareBank 1 Gruppen AS. SpareBank 1 Forsikring AS understøtter strategien til SpareBank 1-bankene mot deres bedrifts- og privatkunder, samt LO-forbundene mot deres medlemmer og foreninger.

Hovedproduktene til selskapet er tjenestepensjon inkludert kollektive uføredeknninger, samt private pensjonsspareprodukter.

SpareBank 1 Forsikring fikk et resultat før skatt på 278 (-30)¹ mill. kroner hittil i år. Resultat etter skatt ble 208 (-21)¹ mill. kroner.

Resultat fra forsikringstjenester

Resultat fra forsikringsfortjenester ble 158 mill. kroner hittil i år mot 109¹ mill. kroner samme periode i fjor. Forbedringen skyldes blant annet lavere kostnader fra forsikringstjenester på 58 mill. kroner i forhold til fjoråret. Samtidig er inntekter fra forsikringstjenester 3 mill. kroner lavere.

Netto finansresultat Netto finansresultat ble 193 (-70) mill. kroner, en forbedring på 263 mill. kroner fra 2022. Netto finansresultatet på 193 mill. kroner gjelder i all hovedsak positiv avkastning selskapsporteføljen på 229 mill. kroner. Netto inntekter fra investeringer fra denne porteføljen tilfaller selskapet i sin helhet.

Resultat av andre inntekter og kostnader

Resultat av andre inntekter og kostnader ble -72 (-69) mill. kroner. Andre inntekter og kostnader består av gebyrinntekter og administrasjonskostnader tilknyttet investeringskontrakter, som ikke faller inn under IFRS 17 og andre inntekter og kostnader knyttet til selskapets midler.

Finansielle eiendeler

SpareBank 1 Forsikring AS plasserer forvaltningskapitalen i aksjefond, obligasjons- og pengemarkedsfond, rentebærende papirer og eiendommer. Selskapet benytter i begrenset grad andre finansielle instrumenter.

De finansielle eiendelene er delt inn i fem porteføljer. Selskapets kapital forvaltes i en egen selskapsportefølje. Forvaltningen av kundemidlene knyttet til individuelle spareforsikringer solgt før 1. januar 2008 forvaltes i en adskilt kollektivportefølje. Fripolisene forvaltes også i en adskilt kollektivportefølje sammen med kundemidlene tilhørende ytelsespensjon. I den ordinære kollektivporteføljen forvaltes midlene til øvrige produkter med kontraktsfastsatte forpliktelser. Den femte porteføljen er eiendelene knyttet til livsforsikring med investeringsvalg. En betydelig andel av plasseringene i kollektivporteføljene er i

eiendom og obligasjoner. I kollektivporteføljene samlet har selskapet en aksjeandel på 16,2 %. Styling av forvaltningskapitalen skjer gjennom en modell der selskapets finansielle eksponering vurderes samlet.

Eiendomsporteføljen består i hovedsak av kontoreiendommer konsentrert til sentrale deler av Oslo. Det har vært verdiregulering på eiendommer i kollektivporteføljen og investeringsvalgporteføljen på til sammen -997 mill. kroner i 2023. I 2022 var eiendommene verdiregulert med -272 mill. kroner.

Avkastningen i selskapsporteføljen var 4,1 % per 31. desember 2023, mens verdijustert avkastning i de tre kollektivporteføljene for ordinær bestand, gammel individualbestand og for fripliser og ytelsespensjon var henholdsvis 3,6 %, 3,3 % og 3,3 %. Bokført avkastning i disse porteføljene ble henholdsvis 0,0 %, 3,0 % og 0,2 %.

Netto finansielle eiendeler knyttet til forsikringer med investeringsvalg utgjorde 68,4 mrd. kroner per 31. desember 2023. Midlene fordelte seg med 65,1 % i aksjefond, 27,4 % i obligasjonsfond, 1,9 % i eiendom og 5,6 % i pengemarkedsfond.

Selskapet tilbyr ulike investeringsprofiler. For profiler som er aktivt forvaltet hadde «Aktiv Aksjer» en avkastning ved utgangen 2023 på 18,9 %. Profilene «Aktiv Offensiv 75», «Aktiv Moderat 50» og «Aktiv Forsiktig 25» ga avkastning på henholdsvis 15,2 %, 11,6 % og 8,2 %. «Aktiv Renter» ga 4,7 %. Avkastningen er eksklusive forvaltningskostnad.

Selskapet tilbyr også indeksforvaltning og svanemerket forvaltning. Kapitalen med indeksforvaltning utgjorde 5,4 mrd. kroner ved utgangen av 2023. Kapital med svanemerket forvaltning utgjorde 2,5 mrd. kroner.

Sum brutto forfalte premieinntekter var 7,8 mrd. 31. desember 2023, tilsvarende en økning på 9,5 % fra fjoråret. Innen kollektiv pensjonsforsikring med investeringsvalg var veksten i forfalt premie 530 mill. kroner, tilsvarende 10,3 %.

Soliditet og kapitalforhold

Selskapets forvaltningskapital var 99,1 mrd. kroner per 31. desember. Dette tilsvarte en økning på 16,9 % fra årsskiftet.

Selskapet anses å være godt kapitalisert sett opp mot kravene i Solvens II-regelverket. SpareBank 1 Forsikring AS benytter overgangsregler for forsikringsmessige avsetninger der markedsværdien av forpliktelsene fases gradvis inn over en periode på 16 år fra 2016. Solvensmarginen både med og uten bruk av overgangsregel var 203 (157) % per 31. desember 2023. Styret anser at selskapets forretningsmessige eksponering er godt tilpasset dets risikoevne.

Resultatutvikling:

Mill. kroner	2023	2022 ¹⁾
Inntekter fra forsikringstjenester	644	647
Kostnader fra forsikringstjenester	-478	-536
Netto resultat fra gjenforsikringstjenester	-8	-2
Resultat fra forsikringstjenester	158	109
Finansinntekter fra finansielle eiendeler ikke målt til virkelig verdi	38	35
Resultat fra investeringer til virkelig verdi	9 391	-6 040
Netto inntekter investeringseiendommer	-705	-35
Netto endring investeringskontrakter	-7 472	4 746
Netto inntekter fra investeringer	1 253	-1 294
Netto finansresultat fra forsikringskontrakter	-1 061	1 224
Netto finansresultat	193	-70
Andre inntekter	642	551
Andre kostnader	-714	-620
Resultat av andre inntekter og kostnader	-72	-69
Resultat før skatt	278	-30
Skatteskostnad	-70	10
Resultat etter skatt	208	-21

¹⁾ Tallene for 2022 er proforma omarbeidet etter IFRS 17 og IFRS 9

FREMTIND FORSIKRING KONSERN

Fremtind Forsikring konsern er det ledende norske selskapet på salg av forsikring gjennom bank, til bankkunder og til medlemmer av LO-forbund. SpareBank 1 Gruppen AS og DNB ASA har eierandeler på henholdsvis 65 % og 35 % i Fremtind Forsikring AS. Fremtind har fra 1.1.2023 tatt i bruk IFRS 17 og IFRS 9 i sitt konsernregnskap. Tallene for 2022 er omarbeidet. De største endringene fra tidligere regelverk for Fremtind er diskontering og risikjustering av skadereservene. I tillegg sesongjusteres inntekten og tapskontrakter kostnadsføres umiddelbart.

Resultatutvikling:

Mill. kroner	2023	2022 ¹⁾
Inntekter fra forsikringstjenester	15 607	14 460
Kostnader fra forsikringstjenester	-14 860	-12 361
Netto resultat fra gjenforsikringskontrakter	101	-235
Resultat fra forsikringstjenester	848	1 864
Resultat fra investeringer til virkelig verdi	913	-585
Netto inntekter fra investeringseiendommer	93	90
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede og felleskontrollerte foretak	-12	-11
Netto inntekter fra investeringer	994	-506
Netto finansresultat fra forsikringskontrakter	-497	498
Netto finansresultat fra gjenforsikringskontrakter	18	-31
Netto forsikringsrelatert finansresultat	-479	467
Andre inntekter	196	157
Andre kostnader	-399	-412
Resultat av andre inntekter og kostnader	-203	-255
Resultat før skatt	1 160	1 570
Skatteskostnad	40	-401
Resultat etter skatt	1 200	1 169

¹⁾ Tallene for 2022 er proforma omarbeidet etter IFRS 17 og IFRS 9

Resultatet i 2023 ble 1.160 (1.570)¹ mill. kroner før skatt og 1.200 (1.169)¹ mill. kroner etter skatt. Værhendelser, store skader, inflasjon, svak kronekurs, og flere og dyrere skader preget hele året. Til tross for dette fikk Fremtind et tilfredsstillende resultat som følge av solide bidrag fra personrisiko -og finansporteføljene.

Resultat fra forsikringstjenester

Resultat av forsikringstjenester i 2023 ble 848 (1.864)¹ mill. kroner, en nedgang på 1.016 mill. kroner fra samme periode i 2022. Skadeprosenten har økt i 2023 som følge av fjellskred i Halden, ekstremværet «Hans», styrtregn på Østlandet samt avviklingstap og økt skadefrekvens og snittskade for hovedproduktene. Værhendelsene utgjorde alene i overkant av 5 prosentpoeng av konsernets bruttoskadeprosent.

Netto inntekter fra investeringer

Netto inntekter fra investeringer ble 994 (-506)¹ mill. kroner i 2023, noe som er 1,5 mrd. kroner høyere enn i 2022.

Renteinstrumentene i porteføljen utgjorde 17,8 mrd. kroner. Renteavkastningen i 2023 (4,0 %) var betydelig høyere enn 2022 (-1,4 %). Økte renter gjennom både 2022 og 2023, og svingende kredittspreader i 2023 er årsaken. I perioder hvor rentene stiger vil verdien av porteføljen reduseres, men samtidig vil forventet avkastning fremover være høyere.

Ved utløpet av året var aksjeeksponeringen på 2,0 (1,6) mrd. kroner. Den totale aksjeavkastningen ble 20,7 % (-16,4%). Den norske porteføljen hadde en avkastning på 9,1 % (-6,8%), mens den globale hadde en avkastning på 22,5 % (-18,4 %).

Investeringseiendommer utgjorde 1.622 (1.555) mill. kroner ved utgangen av 2023. Fremtinds hovedkontor, Hammersborggata 2 AS, inngår ikke i investeringseiendommer, men vises i balansen som eierbenyttet eiendom. Eiendomsporteføljen ga en avkastning på 0,3 % (1,7%) i 2023. Eiendomsavkastningen er fordelt mellom løpende avkastning 4,4 % og verdiregulering på -4,1 %. Porteføljen består i hovedsak av kontor- og handelseiendommer i Oslo og omegn.

Risikoutnyttelsen i investeringsporteføljen er moderat, med vekt på å oppnå langsiktige og stabile resultater. Porteføljen av rentepapirer har ikke vært utsatt for tap som følge av konkurs hos debitorer i 2023. Den globale delen av investeringsporteføljen valutasikres.

Netto forsikringsrelatert finansresultat

Netto finansresultat fra forsikringstjenester ble -479 (467)¹ mill. kroner. Denne resultatkomponenten består av diskonteringseffekten på avsetninger. I 2023 har rentene svingt og netto finansresultat fra forsikringstjenester var ved utgangen av desember negativ som følge av en rentenedgang i desember, både i de korte og lange markedsrentene.

Premieutvikling

Inntekter fra forsikringstjenester i Fremtind ble 15.607 (14.460)¹ mill. kroner. Inntekter fra forsikringstjenester for Privatmarkedet utgjorde 13.707 mill. kroner, og premie for Bedriftsmarkedet utgjorde 1.900 mill. kroner.

Fremtind har hatt en økning i premiebestanden på 1.148 (1.050) mill. kroner i 2023. Privatmarkedet har hatt en bestandsøkning på 933 mill. kroner, mens Bedriftsmarkedet har hatt en bestandsøkning på 213 mill. kroner. Bestandsøkningen i begge segmentene skyldes hovedsakelig premieøkninger. Ved utgangen av 2023 hadde Fremtind en total bestandspremie på 15.829 mill. kroner.

Netto resultat fra gjenforsikringskontrakter ved utgangen av 2023 utgjorde 101 mill. kroner. I 2022 var tilsvarende tall -235 mill. kroner.

Skadeutvikling

Fremtinds kostnader fra forsikringstjenester utgjorde 14.860 (12.361)¹ mill. kroner. Kostnader fra forsikringstjenester inneholder betalte erstatninger, betalte driftskostnader, endring i beste estimat, endring i risikojustering og endring i tapskomponent. Endring i beste estimat er neddiskontert verdi av meldte skader i perioden, samt tilhørende kostnader for å gjøre opp skaden.

Periodens kostnader fra forsikringstjenester for Privatmarkedet var 13.189 mill. kroner, mens for Bedriftsmarkedet utgjorde kostnader fra forsikringstjenester 1.671 mill. kroner.

Skadeprosenten, definert som summen av betalte erstatninger og endringene i beste estimat, risikojustering og tapskomponent i prosent av forsikringsinntektene, ble 72,5 (62,6) % i 2023. Økningen på 9,9 prosentpoeng skyldes en økning i betalte erstatninger og endring i beste estimat, som igjen forklares av naturhendelser, inflasjon, og flere og dyrere skader enn forutsatt. Det er særlig produktgruppene Motor privatmarked (+13,5 prosentpoeng), Hus privatmarked (+33 prosentpoeng) og Motor bedriftsmarked (+10,6 prosentpoeng) som har hatt en betydelig økning i skadeprosenten gjennom året.

I 2023 inntraff 11 hendelser med erstatningssum over 10 mill. kroner. Av disse var 6 av hendelsene forårsaket av ekstremvær.

Driftskostnader

Kostnadsprosenten på 22,7 (22,9) % ved utgangen av året er redusert med 0,6 prosentpoeng sammenlignet med 2022. Av årets kostnadsprosent utgjorde provisjoner til distributørene 11,2 prosent, en nedgang på 1,1 prosentpoeng fra forrige år. Nedgangen skyldes i all hovedsak redusert lønnsomhetsprovisjon. Driftskostnadsprosenten er økt med 0,6 prosentpoeng sammenlignet med 2022.

Totalkostnadsprosenten (brutto combined ratio) ble 95,2 % i 2023 (85,4 %).

Soliditet

Både skadeselskapet, Fremtind Forsikring AS, og livselskapet, Fremtind Livsforsikring AS, anses å være godt kapitalisert sett opp mot de regulatoriske kravene i Solvens II -regelverket. Solvensmarginen per 31. desember for Fremtind Forsikring AS og Fremtind Livsforsikring AS var henholdsvis 191 (196) % og 242 (207) %.

SPAREBANK 1 FACTORING AS

SpareBank 1 Factoring AS har sin virksomhet innen administrativ og finansiell factoring, herunder også fakturakjøp og blocfactoring. Selskapet har sin forretningsadresse i Ålesund.

Resultatutvikling:

Mill. kroner	2023	2022
Netto rente- og provisjonsinntekter	164	150
Driftskostnader	-54	-53
Tap på utlån	-3	0
Resultat før skatt	108	97
Skattekostnad	-27	-24
Resultat etter skatt	81	73

SpareBank 1 Factoring AS oppnådde et resultat før skatt på 108 (98) mill. kroner. Resultatet etter skatt ble 81 (73) mill. kroner. Økende rentenivå har i 2023 påvirket flere av selskapets klienter. Dette har medført lavere factoringutlån i sammenlignet med tilsvarende periode i fjor. Samlet forvaltningskapital er i løpet av 2023 blitt redusert med 383 mill. kroner, eller minus 12,5 %, til 2.671 mill. kroner. Selskapets egenkapitalavkastning ble i 2023 på 13,2 % (13,7 %).

SPAREBANK 1 SPLEIS AS

SpareBank 1 Spleis AS organiserer folkefinansiering ved å bidra til innsamling av midler til bestemte formål, eksempelvis klubber, foreninger og lag som har behov for penger til ulike tiltak.

Resultatutvikling:

Mill. kroner	2023	2022
Driftsinntekter	11,8	9,4
Driftskostnader	-29,7	-23,0
Driftsresultat	-17,9	-13,6
Netto finansinntekter	1,3	0,3
Resultat før skatt	-16,6	-13,3

Resultatet for 2023 ble minus 16,6 mill. kroner mot minus 13,3 mill. kroner i 2022. I 2023 ble det samlet inn 275 mill. kroner mot 296 mill. kroner året før. Selskapets inntekter i 2023 var 11,8 (9,4) mill. kroner. I 2022 ble de samlet inn mere på grunn av Ukraina krigen, men denne spleisen var ikke inntektsgivende.

SPAREBANK 1 GRUPPEN AS

SpareBank 1 Gruppen AS fikk et resultat på minus 683 mill. kroner før skatt mot 2.858 mill. kroner i 2022. Morselskapets inntekter består i all hovedsak av utbytte og konsernbidrag fra datterselskapene. I 2023 ble det foretatt en nedskrivning av aksjeposten i Kredinor AS på 713 mill. kroner. I 2022 ble det regnskapsført en gevinst på 419 mill. kroner i morselskapet i forbindelse med fraregning av Modhi Finance AS i 4. kvartal

SpareBank 1 Gruppen AS' eiendeler utgjorde 10.870 mill. kroner per 31. desember 2023 og består i all hovedsak av aksjer i datterselskaper og fordringer på kredittinstitusjoner.

Egenkapitalen består av innskutt kapital og opptjent egenkapital. Innskutt egenkapital i SpareBank 1 Gruppen AS var 4.368 mill. kroner per 31. desember 2023, mens samlet egenkapital utgjorde 4.641 mill. kroner.

SPAREBANK 1 GRUPPEN

Beholdningen av kontanter og kontantekvivalenter i konsernet økte med 1.114 mill. kroner i løpet av 2023 til 3.702 mill. kroner. I kontantstrømanalysen til SpareBank 1 Gruppen var det en økning fra operasjonelle aktiviteter med 1.244 mill. kroner i løpet av 2023. Når det gjelder investeringsaktiviteter var det en netto negativ kontantstrøm som hovedsakelig skyldes tilgang på eiendom, anlegg og utstyr og investeringseiendommer. Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter utgjorde 551 mill. kroner som følge innbetaling av egenkapital. optak av lån, utbetaling av utbytte og nedbetaling av lån.

SpareBank 1 Gruppen hadde en samlet egenkapital ved årsskiftet på 12.302 mill. kroner, mot 13.755 mill. kroner ved utgangen av 2022 omarbeidet etter IFRS 17 og IFRS 9.

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Styret finner at forutsetningene for fortsatt drift er ivarett gjennom det fremlagte årsregnskapet for 2023 og resultatprognoser for 2024.

UTBYTTE

Det er ikke grunnlag for utbytte for 2023 ettersom det er underskudd i SpareBank 1 Gruppen AS (morselskapet).

RISIKOFORHOLD

Virksomheten i SpareBank 1 Gruppen konsern er organisert i ulike forretningsområder gjennom datterselskaper. Det er store forskjeller i de enkelte datterselskapenes risikoprofiler. De viktigste risikoene som konsernet er eksponert mot er forsikringsrisiko, markedsrisiko, motpartsrisiko, kredittrisiko, eierrisiko, operasjonell risiko, likviditetsrisiko, konsentrasjonsrisiko, strategisk og forretningsmessig risiko.

Det vises til note 6 om finansiell risikostyring for en mer detaljert beskrivelse av den samlede risikostyringen, og oppfølging av ulike typer risiko i SpareBank 1 Gruppen konsern.

ANSVAR FOR RISIKOSTYRING, COMPLIANCE OG KONTROLL

Konsernstyret er ansvarlig for virksomhetens risikostyring og compliance. Selskapsstyrene har et ansvar for risikostyringen og compliance i eget selskap.

Ansvar for den samlede risikostyringen i konsernet er organisatorisk lagt til Chief Risk Officer (CRO) i morselskapet. Stillingen er direkte underlagt administrerende direktør i SpareBank 1 Gruppen AS.

Risikostyringen i SpareBank 1 Gruppen konsern skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og sikre oppfyllelse av lovmessige kapitalkrav. Det er gjennomført en matriseorganisering av konsernets risikostyring med betydelig samarbeid mellom mor- og datterselskapene. Risikostyringen skal i tillegg sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- En moderat risikoprofil.
- En sterk risikokultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring.
- Optimal kapitalallokering innenfor vedtatt forretningsstrategi.
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter.
- Et tilstrekkelig nivå på solvenskapital ut ifra valgt risikoprofil.
- Å sikre at konsernet til enhver tid oppfyller alle regulatoriske kapital- og solvensmarginkrav.

Risikostyringsfunksjonen i SpareBank 1 Gruppen AS beregner konsernets risikoprofil hvert kvartal. Minst en gang per år gjennomføres en mer helhetlig egenvurdering av konsernets samlede kapitalbehov. Formålet med risikoberegningene er overvåking av konsernets risikoeksponeringer, og vurdering av konsernets fremtidige kapitalbehov sett opp mot eiernes risikotoleranse. Risikoberegningene er videre knyttet opp mot etablerte likviditets- og beredskapsplaner.

ternkontrollen i konsernet er regulert i sentrale styringsdokumenter, men er i hovedsak definert som et linjeansvar. I samsvar med Solvens II regelverket, krav til styring og kontroll, og konsernets egne retningslinjer foretas det en årlig gjennomgang av risikoforhold i virksomheten. Som en del av denne prosessen utarbeides tiltaksplaner i alle enheter med rapportering til de respektive selskapsstyrer. Informasjon fra den selskapsvise rapporteringen konsolideres og rapporteres til konsernets styre. SpareBank 1 Gruppen konsern har utkontraktert internrevisjonen til EY AS. Gjennom dette får konsernet tilført økt kompetanse. Internrevisjonens virksomhet dekker også datterselskapene.

SAMFUNNSANSVAR

SpareBank 1 Gruppen AS er eid av sparebankene i SpareBank 1-alliansen og av LO og forbund tilknyttet LO. Virksomheten i SpareBank 1 Gruppen skal gjenspeile grunnfilosofien til sparebankene – bredt ansvar for bærekraftig samfunnsutvikling – og medvirke til et ordnet og trygt arbeidsliv.

Selskapene i SpareBank 1 Gruppen tilbyr et bredt spekter av finansielle produkter og tjenester. Denne tjenesteproduksjonen skal være bedriftsøkonomisk lønnsom over tid. Samtidig skal den være samfunnsnyttig i bred forstand.

SpareBank 1 Gruppen søker å redusere sitt miljøfotavtrykk og samtidig støtte opp under en grønn omstilling. Gjennom interne operasjoner, innkjøp og egne produkter har SpareBank 1 Gruppen effekt på mennesker, miljø og samfunn. Å være en positiv bidragsyter til bærekraftig omstilling forutsetter et langsiktig perspektiv og at det stilles krav utover lovgivningen som finansmarkedet er underlagt.

SpareBank 1 Gruppen opplever at interessentene har økte forventninger til hvordan virksomheten skal bidra til bærekraftig omstilling. Det stilles også stadig høyere krav til rapportering og åpenhet rundt bærekraftig virksomhetsstyring. Bærekraft håndteres ulikt i datterselskapene. Tilnærmingen blir påvirket av det enkelte selskaps struktur og produkter.

Styret i SpareBank 1 Gruppen AS har vedtatt retningslinjer for ESG. Disse er gjort gjeldende for både morselskapet og samtlige datterselskaper – med åpning for tilpasning til hvert selskaps forretningsmodell.

BÆREKRAFT I SPAREBANK 1 GRUPPEN

SpareBank 1 Gruppens arbeid med bærekraft og fokusområder er tilpasset hvert selskaps forretningsmodell og virksomhet. Fokusområdene som omfatter konsernets virksomhet består grovt sett av skadeforebygging, reparasjoner og gjenbruk, kapitalforvaltning og egne kontorlokaler.

Skadeforebygging

Siden alle skader er sløsing med ressurser, arbeides det med målrettede tiltak for å unngå skader. Fremtind Forsikring jobber i denne sammenheng aktivt for å fremme skadeforebygging. Fremtind Forsikrings forebyggingstjenester skal bidra til at det oppstår færre skader blant selskapets kunder. Færre skader vil igjen redusere behovet for råmaterialer samtidig som det bidrar til å hindre avfall.

Reparasjoner og gjenbruk

Selv om Fremtind Forsikring jobber aktivt med skadeforebygging, vil det likevel oppstå skader. I fjor erstattet Fremtind Forsikring skader for godt over 9 milliarder kroner. Hvordan en bruker disse betydelige summene, har også effekt. Fremtind Forsikring søker aktivt etter muligheter for å reparere

og gjenbruke fremfor å kjøpe nytt, hvor det også stilles krav til leverandørene som det kjøpes fra. Sirkulær forsikring vurderes i denne sammenheng som et viktig satsingsområde for Fremtind Forsikring.

Kapitalforvaltning

Bærekraft er godt integrert i konsernets investeringsvirksomhet. Arbeidet er basert på internasjonalt anerkjente prinsipper for ansvarlig forvaltning, herunder FN sine prinsipper for ansvarlige investeringer (UNPRI) og FNs Global Compact. SpareBank 1 Gruppens investeringsvirksomhet benytter i stor grad eksterne leverandører i forvaltningen. Krav til forvalterne og systematisk oppfølging av disse, er derfor et viktig virkemiddel i den sammenheng. Bærekraftvurderinger inngår, på linje med andre finansielle faktorer, i investeringsbeslutninger. Det vurderes at det er en nær sammenheng mellom langsiktig verdiskaping, ansvarlig drift og god eierstyring. Integreerte bærekraftvurderinger bidrar derfor til at kundene får en god risikojustert avkastning.

SpareBank 1 Gruppens investeringsvirksomhet består også av eiendomsforvaltning, hvor det investeres i bærekraftige løsninger. Alle bygg og installasjoner i eiendomsporteføljen utvikles med fokus på bærekraft. Fremtind Forsikring og SpareBank 1 Forsikring samarbeider i denne sammenheng med leverandører og kunder for å oppnå energibesparelse, arealeffektivitet, gjenbruk og god avfallshåndtering.

Egne kontorlokaler

SpareBank 1 Gruppen har lokasjoner i både Oslo og Ålesund, hvor det arbeides med bærekraftige tiltak og initiativer som er tilpasset selskapenes virksomhet og drift. Tiltak internt i eget hus bidrar til at virksomhetene er i stand til å ta sitt samfunnsansvar samtidig som det skaper positiv påvirkning i form av engasjement og kulturbygging i egen organisasjon.

I den videre redegjørelsen er det først identifisert hvilke risikoer som er vesentlige for SpareBank 1 Gruppens virksomhet, samt hvordan det arbeides for å håndtere disse risikoene. Deretter redegjøres det nærmere for både mål og ambisjoner for fremtidig arbeid, inkludert hvilke resultatindikatorer som kan være relevante for å måle virksomhetens progresjon.

KLIMA OG MILJØ

Klimaendringer, herunder økt forekomst av ekstremvær og nødvendig bærekraftig omstilling i samfunnet gir opphav til klimarelaterte risikoer og muligheter.

Klimarisiko

SpareBank 1 Gruppens virksomhet er eksponert for klimarisiko med hensyn til både fysisk- og overgangsrisiko. Den fysiske risikoen omfatter blant annet risiko for økte skadeutbetalinger og verdiendringer på finansielle eiendeler som følge av værrelaterte hendelser eller langsiktig utvikling som gjør at områder blir uegnet til sitt opprinnelige bruk. Overgangsrisiko

omfatter økonomisk risiko for overgang til et lavutslippssamfunn. Overgangsrisiko kan medføre økte kostnader knyttet til økte reguleringer, eksempelvis gjennom økte kostnader for utslipp. Klimarisiko vil være ulik for de enkelte produktene og risikotypene i konsernets virksomhets med hensyn til både tidsaspekt og omfang.

SpareBank 1 Gruppen AS jobber aktivt med å øke kunnskapen og bevisstheten knyttet til hvordan klimarisiko treffer morselskapet og datterselskapenes virksomhet. Det er i denne sammenheng gjennomført vesentlighetsanalyser for konsernets virksomhet for å identifisere hvilke bærekraftstemaer som er mest vesentlig. Håndtering av klimarisiko vurderes i denne sammenheng som et vesentlig tema for SpareBank 1 Gruppens arbeid med bærekraft.

SpareBank 1 Gruppen AS og datterselskapene har egne policydokumenter om bærekraft og risiko som er vedtatt av styret. Det rapporteres jevnlig på klimarisiko som en del av ordinære prosesser for styring og kontroll samt i forbindelse med konsernets ORSA-prosesser (Own Risk and Solvency Assessment).

Det er også gjennomført en omfattende klimarisikoanalyse i Fremtind Forsikring. Analysen la vekt på to ulike scenarier: Dersom det skjer en rask omstilling til et lavutslippssamfunn, og dersom man ikke lykkes med å begrense oppvarmingen av kloden med 2°C. Klimarisikoanalysen har gitt innsikt i det strategiske arbeidet og som grunnlag for selskapets risikorapportering. Fremtind Forsikring har også inngått et forskningsarbeid med 7Analytics, som er støttet av Innovasjon Norge. 7Analytics er et teknologiselskap som bygger en unik dataplattform for bærekraftig planlegging av fremtidens samfunn. Samarbeidet skal bidra til å bedre forstå overvannsrisiko og urban flom, samt lage datamodeller på hvordan vannet beveger seg og hvor det vil gjøre skade. Målet med samarbeidet er å tilby data som kan spare samfunnet for milliarder – og samtidig spare menneskeliv og sikre naturmangfold.

Muligheter

Det ligger også muligheter relatert til konsernets virksomhet med hensyn til å prise risiko riktig, som igjen kan øke virksomhetens forretningsvolum og inntjening. Det ligger også en mulighet for konsernets virksomhet til å ta en aktiv posisjon samt bli pådriver i det grønne skiftet, herunder gjøre det enklere for privat- og bedriftskunder å ta bærekraftige valg.

Ytre miljø og påvirkning

Konsernet har gjennom sin forretningsdrift en påvirkning på miljøet – både direkte og indirekte. Konsernet er forbruker av naturressurser (inkludert energi og vann), produserer avfall, og er ansvarlig for transport og reiser. SpareBank 1 Gruppen søker å minimere den negative miljøeffekten av sin virksomhet, og jobber systematisk med miljøtiltak i hverdagen.

SpareBank 1 Gruppen AS deler lokaler med SpareBank 1 Utvikling DA. I løpet av det siste året har det vært jobbet for å få bedre oversikt over, og iverksette tiltak som bidrar til å redusere klimaavtrykket til selskapet. Det har blant annet vært arbeidet med en forbedret kildesorteringsordning i eget hus, slik at det er tilrettelagt for at husholdningslignende avfall kildesorteres og material gjenvinnes etter nye krav per 1. januar 2023.

SpareBank 1 Gruppens arbeid med vesentlighetsanalyser har videre avdekket hvilke temaer som har høy påvirkning på samfunn og miljø som vil prioriteres i det videre bærekraftarbeidet fremover.

SOSIALE FORHOLD

Sosiale forhold dekker arbeidsmiljø, menneskerettigheter, likestilling- og antidiskriminering under ett og omfatter den sosiale pilaren ved samfunnsansvaret.

Organisasjon

SpareBank 1 Gruppen AS har 42 fast ansatte ved utgangen av 2023. Ved utgangen av 2022 var det 41 fast ansatte.

HR-strategi

Sentrale områder i selskapets HR-strategi er: kompetanseutvikling, karrieremuligheter, lønn og belønning, likestilling og å hindre diskriminering, livsfasepolitikk og friskvern. HR-strategien inneholder retningslinjer som skal bidra til at SpareBank 1 Gruppen AS skal være en attraktiv og inkluderende arbeidsplass uten noen form for diskriminering. SpareBank 1 Gruppen AS har lagt forholdene til rette for en god balanse mellom arbeid og fritid, hvor arbeidsdagen skal bidra til personlig utvikling.

Arbeidsmiljø og sykefravær

Arbeidsmiljøet i selskapet vurderes til å være meget godt. Muligheten til å benytte seg av hjemmekontor har blitt videreført i 2023. Alle fast ansatte har skrevet under på en hjemmekontoravtale hvor det fremkommer et prinsipp om å være på kontoret minimum tre dager i uken.

Selskapet har medarbeidere som er organiserte i LO Finans og Finansforbundet. Det er godt samarbeid mellom tillitsvalgte og ledelsen i selskapet som sikrer kort vei mellom eventuelle utfordringer i arbeidsmiljøet. HR ivaretar AKAN-arbeidet i selskapet.

Selskapets sykefravær i 2023 var totalt 2,9 (4,9) % fordelt på henholdsvis 2,3 (3,7) % legemeldt og 0,6 (0,7) % egenmeldt fravær. Det er ikke rapportert om noen arbeidsulykker i løpet av året. Selskapet har også i 2023 gitt tilbud om gratis influensavaksine til ansatte.

I selskapets etiske retningslinjer er det fastsatt regler for hvordan ansatte og tillitsvalgte skal varsle dersom de får kunnskap om forhold som er i strid med blant annet lover, forskrifter og konsernets interne regler. Det er etablert en egen

varslingsrutine. Selskapet vil ha en jevnlig gjennomgang av varslingsrutiner fremover for å sikre at alle ansatte er oppdatert og kjent med rutiner og retningslinjer til enhver tid. Det ble ikke varslet noen saker i 2023.

Likestilling, hindre diskriminering og livsfase

I alle rekrutteringsprosesser vektlegges å fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn, nedsatt funksjonsevne, etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, seksuell orientering, religion og livssyn, samt etterstrebe riktig kjønnsbalanse. Det er etablert et mangfoldsforum på tvers av selskapene i konsernet som står som hovedansvarlig for ulike aktiviteter og markeringer for å fremme mangfold og inkludering. Dette arbeidet vil fortsette i 2024. Innholdet i stillingsannonser har satt mer fokus på mangfold og selskapet har blitt mer bevisst på at bildebruk og ordvalg har konsekvenser for hvem som søker jobb hos oss.

Selskapet fokuserer på at fordeling av kjønn blant ledere gjenspeiler den generelle kjønns sammensetningen i selskapet. SpareBank 1-alliansen samarbeider med initiativet "Kvinner i finans".

Av totalt antall ansatte i selskapet ved årsskiftet var 55 % kvinner og 45 % menn. Selskapet etterstreber hele stillinger og for fast ansatte per 31. desember 2023 var det ingen deltidsansatte. Det var ingen midlertidig bemanning per 31.12.2023. Selskapet legger til rette for at de som har krav på permisjon får tatt ut permisjon. I 2023 tok ingen ansatte ut foreldrepermisjon. I selskapets ledergruppe på 10 personer er det 4 kvinner. Styret i selskapet har i alt 8 medlemmer. Av disse er 4 kvinner.

SpareBank 1 Gruppen AS anvender en metodikk for vurdering av roller og stillinger for å sikre objektiv lønnsfastsettelse. Det praktiseres lik lønn for arbeid av lik verdi uavhengig av kjønn, etnisitet og funksjonsevne. For å sikre riktige og likestilte lønnsnivåer også fremover benytter selskapet seg av stillingskategorisering i Korn Ferry sitt system med stillingsmatriser, noe som bidrar til riktig og nøytral vurdering av lønnsnivåer basert på stillingens innhold. Det foretas en årlig vurdering av lønnsnivåer basert på innsikt fra finansbransjen og det generelle norske arbeidsmarkedet.

I selskapet er kvinners andel av menns lønn innenfor lønnsregulativet 93 %. Lønnsforskjellene mellom kvinner og menn skyldes i stor grad at det fortsatt er flertall av menn i virksomhetens øverste stillinger. Selskapet jobber både med kompetansebygging og i rekrutteringssammenheng for å få flere kvinner i slike stillinger og er samtidig opptatt av å tilby utviklingsmuligheter internt. Et viktig tiltak for å få til det har vært å utlyse alle ledige interne stillinger og gjennomføre gode prosesser.

Selskapets lokaler er tilrettelagt for å ivareta medarbeidere med nedsatt funksjonsevne.

Attraktiv arbeidsgiver

SpareBank 1 Gruppen opplever en økende interesse fra unge arbeidstakere. Dette sees på som et resultat av at SpareBank 1 fremstår som et sterkt varemerke, og at konsernet er en attraktiv arbeidsgiver med konkurransedyktige betingelser.

Krav til leverandører

SpareBank 1 Gruppens innkjøpspolicy krever at alle innkjøpsavtaler inkluderer et vedlegg om bærekraft og etisk forretningsvirksomhet. Leverandørene skal som et minimum tilfredsstillende og rette seg etter lokale, nasjonale og internasjonale lover, regler og prinsipper, herunder bestemmelser om forhold som lønn arbeidstid og HMS (helse, miljø og sikkerhet), samt miljø og antikorrupsjon. Leverandørene forplikter seg til å opptre etisk korrekt i enhver sammenheng i forbindelse med produksjon og leveranser til SpareBank 1 Gruppen. De samme kravene gjelder for leverandørenes underleverandører og samarbeidspartnere tilknyttet leveranse til SpareBank 1 Gruppen. Brudd på bestemmelsene om samfunnsansvar anses som kontraktsbrudd og kan gi grunnlag for heving av avtalen.

SpareBank 1 Gruppen imøtekommer kravene til informasjonsplikten som trådte i kraft 1. juli 2022. Gjennom strengere krav til åpenhet og ansvarlighet, skal loven bidra til å forebygge menneskerettighetsbrudd og uanstendige arbeidsforhold hos selskapets forretningsforbindelser og leverandørkjeder. Lovkravet kommer som et resultat av høyere forventninger til at virksomheter opptre med økt ansvarlighet i sine verdikjeder.

I juni 2022 vedtok styret «Policy for ivaretagelse av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold». Policyen sikrer en forankring av selskapets arbeid for å overholde pliktene etter åpenhetsloven. Policyen skal bidra til at SpareBank 1 Gruppen AS gjennom all sin virksomhet bidrar til bærekraftig utvikling, og ikke bidrar til negativ påvirkning av mennesker, samfunn og miljø.

SpareBank 1 Gruppen AS' leverandører og forretningspartnere består av både direkte og indirekte forretningsforbindelser. De direkte forretningsforbindelsene leverer varer og tjenester knyttet til konsernets virksomhet. Disse leverandørene leverer primært tjenester knyttet til kapitalforvaltning, reparasjoner, IKT-system, husdrift og konsulenttjenester. SpareBank 1 Gruppen AS har siden innføringen av åpenhetsloven jobbet med aktsomhetsvurderinger for å avdekke risiko for negative påvirkning på sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet. Aktsomhetsvurderingene har tatt utgangspunkt i OECDs veileder for ansvarlig næringsliv.

SpareBank 1 Gruppen AS har også indirekte forretningsforbindelser som håndteres av Allianceinnkjøp i SpareBank 1 Utvikling DA. SpareBank 1 Utvikling DA er i denne sammenheng ansvarlig for å håndtere større innkjøpsavtaler for SpareBank 1-alliansen som kommer fellesskapet til gode. SpareBank 1 Utvikling DA har jobbet med aktsomhetsvurderinger etter OECDs retningslinjer på store deler av leverandørporteføljen siden 2019, og arbeidet målrettet med oppfølging av leverandører med høyere bærekraftsrisiko. Allianceinnkjøps arbeid med leverandør oppfølging tok utgangspunkt i en risikobasert kartlegging av 249 eksisterende leverandører. Denne gjennomgangen viste at 91 leverandører hadde noe eller økt risiko for negativ påvirkning av miljø, sosiale- og forretningsetiske forhold. I 2020 ble de 91 leverandørene nærmere fulgt opp, og 43 ble identifisert som aktuelle for ytterligere oppfølging. SpareBank 1 Gruppen AS støtter seg i denne sammenheng på SpareBank 1 Utvikling DA sitt arbeid med aktsomhetsvurderinger for avtaler som er fremforhandlet gjennom Allianceinnkjøp.

SpareBank 1 Gruppen vil videreutvikle arbeidet med aktsomhetsvurderinger i 2024 i tett samarbeid med SpareBank 1 Utvikling DA. Det vil også bli arbeidet med å oppdatere andre relevante rutiner og styringsdokumenter i henhold til åpenhetslovgivningen.

SpareBank 1 Gruppen AS offentliggjorde selskapets første redegjørelse for aktsomhetsvurderingene i 2022 i henhold til lovens retningslinjer. Redegjørelsen for 2023 vil bli offentliggjort innen 30. juni 2024 år på www.sparebank1.no under Om oss/Samfunnsansvar.

FORRETNINGSETISKE FORHOLD

Forretningsetiske forhold omfatter blant annet rapportering- og lovkrav samt styringsprinsipper og omfatter den forretningsetiske pilaren ved samfunnsansvaret.

Korrupsjon

SpareBank 1 Gruppen har egen konsernpolicy for antikorrupsjon som beskriver hvordan ansatte skal forholde seg til gaver, kunder og representasjon. Konsernets har også etiske retningslinjer, som er en del av ansettelseskontrakten. Disse retningslinjene beskriver hvordan medarbeiderne skal forholde seg til gaver, kunder og representasjon. SpareBank 1 Gruppens etiske retningslinjer fastslår at konsernet har nulltoleranse mot korrupsjon og korrupsjonslignende forhold. Konsernet har også rutiner for varsling av kritikkverdige forhold og sikkerhetsbrudd.

Korrupsjon omfatter en rekke aktiviteter der formålet er å skaffe ulovlige fordeler på vegne av seg selv eller andre. Bestikkelse er den vanligste formen for korrupsjon. For SpareBank 1 Gruppen vil risikoen for korrupsjon i hovedsak knytte seg til inngåelse av avtaler og innkjøp av varer og tjenester.

² § 6 og § 7, Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven)

SpareBank 1 Gruppen aksepterer ingen former for korrupsjon, da dette bryter med konsernets retningslinjer og kan gi store konsekvenser for både ansatte og selskapet. SpareBank 1 Gruppen vektlegger holdningsskapende arbeid og forebyggende aktiviteter.

Nye krav og forventninger

SpareBank 1 Gruppen omfattes av bærekraftsreguleringer. Konsernet kan også omfattes indirekte – som produkselskap - av regelverkene som treffer bankene. I 2023 har det vært jobbet med å posisjonere konsernet for nye krav, og møte forventninger fra myndigheter og andre interessenter.

Cyberberrisiko

SpareBank 1 Gruppen er omfattet av SpareBank 1-alliansen sin felles cyberforsikring.

VIDERE ARBEID

SpareBank 1 Gruppen har gjennomført et omfattende arbeid med «doble vesentlighetsanalyser» for morselskapet og datterselskapenes virksomhet. Formålet med en dobbel vesentlighet er å forstå både (1) hvilken påvirkning selskapets aktiviteter har på omverden gjennom sin verdikjede, samt (2) hvilke bærekraftsforhold som påvirker selskapets langsiktige verdiskaping, altså finansiell vesentlighet.

Arbeidet har gitt strategisk verdi og vil understøtte SpareBank 1 Gruppens arbeid med bærekraft. Det er samtidig utarbeidet et foreløpig forslag til relevante nøkkelindikatorer for flere av virksomhetene i SpareBank 1 Gruppen som er tilpasset virksomhetenes art. Disse nøkkelindikatorene vil bli videre bearbeidet og revidert i forbindelse med innføringen av de Europeiske bærekraftsstandardene (ESRS). Egne klimautslipp er et eksempel på en relevant nøkkelindikator. Hensikten med nøkkelindikatorene er å måle egen fremgang som vil inngå i den ordinære rapporteringen til både interne og eksterne interessenter. SpareBank 1 Gruppen AS og datterselskapene vil arbeide videre med å tilpasse seg de kommende rapporteringskravene fra EU (CSRD).

Det vises til datterselskapenes årsrapporter for ytterligere beskrivelse av hvordan samfunnsansvar og bærekraft praktiseres innenfor SpareBank 1 Gruppen. Disse er offentliggjort på www.sparebank1.no under Om oss/Investor.

STYREANSVARFORSIKRING

SpareBank 1 Gruppen AS er omfattet av SpareBank 1-alliansen sin felles forsikring for styreansvar. Forsikringssummen er felles for alle selskaper og banker som er en del av SpareBank 1-alliansen, slik at man ved eventuelle skadetilfeller bruker av den samme forsikringssummen. Forsikringen har ingen egenandel.

Forsikringen gjelder for enhver person som har vært, er eller blir daglig leder, styremedlem, medlem av ledelsen eller tilsvarende styreorgan i selskaper og banker som er omfattet av

forsikringen, samt enhver tidligere eller nåværende eller fremtidig ansatt som kan pådra seg et selvstendig ledelsesansvar. Forsikringen dekker sikredes ansvar for formuesskade som skyldes krav fremsatt i forsikringsperioden som følge av en påstått ansvarsbetingende handling eller unnlattelse. Med formuesskade menes økonomisk tap som ikke direkte er oppstått som følge av fysisk skade på person eller ting.

Videre dekker forsikringen krav rettet mot sikrede av eller på vegne av en ansatt som følge av diskriminering, trakassering eller andre ulovligheter begått under ansettelsen eller unnlattelse av å innføre eller gjennomføre en adekvat personalpolitikk eller prosedyrer. Forsikringen dekker bøter pålagt sikrede som følge av dekningsmessige krav i henhold til forsikringsvilkårene, med mindre bøtene ikke er forsikringsbare i henhold til gjeldende rett i den jurisdiksjonen hvor kravet rettes.

FREMTIDSUTSIKTER

I løpet av 2023 økte Norges Bank styringsrenten fra 2,75 % til 4,5 %, og signaliserte ved utgangen av året at rentetoppen mest sannsynlig var nådd. Videre utvikling i rentene vil være avhengig av den økonomiske utviklingen, og ved inngangen til 2024 er det fortsatt usikkerhet som preger økonomien og finansmarkedene. SpareBank 1 Gruppen konsern har en betydelig eksponering i aksje-, rente- og eiendomsmarkedet, og utviklingen i disse markedene vil følgelig ha vesentlig betydning for konsernets resultat også i 2024.

I desember 2023 ble det kjent at **Fremtinds** og Eika Forsikrings eiere hadde signert en intensjonsavtale om å slå sammen forsikringsvirksomhetene. I januar 2024 ble transaksjonsavtalen signert. Avtalen er betinget av godkjenning fra Konkurransetilsynet og Finanstilsynet til å slå sammen virksomhetene. Det er forventet at godkjenning vil bli gitt i løpet av første halvår 2024.

Digitalisering av forsikringsbransjen, med god tilgang til data, analyse og automatisering, vil være en nøkkeldriver for å beholde kunder og sikre vekst. Teknologisk utvikling åpner for nye forretningsmodeller og økt kundeengasjement. Fremtind vil fortsette å være ledende i denne utviklingen, og hele tiden søke etter, identifisere og realisere nye strategiske mulighetsrom.

Fremtind er landets tredje største skadeforsikringsselskap, nest størst i privatmarkedet og landets største med distribusjon gjennom bank. Det ligger et stort potensial for kryss- og mersalg med til sammen 3,3 millioner bankkunder, 350 bankkontorer og 1 million LO-medlemmer. For bedriftsmarkedet ligger det et stort uutnyttet potensial innenfor bankenes små og mellomstore bedrifter som kan nås gjennom betjente og digitale kanaler. Distribusjonen vil skje digitalt, via kundesenter og gjennom bankkontorer. Fremtind skal fortsatt levere produkter til organisasjonsmarkedet, til LO-forbundenes 1 million medlemmer gjennom SpareBank 1 under merkevaren LOfavør,

og til Norsk Sykepleierforbunds 130 000 medlemmer gjennom DNB.

Et prioritert område i Fremtind de nærmeste årene vil være å sikre en vellykket sammenslåing med Eika Forsikring. Samtidig skal kunder og øvrige samarbeidsparter ivaretas med samme høye kvalitet som i dag.

SpareBank 1 Forsikring AS har en langsiktig strategisk satsing på pensjon i bedriftsmarkedet, som har bidratt til markedets mest tilfredse tjenstepensjonskunder over en årrekke, i kombinasjon med om lag 50 % vekst i markedsandelen de siste 10 år. Selskapets sterke vekst i innbetalte premier og kapital til forvaltning i 2023, forventes å fortsette i et tjenstepensjonsmarked i kraftig vekst. Distribusjon gjennom SpareBank 1-bankene og god oppmerksomhet fra forsikringsmeglere gjør at selskapet forventer videre vekst i markedsandel i tjenstepensjonsmarkedet.

SpareBank 1 Forsikring AS er nest størst i markedet målt i antall avtaler innenfor selvvalgt egen pensjonskonto (EPK) med om lag 19 %. Selskapet opprettholder sin ambisjon fra 2021 om å være markedsledende på selvvalgt egen pensjonskonto, og har i tråd med dette igangsatt videreutvikling av aktuelle kunde- og rådgiverløsninger.

Selskapet har satt et langsiktig mål for egenkapitalavkastningen som ligger over det som ble oppnådd i 2023. Det er spesielt administrasjonsresultatet for produkter i salg som er svakere enn målsatt. Styret har en forventning om at planer og lønnsomhetsforbedrende tiltak vil bringe egenkapitalavkastningen på målsatt nivå.

Sammenslått bufferfond innføres for garanterte pensjonsprodukter i privat sektor med virkning fra 1. januar 2024. Bufferfondet vil erstatte dagens tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond, og vil kunne dekke negativ avkastning. Høyere rentenivå og et relativt høyt nivå på bufferfond i kollektivporteføljene vil bidra positivt på hver sin måte til selskapets soliditet og evne til å oppnå gode resultater i årene fremover.

SpareBank 1 Factoring AS opplevde i 2023 noe svakere klientaktivitet og en reduksjon i utlånsvolum. Det forventes dempet vekst i 2024, samtidig ser styret at et forsterket samarbeid med BM-miljøene i SpareBank 1-bankene, vil kunne bidra til at selskapet tar ytterligere markedsandeler.

Styret vurderer at SpareBank 1 Gruppen, med en diversifisert selskaps- og produktportefølje, er godt posisjonert for fortsatt lønnsom vekst.

Oslo, 13. mars 2024

Per Halvorsen
Styrets leder

Jan-Frode Janson

Benedicte Schilbred Fasmer

Hanne Karoline Kræmer

Geir Hjelkerud

Richard Heiberg

Peggy Hessen Følsvik

Karolina Elisabeth Lindqvist

Sigurd Aune
Adm. direktør

ÅRSREGNSKAP 2023

SpareBank 1 Gruppen

RESULTATREGNSKAP FOR SPAREBANK 1 GRUPPEN

Morselskapet				Konsernet	
01.01.- 31.12.2023	01.01.- 31.12.2022	NOK 1 000	Note	01.01.- 31.12.2023	01.01.- 31.12.2022
-	-	- Inntekter fra forsikringstjenester	9, 10, 11	16 250 922	15 106 818
-	-	- Kostnader fra forsikringstjenester	9, 10, 11	-15 337 792	-12 871 187
-	-	- Netto resultat fra gjenforsikringskontrakter		93 191	-236 580
-	-	- Resultat av forsikringstjenester		1 006 321	1 999 051
-	-	Finansinntekter fra finansielle eiendeler ikke målt til			
-	-	- virkelig verdi	15	38.462	35 295
-	-	- Resultat fra investeringer til virkelig verdi	15	10.313.568	-6 625 190
-	-	- Resultat finansielle eiendeler/utlån til amortisert kost	15	167 328	376 461
-	-	- Netto endring investeringskontrakter	18	-7 471 534	4 746 181
-	-	- Netto inntekter investeringseiendommer	23	-621 012	49 076
622 712	2 696 782	Inntekter fra investeringer i datterforetak		-	0
-230 951	-32 505	Inntekter fra tilknyttede og felleskontrollerte foretak	22	-243 327	-43.996
391 761	2 664 277	Netto inntekt fra investeringer		2 183 485	-1 462 174
-	-	- Netto finansresultat fra forsikringskontrakter		-1 557 722	1 695 561
-	-	- Netto finansresultat fra gjenforsikringskontrakter		17 615	-30 974
-	-	- Netto forsikringsrelatert finansresultat		-1 540 107	1 664 586
-235 857	315 806	Netto andre inntekter		609 174	1 131 748
-838 601	-122 222	Andre kostnader		-2 040 992	-1 536 988
-1 074 458	193 585	Netto andre inntekter /kostnader		-1 431 817	-405 240
-682 698	2 857 862	Resultat før skatt		217 970	1 796 223
61 450	-240 897	Skattekostnad	27	33 666	-368 614
-621 247	2 616 965	Resultat for perioden		251 636	1 427 609
		Andre resultat komponenter			
		Ikke-kontrollerende interessers andel		419 945	407 402
		Kontrollerende interessers andel		-168 309	1 020 207

UTVIDET RESULTAT FOR SPAREBANK 1 GRUPPEN

Oppstilling over regnskapsførte inntekter, kostnader og verdiendringer

Morselskapet		Konsernet	
2023	2022 NOK 1 000	2023	2022
-621 247	2 616 965	251 636	1 427 609
	Resultat fra resultatregnskapet		
	Oppstilling av andre inntekter og kostnader		
	<i>Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultatet:</i>		
-	- Revaluering eiendom	44 285	31 308
-	- Skatt	-11 071	-7 827
-	- Sum	33 213	23 481
	<i>Poster som senere vil bli reklassifisert til resultatet:</i>		
-	- Omregningsdifferanse	-	-2 983
-	- Sum	-	-2 983
-	- Andre inntekter og kostnader (etter skatt)	33 213	20 498
-621 247	2 616 965	284 849	1 448 107
	Totalt regnskapsførte inntekter, kostnader og verdiendringer		

BALANSE FOR SPAREBANK 1 GRUPPEN

Morselskapet

Konsernet

31.12.2023	31.12.2022	NOK 1 000	Note	31.12.2023	31.12.2022
Eiendeler					
351 039	556 747	Bankinnskudd	17, 20	3 701 585	2 587 415
21 122	24 469	Bruksrett anleggsmiddel	16	24 367	69 443
4 996	4 996	Finansielle eiendeler til virkelig verdi	17, 19, 20	107 688 159	92 240 382
1 003 016	839 768	Finansielle eiendeler til amortisert kost	17	4 468 864	4 277 575
-	-	- Finansielle eiendeler derivater	8, 17, 19	1 032 821	463 422
-	19 019	Andre finansielle eiendeler	17	90 966	167 717
-	-	- Eiendeler ved gjenforsikringskontrakter		363 139	230 610
17 649	5 375	Andre eiendeler		834 610	776 873
8 263 924	8 263 924	Investeringer i datterselskap	21	-	-
		Investeringer i felleskontrollert virksomhet og			
1 078 249	2 029 475	tilknyttede foretak	22	1 271 594	2 222 479
-	-	- Investeringseiendommer	23	7 685 639	8 829 635
9 594	9 802	Eiendom, anlegg og utstyr	24	1 862 176	1 497 996
120 611	59 161	Eiendel ved utsatt skatt	27	208 230	126
-	-	- Andre immaterielle eiendeler	26	1 155 261	1 473 315
-	-	- Goodwill	25	1 857 306	1 857 306
10 870 200	11 812 736	Sum eiendeler		132 244 718	116 694 294
Forpliktelseser					
-	-	- Finansielle forpliktelseser til virkelig verdi	17	1 093 954	274 217
-	-	- Finansielle forpliktelseser derivater	8, 14, 17, 19	17 228	49 584
-	41 963	Andre finansielle forpliktelseser	17	1 853	765 676
21 545	24 765	Leieforpliktelse anleggsmiddel	16	24 855	72 041
-	-	- Betalbar skatt	27	149 763	501 756
53 037	12 480	Andre forpliktelseser		2 360 230	1 271 164
-	-	- Forpliktelseser ved forsikringskontrakter	11	42 429 335	39 678 881
-	-	- Forpliktelseser investeringsvalgskontrakter	18	66 075 732	53 584 862
1 257 104	1 255 866	Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner	14, 17, 31	1 507 104	1 505 866
4 897 445	3 751 133	Innskudd fra og gjeld til kunder og kredittinstitusjoner	14, 17	6 282 821	5 182 150
-	-	- Forpliktelseser ved utsatt skatt	27	-	53 213
6 229 131	5 086 208	Sum forpliktelseser		119 942 874	102 939 411
Egenkapital					
4 367 665	3 250 665	Innskutt egenkapital	32	4 367 665	3 250 665
273 404	3 475 864	Opptjent egenkapital		4 538 615	7 249 321
-	-	- Ikke - kontrollerende eierinteresser		3 395 564	3 254 896
4 641 069	6 726 529	Sum egenkapital		12 301 844	13 754 883
10 870 200	11 812 736	Sum forpliktelseser og egenkapital		132 244 718	116 694 294

Oslo, 13. mars 2024

Per Halvorsen
Styrets leder

Jan-Frode Janson

Benedicte Schilbred Fasmer

Hanne Karoline Kræmer

Geir Hjelkerud

Richard Heiberg

Peggy Hessen Følsvik

Karolina Elisabeth Lindqvist

Sigurd Aune
Adm. direktør

ENDRING I EGENKAPITAL

Morselskapet

NOK 1 000	Aksjekapital	Overkurs	Opptjent egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital per 01.01.2022	2 061 518	1 189 147	1 564 520	4 815 185
Årsresultat	-	-	2 616 965	2 616 965
Årets utvidede resultat	-	-	-	-
Årets totalresultat	-	-	2 616 965	2 616 965
Utbetalt utbytte	-	-	-700 830	-700 830
Transaksjoner med aksjeeiere	-	-	-700 830	-700 830
Andre føringer direkte mot egenkapital	-	-	-11 169	-11 169
Korrigering tidligere års feil	-	-	6 378	6 378
Andre føringer direkte mot egenkapital	-	-	-4 791	-4 791
Egenkapital per 31.12.2022	2 061 518	1 189 147	3 475 864	6 726 529
Årsresultat	-	-	-621 247	-621 247
Årets utvidede resultat	-	-	-	-
Årets totalresultat	-	-	-621 247	-621 247
Kapitalforhøyelse	213 570	903 430	-	1 117 000
Utbetalt utbytte	-	-	-2 587 680	-2 587 680
Sum transaksjoner med aksjeeiere	213 570	903 430	-2 587 680	-1 470 680
Andre føringer direkte mot egenkapital	-	-	6 467	6 467
Andre føringer direkte mot egenkapital	-	-	6 467	6 467
Egenkapital per 31.12.2023	2 275 089	2 092 576	273 404	4 641 069

Konsernet

NOK 1 000	Aksjekapital	Overkurs	Opptjent egenkapital	Ikke kontrollerende interesse	Sum egenkapital
Egenkapital per 01.01.2022	2 061 518	1 189 147	8 121 319	3 770 667	15 142 651
Implementering IFRS 17/IFRS 9	-	-	-1 199 657	-140 744	-1 340 401
Omarbeidet IB per 01.01.22	2 061 518	1 189 147	6 921 662	3 629 923	13 802 250
Årets resultat etter IFRS 17/IFRS 9 etter skatt	-	-	1 020 207	407 402	1 427 609
Årets utvidede resultat	-	-	17 486	3 011	20 498
Årets totalresultat	-	-	1 037 693	410 414	1 448 107
Utbetalt utbytte	-	-	-700 830	-801 906	-1 502 736
Transaksjoner med aksjeeiere	-	-	-700 830	-801 906	-1 502 736
Andre føringer direkte mot egenkapital	-	-	20 046	16 466	36 512
Korrigering tidligere års feil ¹⁾	-	-	-29 250	-	-29 250
Andre føringer direkte mot egenkapital	-	-	-9 204	16 466	7 262
Egenkapital per 31.12.2022	2 061 518	1 189 147	8 282 826	3 266 575	14 800 066
Implementeringseffekt 1.1.2023 IFRS 17 og IFRS 9	-	-	-1 033 505	-11 678	-1 045 183
Omarbeidet IB per 01.01.2023	2 061 518	1 189 147	7 249 321	3 254 896	13 754 883
Årsresultat	-	-	-168 309	419 945	251 636
Årets utvidede resultat	-	-	33 213	-	33 213
Årets totalresultat	-	-	-135 096	419 945	284 849
Kapitalforhøyelse	213 570	903 430	-	-	1 117 000
Utbetalt utbytte	-	-	-2 587 680	-282 294	-2 869 974
Sum transaksjoner med aksjeeiere	213 570	903 430	-2 587 680	-282 294	-1 752 974
Andre føringer direkte mot egenkapital	-	-	12 070	3 017	15 087
Andre føringer direkte mot egenkapital	-	-	12 070	3 017	15 087
Egenkapital per 31.12.2023	2 275 089	2 092 576	4 538 615	3 395 564	12 301 844

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Morselskapet			Konsernet		
2023	2022	NOK 1 000	Note	2023	2022
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER					
-621 247	2 616 965	Resultat av ordinær virksomhet etter skattekostnad		251 636	1 137 142
-636 816	-2 696 782	Utbytte og konsernbidrag fra datterselskaper		-14 104	-
Andel av resultat fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet					
238 587	37 296	regnskapsført etter egenkapitalmetoden	22	238 247	37 296
729 693	18 801	Avskrivninger og nedskrivninger	24, 26	1 134 215	417 655
-		- Tap på utlån/garantier		202	-
-		- Verdiregulering investeringseiendommer	23	1 105 393	393 201
-		- Verdiendring av verdipapirer til virkelig verdi	20	-195 372	560 852
-		- Gevinst(-)/tap ved avgang investering i eiendom, anlegg og utstyr		-	46 458
-		- Gevinst(-)/tap ved avgang investering i investeringseiendommer		346 463	-
235 862	102 920	Netto renteinntekter/rentekostnader	15	235 862	-244 118
-247 261	-176 748	Betalte rentekostnader		-256 893	-255 349
-130 629	77 011	Mottatte renteinntekter		31 809	406 748
-	-144	Periodens betalte skatter		-353 140	-1 011 415
-		- Økning fordring på reassurandør		-	152 836
-		- Reduksjon fordring på reassurandør		-132 529	-
-		- Økning av utlån til kunder		-163 248	-518 480
-	1 586 528	Reduksjon av utlån til kunder		415 207	2 557 839
-		- Endring i forsikringstekniske avsetninger		15 249 662	-104 782
-343 116	-1 697 528	Reduksjon innskudd fra og gjeld til kunder og kredittinstitusjoner		-270 638	-
-58 417	-1 911 596	Endring i andre tidsavgrensningsposter		-418 375	-3 135 275
-		- Netto økning i verdipapirer til virkelig verdi	8, 20	-	3 091 510
-		- Netto økning i verdipapirer til virkelig verdi		-15 854 159	-
-		- Tilgang av verdipapirer som holdes til forfall		-180 744	-3 050 601
-		- Vederlag av avhending av verdipapirer som holdes til forfall		74 856	472 907
-833 344	-2 043 276	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		1 244 350	954 425
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER					
-13 500	-1 049 012	Utbetaling av konsernbidrag		-	-
636 816	2 713 666	Mottatt utbytte og konsernbidrag		14 104	16 884
-	-100 000	Tilgang investering i datterselskap		-	-
-	1 368 833	Avgang i investering i datterselskap		-	-
-		- Tilgang investeringseiendommer	23	-307 860	117 717
-		- Vederlag ved avhending av investeringseiendommer	23	-	-93 217
-		- Tilgang av immaterielle eiendeler	26	-16 735	-304 564
-		- Tilgang av egne eiendom anlegg og utstyr	24	-371 083	-55 537
-	-260	Vederlag av egne eiendom anlegg og utstyr	24	-	12 957
623 316	2 933 227	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-681 574	-305 759
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER					
-		Innbetalinger av ansvarlig lånekapital	31	-	-100 000
-		Utbetalinger ved tilbakebetalinger av ansvarlig lånekapital		-	100 000
-2 587 680	-700 830	Utbetaling av utbytte		-2 869 974	-1 502 736
-		- Reduksjon av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		829 368	-
2 325 000		Innbetalinger av lån og innskudd fra kredittinstitusjoner		2 325 000	-
-850 000		Utbetalinger av lån og innskudd fra kredittinstitusjoner		-850 000	-260 053
4 320	-700 830	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		551 395	-1 762 789
-205 708	189 121	Netto kontantstrøm for perioden		1 114 170	-1 114 123
556 747	367 626	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter per 01.01.		2 587 415	3 701 538
351 039	556 747	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter per 31.12.		3 701 585	2 587 415

NOTER TIL REGNSKAPET

NOTE 1 – GENERELL INFORMASJON

SpareBank 1 Gruppen bestod 31. desember 2023 av morselskapet SpareBank 1 Gruppen AS samt de heleide datterselskapene SpareBank 1 Forsikring AS, SpareBank 1 Factoring AS, SpareBank 1 Spleis AS, samt Fremtind Forsikring AS som eies med 65 %.

SpareBank 1 Gruppen har eierinteresser i SpareBank 1 Utvikling DA (10%), Eiendomsverdi AS (25%), LOfavør AS (49%), Kredinor AS (50%) og SOS International AS (24%). Disse regnskapsføres etter egenkapitalmetoden.

SpareBank 1 Gruppen AS har kontoradresse i Tromsø.

SpareBank 1 Gruppen AS er et holdingselskap som gjennom datterselskaper produserer, leverer og distribuerer produkter innenfor skadeforsikring, pensjon-og livsforsikring, factoring. Konsernets primærmarked er Norge.

Konsernregnskapet er endelig godkjent av generalforsamlingen den 10. april 2024. Generalforsamlingen er konsernets øverste organ.

NOTE 2 – REGNSKAPSPRINSIPPER

GRUNNLAGET FOR UTARBEIDELSE AV DET KONSOLIDERTE ÅRSREGNSKAPET

Konsernregnskapet og morselskapets regnskap 2023 for SpareBank 1 Gruppen er utarbeidet i samsvar med "International Financial Reporting Standards" (IFRS) og fortolkninger fra IFRS fortolkningskomité (IFRIC), som er godkjent av EU, samt ytterligere norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven.

Konsernregnskapet er basert på historisk kostprinsipp. Avvikene gjelder i hovedsak finansielle derivater, finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet, samt eiendommer hvor man benytter verdireguleringsmodellen etter IAS 16.31 og eiendommer som eies med det formål å oppnå leieinntekter eller verdistigning klassifiseres som investeringseiendommer og måles til virkelig verdi i samsvar med IAS 40.

Utarbeidelsen av regnskap i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av konsernets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i stor grad inneholder slike skjønnsmessige estimater, høy kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for konsernregnskapet, er beskrevet i note 3.

Konsernregnskapet er avlagt under forutsetningen om fortsatt drift.

NYE OG ENDREDE STANDARDER TATT I BRUK AV KONSERNET

SpareBank 1 Gruppen konsern har med virkning fra 1. januar 2023 implementert både IFRS 17 og IFRS 9 standarden.

Konsernet har tatt i bruk IFRS 9 og IFRS 17 fra 1. januar 2023. Åpningsbalanse per 1. januar 2023 og effekter på egenkapitalen per 1. januar 2023 ved overgangen fra IFRS 4 til IFRS 17 og fra IAS 39 til IFRS 9 fremkommer av note 34 «Overgangsnote» og egenkapitaleffekten er også presentert i egenkapitalnoten. Sammenligningstall for 2022 er omarbeidet i denne årsrapporten, unntak fra dette er kommentert direkte i aktuell note.

STANDARDER, ENDRINGER OG FORTOLKNINGER TIL EKSISTERENDE STANDARDER SOM IKKE ER TRÅDT I KRAFT OG HVOR KONSERNET IKKE HAR VALGT TIDLIG ANVENDELSE

Konsernet har ikke valgt tidlig anvendelse av noen nye eller endrede IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger.

REGNSKAPSPRINSIPPER UNDER IFRS 17

Hovedprinsippene for SpareBank 1 Gruppen konsern sin regnskapsføring etter IFRS 17 presentert under.

I de tilfeller hvor Fremtind og SpareBank 1 Forsikring har ulike prinsipper, som eksempelvis for måling av forsikringsforpliktelser, anvender SpareBank 1 Gruppen konsern tilsvarende prinsipper som i datterselskapene. Det innebærer at det ikke foretas justeringer på konsernnivå for å harmonisere prinsipper. Begrunnelsen er at SpareBank 1 Gruppen konsern i størst mulig grad baserer seg på beregningene som gjøres

i datterselskapene. Fremtind og SpareBank 1 Forsikring sin forretning og produkter er relativt ulike. Fremtind har stort sett risikodekninger med maksimal varighet på ett år, mens SpareBank 1 Forsikring har i all hovedsak pensjonsforsikring i sin forretning. Dermed er det rimelig at elementer som diskontering og risikojustering behandles ulikt. I teksten nedenfor er det tydeliggjort med overskrift for hvert av datterselskapene når det er ulike prinsipper som anvendes.

DEFINISJON OG KLASSIFISERING FORSIKRINGSKONTRAKTER

En forsikringskontrakt er en kontrakt hvor SpareBank 1 Gruppen konsern eller det enkelte selskap aksepterer vesentlig forsikringsrisiko fra en forsikringstaker, ved avtale om å kompensere forsikringstakeren dersom en spesifikk usikker fremtidig hendelse påvirker forsikringstakeren negativt. Vurderingen gjennomføres på kontraktsnivå, hvor alle rettigheter og forpliktelser vurderes, enten disse følger av kontrakt, lover og forskrifter eller av etablert forretningspraksis. Vesentlig forsikringsrisiko eksisterer dersom det foreligger minst ett scenario, med forretningsmessig substans, med sannsynlighet for at SpareBank 1 Gruppen konsern kan påføres et vesentlig økonomisk tap. SpareBank 1 Gruppen konsern benytter skjønn for å avgjøre om forsikringskontrakten overfører forsikringsrisiko og om forsikringsrisikoen som overføres er vesentlig.

Enkelte pensjonsavtaler har en juridisk form av å være en forsikringskontrakt, men utsetter ikke konsernet for vesentlig forsikringsrisiko. Slike kontrakter er klassifisert som investeringskontrakter og regnskapsføres i henhold til IFRS 9 og IFRS 15. Dette gjelder i kontrakter med investeringsvalg uten avkastningsgarantier (kollektiv innskuddspensjon, egen pensjonskonto etc).

GJENFORSIKRINGSKONTRAKTER

Som et verktøy for å styre forsikringsrisiko i henhold til definerte risikorammer, kjøper SpareBank 1 Gruppen konsern gjenforsikring (reassurans). En gjenforsikringskontrakt er en kontrakt som overfører en betydelig del av den forsikrede risiko fra de underliggende forsikringskontraktene (som er dekket av gjenforsikringskontraktene), uavhengig av om kontrakten eksponerer gjenforsikringsforetaket for vesentlig tapsrisiko. Gjenforsikringskontrakter innregnes, måles og presenteres særskilt etter tilsvarende prinsipper som de utstedte, med spesifikke tilpasninger som kommentert i de videre prinsippbeskrivelse der dette er aktuelt.

VURDERINGSENHET UNDER IFRS 17

GRUPPER OG PORTEFØLJER AV KONTRAKTER: PORTEFØLJER

Kontraktene allokteres til porteføljer av kontrakter med tilsvarende risiko (kun forsikringsrisiko) og som styres sammen. Hver portefølje blir deretter delt i grupper av kontrakter etter estimert lønnsomhet.

Fremtind

Fremtind følger opp og styrer kontrakter i samsvar med bransjeinndelingen etter Solvens II-regelverket, og IFRS 17-porteføljene vil som hovedregel være basert på denne grupperingen.

SpareBank 1 Forsikring

SpareBank1 Forsikring har gruppert forsikringskontraktene, som følger av IFRS 17, inn i fem porteføljer. På overordnet nivå har selskapet vurdert at:

- pensjonsprodukter der forsikringskontraktene inkluderer en betydelig investeringskomponent som ikke separeres har tilsvarende risiko, og
- forsikringskontrakter uten betydelig investeringskomponent har tilsvarende risiko.

Videre er kontraktene gruppert i følgende porteføljer:

1. Investeringskontrakter med avkastningsgaranti
2. Øvrig pensjon innenfor IFRS17
3. Pensjon i run-off
4. Risikopensjoner
5. Gruppeliv

GRUPPER OG PORTEFØLJER AV KONTRAKTER: GRUPPER VURDERT UT FRA LØNNSOMHET

Hver portefølje av kontrakter deles i det etterfølgende inn etter følgende grupper;

- (i) kontrakter som er tapsbringende ved førstegangs innregning
- (ii) kontrakter uten signifikant risiko for å bli tapsbringende
- (iii) øvrige kontrakter

Foretakene har vurdert at det ikke foreligger kontrakter uten en signifikant risiko for å bli tapsbringende (gruppe ii). Foretakene har derfor gruppert kontaktene etter kategori (i) og (iii).

Gruppering av gjenforsikringskontrakter baserer seg så langt det er mulig på de samme prinsippene, men siden gjenforsikringskontrakter ikke kan ansees som tapsbringende grupperes disse kontraktene som;

- (i) kontrakter med netto gevinst, vurdert ved førstegangs innregning
- (ii) kontrakter uten betydelig risiko for netto gevinst senere
- (iii) øvrige kontrakter

GRUPPER OG PORTEFØLJER AV KONTRAKTER: KOHORTER

Hovedregelen er at foretakene grupperer kontrakter i årlige kohorter, slik at ingen gruppe inneholder kontrakter utstedt med mer enn 12 måneders mellomrom, basert på kalenderåret. En kontrakt er å anse som utstedt basert på en konkret vurdering av legale rettigheter og forpliktelser.

Hvilke kontrakter som inngår i gruppene, blir ikke revurdert etter innregning. Det blir innregnet et tap dersom gruppen som helhet er ansett som tapsbringende.

EU har imidlertid besluttet å innføre unntak til kravet om årlige kohorter for kontrakter som oppfyller visse kriterier. SpareBank 1 Forsikring har valgt å benytte seg av unntaket om årlig kohorter der kriteriene er oppfylt.

SEPERASJON OG KOMBINASJON

En forsikringskontrakt er en juridisk bindende avtale mellom utsteder av forsikringskontrakten og en annen part.

En forsikringskontrakt med en part kan inneholde flere forsikringsdekninger med ulik forsikringsrisiko. Dersom flere forsikringsdekninger av praktiske årsaker er samlet i én kontrakt, og kontraktens samlede pris tilsvarer summen av de ulike forsikringsdekningenes pris solgt alene, blir dekningene behandlet hver for seg ved regnskapsmessig innregning, måling og presentasjon.

I tilfeller der flere kontrakter er inngått med samme forsikringstaker, på samme tidspunkt og hvor de enkelte kontrakter ikke er priset på selvstendig grunnlag, blir kontraktene vurdert samlet for regnskapsmessige formål. En kontrakt med flere dekninger, der forsikringstaker ikke har selvstendig nytte av dekningene (for eksempel fordi dekningene opphører samtidig eller dersom den ene dekningen opphører om den andre sies opp), blir behandlet som én kontrakt for regnskapsmessige formål. Dette gjelder blant annet der forsikringstaker kjøper kasko-/delkaskodekning sammen med ansvarsforsikring for motor og naturskadedekning ved kjøp av brannforsikring.

Ved førstegangsinnregning blir det vurdert om de utstedte forsikringskontraktene inneholder ett av følgende distinkte elementer som må skilles ut før kontrakten blir regnskapsført som forsikringskontrakt;

- a) innebygde derivater
- b) Investeringskomponenter
- c) ikke-forsikringsnære varer eller tjenester

Fremtind

Fremtind har for enkelte ikke-monetære ytelser, som eksempelvis bilberging og leiebil ved skade eller helsemessig rådgiving i elektroniske kanaler vurdert om det foreligger distinkte tjenester. I vurderingen har man i tillegg til å vurdere om dette er en del av dekningen og utgjør en selvstendig forsikringsrisiko, vurdert om slike tjenester har risikoegenskaper og kontantstrømmer som i betydelig grad er knyttet til kontraktens forsikringskomponenter. Fremtind har ikke identifisert noen tjenester eller investeringskomponenter som skal separeres.

SpareBank 1 Forsikring

For SpareBank 1 Forsikring er den generelle vurderingen at investeringskomponenten, for de fleste produktene, ikke skal separeres fra forsikringskomponenten i forsikringskontraktene. Med innføringen av egen pensjonskonto er vurderingen at innskuddsfritaket, for avtaler som omfattes av egen pensjonskonto, skal separeres fra sparekapitalen. Det betyr at sparing til alderspensjon i produktene innskuddspensjon med investeringsvalg separeres ut og vil vurderes etter IFRS 9. Den generelle vurderingen er at tjenestekomponenten (administrative tjenester) og garantert rente (innebygd derivat) ikke kan separeres fra tilhørende forsikringskontrakt. Den generelle vurderingen er at de ulike forsikringsdekningene i kontrakter med flere dekninger ikke skal separeres, med unntak av uføre- og etterlattepensjon som er tilleggdekning til en innskudds-, ytelses- eller hybridavtale.

INNREGNING OG FRAREGNING

INNREGNING

En gruppe forsikringskontrakter blir innregnet fra det tidligste av følgende tidspunkter;

- a) begynnelsen av dekningsperioden

- b) datoen da den første betaling fra en forsikringstaker i gruppen forfaller
- c) for en gruppe av tapsbringende kontrakter, når gruppen er vurdert å være tapsbringende

Ved årlig fornyelse av forsikringsavtaler blir oppdaterte forsikringsdokumenter sendt ut fra 45 til 60 dager før ny forsikringsperioden starter. Forsikringstaker er ikke juridisk bundet før den fornyede forsikringsperioden starter og kontraktene blir ikke innregnet før det foreligger en bindende avtale.

Forsikringskontrakter ervervet i en virksomhetssammenslutning innenfor virkeområdet til IFRS 3, eller ved en porteføljeoverføring, blir regnskapsført som om de ble inngått på overtakelses- eller overføringstidspunktet.

Kjøpte gjenforsikringskontrakter blir innregnet etter følgende prinsipper:

- a) En gruppe gjenforsikringskontrakter som gir kvotedekning blir innregnet på det seneste tidspunktet av;
 - (i) begynnelsen av dekningsperioden for gruppen av gjenforsikringskontrakter
 - (ii) førstegangsinnregning av en gruppe av underliggende forsikringskontrakter
- b) Alle andre grupper av kjøpte gjenforsikringskontrakter blir innregnet fra begynnelsen av dekningsperioden for gruppen av gjenforsikringskontrakter.

Dersom SpareBank 1 Gruppen konsern inngikk gjenforsikringskontrakten på et tidspunkt før en underliggende gruppe av tapskontrakter blir innregnet, blir den relaterte gjenforsikringskontrakten uansett innregnet på tidspunktet for innregning av den tapsbringende gruppe av underliggende kontrakter.

Kun kontrakter som individuelt oppfyller innregningskriteriene ved utløpet av rapporteringsperioden blir innregnet. Når kontrakter ikke oppfyller innregningskriteriene før etter rapporteringsdato, vil de først bli inkludert i gruppene i den rapporteringsperioden de oppfyller kriteriene, under forutsetning at disse kontraktene ikke er utstedt mer enn ett år fra hverandre.

Forsikringsgruppens sammensetning blir ikke revurdert etter innregning.

KONTRAKTSENDRINGER

Dersom betingelsene for fraregning av den opprinnelige kontrakten ikke er oppfylt, regnskapsføres endringer i forventede kontantstrømmer ved en kontraktsendring som endring i forpliktelse for gjenværende dekning. Alle estimatendringer er ansett å gjelde fremtidige perioder.

Den opprinnelige kontrakten blir fraregnet, og den endrede kontrakten blir innregnet som en ny kontrakt, dersom ett av følgende betingelser er til stede:

- a) hvis de endrede vilkårene hadde blitt inkludert ved kontraktsinngåelse og foretaket ville ha konkludert med at den endrede kontrakten:
 - (i) ikke er innenfor virkeområdet til IFRS 17
 - (ii) resulterer i forskjellige separerbare komponenter
 - (iii) resulterer i en annen vesentlig forskjellig kontraktsgrænse
 - (iv) tilhører en annen gruppe kontrakter
- b) den opprinnelige kontrakten er regnskapsført etter premieallokeringsmetoden og kontrakten etter endringen ikke vil kvalifisere for bruk av denne metoden.

Når en kontraktsendring krever ny innregning, og den nye kontrakten er innenfor virkeområdet til IFRS 17, vil den bli innregnet fra det tidspunktet endringen finner sted og behandlet tilsvarende som en ny kontrakt beskrevet over.

FRAREGNING

En forsikringskontrakt fraregnes kun når;

- a) den opphører, det vil si når plikten angitt i forsikringskontrakten utløper, blir oppfylt eller opphevet, eller
- b) kontrakten blir endret og tilleggskriteriene som er angitt under "kontraktsendringer" over er oppfylt.

Når en forsikringskontrakt blir fraregnet under premieallokeringsmetoden, vil følgende bli umiddelbart resultatført

- a) hvis kontrakten opphører, resultatføres enhver netto forskjell mellom den fraregnede delen av forpliktelse for gjenværende dekning i den opprinnelige kontrakten og andre kontantstrømmer som oppstår ved fraregning
- b) hvis kontrakten blir overført til en tredjepart, resultatføres netto forskjell mellom den fraregnede delen av forpliktelsen for gjenværende dekning fra den opprinnelige kontrakten og premien som blir belastet tredjeparten

- c) hvis endringer i den opprinnelige kontrakten resulterer i fraregning, resultatføres forskjellen mellom fraregnet forpliktelse for gjenværende dekning ved den opprinnelige kontrakten, og den beregnede forpliktelsen ved en kontrakt med tilsvarende vilkår som den nye kontrakten inngått på tidspunktet for kontraktsendringene, fratrukket eventuell tilleggspremie som blir belastet for endringen.

For den generelle modellen (GMM) og "variable fee" modellen (VFA) gjelder følgende:

- kontantstrømmene for oppfyllelse som er fordelt på gruppen, justeres for å eliminere nåverdien av de framtidige kontantstrømmene
- risikjusteringen for ikke-finansiell risiko knyttet til de rettighetene og pliktene som er fraregnet for elimineres
- kontraktenes fortjenestemargin (CSM) justeres som et resultat av endringen i kontantstrømmene for oppfyllelse av kontraktens rettigheter og plikter
- antallet dekningsenheter (Coverage Units) for forventede resterende forsikringskontraktjenester justeres for å gjenspeile deknings-enhetene som fraregnes fra gruppen og størrelsen på den kontraktenes fortjenestemargin som er innregnet i resultatet i perioden.

OVERTATTE FORSIKRINGSKONTRAKTER

Ved erverv av forsikringskontrakter som en portefølje eller som del av en virksomhetssammenslutning etter IFRS 3, blir transaksjonsprisen behandlet som tilnærming til premie for kontraktens gjenværende dekningsperiode. Ved første gangs innregning beregnes nåverdi av netto forventede kontantstrømmer for oppfyllelse, med eksplisitt tillegg av risikjustering for ikke-finansiell risiko. Differansen mellom transaksjonsprisen og summen av netto nåverdi for oppfyllelse samt risikjustering er kontraktens fortjenestemargin. Kontraktens fortjenestemargin blir inntektsført over gjenværende dekningsperiode.

Fremtind

Siden Fremtind ble etablert har foretaket vært part i flere transaksjoner med andre parter om overdragelse av forsikringsporteføljer. Virksomhetssammenslutninger og porteføljeoverdragelser mellom foretak under felles kontroll er regnskapsført etter kontinuitetsmetoden. I de tilfeller hvor det på overgangstidspunktet til IFRS 17 ikke foreligger pålitelig og relevant informasjon til å klassifisere de overtatte forpliktelsene som forpliktelse for gjenværende dekning (full retrospektiv metode) er unntaksregelen i overgangsreglene for implementering av IFRS 17 benyttet slik at disse overtatte forpliktelsene er klassifisert som forpliktelse for inntrufne skader.

MÅLING

MÅLEMODELL

IFRS 17 har tre ulike modeller for måling av forsikringskontrakter, jf. paragraf 29-59. Disse er den generelle modellen (GMM), «variable fee» modellen (VFA), jf. paragraf 45, og premieallokeringsmodellen (PAA), jf. paragraf 53-59. Den generelle modellen (GMM) er hovedmodellen for måling av forsikringskontrakter. «Variable fee» modellen (VFA) er en modifisert versjon av den generelle modellen (GMM) som er pliktig å benytte ved etterfølgende måling for forsikringskontrakter som tilfredsstillende definisjonen av direkte deltakende kontrakt, jf. paragraf B101(a)-(c), og inneholder «variable fee»-elementer, jf. paragraf B104, se punkt 2.5. Det er ikke tillatt å anvende «variable fee» modellen (VFA) for andre kontrakter enn dette. Kravet om å bruke Den generelle modellen (GMM) eller «variable fee» (VFA) gjelder ikke for grupper av forsikringskontrakter som oppfyller ett av vilkårene for å kunne anvende premieallokeringsmodellen (PAA), jf. paragraf 29(a) og paragraf 53.

Fremtind

Med unntak av boligselgerforsikring har de fleste forsikringskontraktene som foretaket utsteder, en dekningsperiode på ett år eller kortere, dermed er kriteriet for anvendelse av premieallokeringsmetoden i IFRS 17 oppfylt. For de kontraktene hvor dekningsperioden overstiger ett år blir det gjennomført en test for å avgjøre om innregning etter premieallokeringsmetoden og den generelle målemetoden gir en vesentlig forskjellig forpliktelse for gjenværende dekning på hvert rapporteringstidspunkt. Fremtind har valgt å anvende premieallokeringsmetoden for regnskapsføring av alle utstedte forsikringskontrakter. Fremtind har gjenforsikringskontrakter med dekning for avlastning av uvanlig høye erstatningskostnader, per produkt, årgang eller objekt (excess of loss og fakultative dekninger). Kontraktene gjelder for skadeår og har ett års dekningsperiode. Fremtind har også enkelte gjenforsikringskontrakter hvor gjenforsikringsforetaket dekker en forholdsmessig andel av erstatningskostnadene (kvotekontrakter) basert på inntrufne skader i det aktuelle året, slik at dekningsperioden for disse også vil utgjøre ett år. Fremtind regnskapsfører disse gjenforsikringskontraktene etter premieallokeringsmetoden. For gjenforsikringskontrakter hvor gjenforsikringsforetaket dekker en forholdsmessig andel av erstatningskostnadene basert på utstedelsesåret til de underliggende forsikringskontraktene, foretar foretaket en beregning som viser at forskjellen i forpliktelse for gjenværende dekning beregnet etter premieallokeringsmetoden ikke vil være vesentlig forskjellig fra

forpliktelsen beregnet etter den generelle metoden under IFRS 17. Fremtind måler derfor også disse kontraktene etter premieallokeringsmetoden.

SpareBank 1 Forsikring

SpareBank 1 Forsikring har delt forsikringskontraktene etter IFRS 17 inn i fem porteføljer. Ut ifra vurderingene som er gjort vil samme målemodell anvendes på alle forsikringskontraktene som er gruppert i samme portefølje. Pensjonsprodukter med betydelig investeringskomponent inkludert i avtalen regnskapsføres etter «variabel fee» metoden (VFA). Da kontraktene, etter selskapets vurderinger oppfyller vilkårene i B101 (a)-(c) og kategoriseres som direkte deltakende kontrakter. Forsikringskontrakter uten betydelig investeringskomponent vil regnskapsføres etter den generelle metoden.

For de kontraktene som oppfyller kriteriene for premieallokeringsmetoden (PAA) har SpareBank 1 Forsikring valgt å anvende den forenklete metoden.

Inndelingen av porteføljer etter IFRS 17 med målemodell er vist i tabellen nedenfor:

Portefølje	Investeringskontrakter med avkastningsgaranti	Øvrig pensjon innenfor IFRS 17	Pensjon i run off	Risikopensjoner	Gruppeliv
Målemodell	PAA	VFA	VFA	GMM	PAA
	Kollektive og individuelle sparekontrakter med avkastningsgaranti, uten betydelig forsikringsrisiko.	Kollektive og individuelle pensjonsspareprodukter, med betydelig forsikringsrisiko	Kollektiv ytelsespensjon, fripoliser og individuelle kontrakter etter gamle overskuddsregler (35 % til eier /65 % til kunde)	Kollektiv risikodekninger uten pensjonssparekomponent. (Uføre og etterlatte)	Gruppeliv

SpareBank 1 Gruppen konsern har gjenforsikringskontrakter med dekning for avlastning av uvanlig høye erstatningskostnader, per produkt, årgang eller objekt (excess of loss og fakultative deknings). Kontraktene gjelder for skadeår og har ett års dekningsperiode. Konsernet har også enkelte gjenforsikringskontrakter hvor gjenforsikringsforetaket dekker en forholdsmessig andel av erstatningskostnadene (kvotekontrakter) basert på inntrufne skader i det aktuelle året, slik at dekningsperioden for disse også vil utgjøre ett år. Konsernet regnskapsfører disse gjenforsikringskontraktene etter premieallokeringsmetoden (PAA).

For gjenforsikringskontrakter hvor gjenforsikringsforetaket dekker en forholdsmessig andel av erstatningskostnadene basert på utstedelsesåret til de underliggende forsikringskontraktene foretar konsernet en beregning som viser at forskjellen i forpliktelse for gjenværende dekning beregnet etter premieallokeringsmetoden (PAA) ikke vil være vesentlig forskjellig fra forpliktelsen beregnet etter den generelle metoden under IFRS 17. Konsernet måler derfor også disse kontraktene etter premieallokeringsmetoden (PAA).

MÅLING VED FØRSTE GANGS INNREGNING

Ved førstegangsinnregning skal et foretak måle en gruppe av forsikringskontrakter som summen av

- estimerer av framtidige kontantstrømmer
- en justering som gjenspeiler tidsverdien av penger og de finansielle risikoene forbundet med framtidige kontantstrømmer, og
- en risikojustering for ikke finansiell risiko
- kontraktens fortjeneste margin (CSM)

Elementene ovenfor er nærmere beskrevet under *Etterfølgende måling*.

Ved bruk av premieallokeringsmodellen (PAA) er forpliktelse for gjenværende dekning ved første gangs innregning av en gruppe forsikringskontrakter lik den premien som er mottatt, dersom noe, på det tidspunktet. En gruppe kjøpte gjenforsikringskontrakter måles ved første gangs innregning til summen av betalt premie, dersom noe, til gjenforsikringsforetaket og til mellommenn.

ANSKAFFELSEKOSTNADER

Anskaffelseskostnader (eller salgskostnader) er de kostnader som oppstår ved å selge, tegne og opprette en gruppe forsikringskontrakter (utstedt eller forventet å bli utstedt) og som er direkte henførbare til den porteføljen av forsikringskontrakter som gruppen tilhører.

Der konsernet anvender premieallokeringsmetoden (PAA) og de utstedte forsikringskontraktene har en dekningsperiode på maksimalt ett år har konsernet valgt å resultatføre anskaffelseskostnader når de påløper.

I de tilfeller hvor dekningsperioden overstiger ett år, har Sparebank 1 Gruppen konsern basert på gjennomførte analyser vurdert at det ikke foreligger noen vesentlige anskaffelseskostnader.

ETTERFØLGENDE MÅLING

Balanseført verdi av en gruppe forsikringskontrakter i etterfølgende perioder er summen av forpliktelse for gjenværende dekning og forpliktelse for inntrufne krav.

Balanseført verdi av en gruppe gjenforsikringskontrakter i etterfølgende perioder er summen av gjenværende dekning og inntrufne krav.

En portefølje av forsikringskontrakter presenteres som enten eiendeler ved forsikringskontrakter eller gjeld ved forsikringskontrakter avhengig av om summen av gruppene i porteføljen er i en gjelds- eller eiendelsposisjon. Tilsvarende vil gjelde for gjenforsikringskontrakter.

Gjenforsikrings- og forsikringskontrakter motregnes ikke og blir presentert hver for seg i resultat- og balanseoppstilling.

A. FORPLIKTELSER FOR GJENVÆRENDE DEKNING (LRC)

Forpliktelse for gjenværende dekning er forpliktelse relatert til erstatninger der en forsikret hendelse ikke har inntruffet enda. Med andre ord forsikringskontraktjenester som enda ikke er levert, (det vil si fremtidig levering av tjenester).

Innebærer dermed avsetning for fremtidig forventede erstatninger og kostnader, pluss en risikojustert fortjenestemargin.

For gruppe av forsikringskontrakter der premieallokeringsmetoden ikke anvendes vil forpliktelse for gjenværende dekning bestå av:

- a) Estimat fremtidig kontantstrømmer
- b) en justering for å gjenspeile tidsverdien av penger og finansiell risiko
- c) (såfremt finansielle risikoen ikke er inkludert i estimatet for fremtidig kontantstrømmer)
- d) en risikojustering for ikke-finansiell risiko
- e) kontraktens fortjenestemargin (CSM)

For forsikringskontrakter der premieallokeringsmetoden anvendes vil forpliktelse for gjenværende dekning i etterfølgende periode bestå av summen av (forutsatt at det ikke finnes en «significant financing component»):

- a) forpliktelse for gjenværende dekning ved periodens begynnelse
- b) pluss premie mottatt i perioden
- c) minus beløp innregnet i resultatregnskapet som følge av forsikringstjenester levert i perioden.

Gjenværende dekning i en gruppe gjenforsikringskontrakter i etterfølgende perioder er summen av;

- a) gjenværende dekning ved periodens begynnelse
- b) pluss premie avgitt i perioden
- c) minus beløp innregnet i resultat som følge av tjenester mottatt i perioden.

B. FORPLIKTELSER FOR INNTRUFNE KRAV (LIC)

Forpliktelse for inntrufne krav blir beregnet som nåverdien av et forventningsrett estimat av fremtidige kontantstrømmer knyttet til skader som er inntruffet på rapporteringstidspunktet neddiskontert til dagens verdi, enten disse er meldt eller ikke, med tillegg for risikojustering for ikke-finansiell risiko.

Alle kontantstrømmer i beste estimat av forpliktelsen for inntrufne krav blir diskontert.

C. DISKONTERINGSRENTE

Et selskap skal justere estimatene for fremtidige kontantstrømmer for å reflektere tidsverdien av penger og de finansielle risikoene relatert til disse kontantstrømmene. Rentene som benyttes for å diskontere fremtidige kontantstrømmer beskrevet i paragraf 33 skal:

- a) Reflektere tidsverdien av penger, kontantstrømmenes karakteristika og forsikringskontraktens likviditetskarakteristika;
- b) Være konsistent med observerbare gjeldende markedspriser (hvis noen) for finansielle instrumenter med kontantstrømmer hvis karakteristika er konsistent med forsikringskontraktens karakteristika, med hensyn til for eksempel timing, valuta og likviditet; og,
- c) Ekskludere effekten av faktorer som påvirker observerbare markedspriser, men ikke de fremtidige kontantstrømmene til forsikringskontraktene.

Fremtind

Alle kontantstrømmer i beste estimat av forpliktelsen for LIC blir diskontert. Diskonteringsrente blir fastsatt med utgangspunkt i en risikofri rentekurve med påslag for premie som reflekterer illikviditet knyttet til forsikringskontraktene. Risikofri rente er basert på nullkupong swaprentekurve justert for kredittrisiko som er antatt å utgjøre 0,1 %-poeng. Siste punkt på rentekurven som er basert på markedsrente, er

tiårs-punktet. Det benyttes en ultimate forward rate på 3,45 %, som er identisk med det EIOPA benytter for Norge. Likviditetspremien tillegges den risikofrie renten og beregnes med utgangspunkt i observerte påslag på obligasjoner med høy kredittverdidiet. Dette korrigeres slik at påslaget er i faste termer.

SpareBank 1 Forsikring

SpareBank 1 Forsikring har valgt å benytte "nedenifra og opp metoden" ("bottom up approach") for beregning av diskonteringsrente. Det er vurdert at EIOPA sin rentekurve med volatilitetsjustering for norske kroner vil være konsistent med markedsdata lenger enn siste likvide dato, ekstrapoleringen til UFR er vurdert konsistent med markedsdata og volatilitetsjusteringen er representativ for illikviditeten i SpareBank 1 Forsikring sine kontantstrømmer. For videre informasjon se note 3 kritiske estimater.

Etter IFRS 17 paragraf 56 er det ikke krav om å diskontere forpliktelse for gjenværende dekning (LRC) dersom tjenesten leveres innen ett år etter at premien er innbetalt, og det ikke finnes en distinkt finansiell komponent. SpareBank 1 Forsikring har valgt å ikke diskontere forpliktelse for gjenværende dekning (LRC) omfattet av den forenklete metode, premieallokeringsmetoden (PAA). Forpliktelse for inntrufne hendelser (LIC) vil diskonteres med den til enhver tid gjeldende rentekurven til EIOPA, inkludert volatilitetsjustering.

D. RISIKOJUSTERING

Risikojustering for ikke-finansiell risiko ved forpliktelse for inntrufne krav har som formål å måle usikkerhet i kontantstrømmer som oppstår fra forsikringskontraktene. Risikojusteringen reflekterer foretakets risikoappetitt, og er et anslag for «den prisen selskapet ville krevd for å overta usikkerhet i kontantstrømmene». Risikojusteringen for ikke-finansiell risiko skal beregnes eksplisitt. Det vil si separeres fra beregningen av estimerte fremtidige kontantstrømmer.

IFRS 17-standardens spesifiserer ikke metoder for beregning av risikojusteringen, men paragraf B91 gir noen overordnede retningslinjer:

- Risikoer med lav frekvens og høy alvorlighetsgrad vil resultere i en høyere risikojustering enn risikoer med høy frekvens og lav alvorlighetsgrad.
- Kontrakter med lenger durasjon vil få høyere risikojustering enn kontrakter med kortere durasjon, gitt liknende risiko.
- Langhalet risiko vil få høyere risikojustering for ikke-finansiell risiko enn risikoer med smalere sannsynlighetsfordeling.
- Desto mindre man kjenner til risikoens estimat eller trend, desto høyere risikojustering.
- I den grad nye erfaringer reduserer usikkerheten knyttet til beløp og timing av kontantstrømmene vil risikojusteringen for ikke-finansiell risiko reduseres, og vice versa.

Fremtid

For risikojusteringen er det benyttet en simuleringsbasert metodikk for å komme fram til risikojusteringen. Simuleringer vil gjøres på risikotype for LRC og på IFRS17-gruppenivå for LIC. For kontrakter som er utstedt av Fremtid Livsforsikring vil usikkerhet i LRC basere seg på simuleringer av skader for aktive forsikringsavtaler per risikotype. For risikojustering knyttet til LIC antas det at avsetningene, både typer av avsetninger og produkter, er normalfordelte. For kontrakter knyttet til skadeforsikringsvirksomheten vil man fastsette dette ved hjelp av en bootstrapping metodikk i reserveringsverktøyet. Dette er en metode som er basert på Pearson standardavvik. Denne forutsetter ingen fordeling, men gir et antall utfall av reserveringen, og ut fra disse simuleringsutfallene kan det beregnes en verdi for en gitt persentil. Konsernet har valgt å benytte konfidensnivåmetoden, og denne gir mulige utfall for forpliktelsene. Risikojusteringen som konsernet har valgt, representerer 89% persentilen til forpliktelsene. Endringer i risikojusteringen splittes og presenteres i resultatet for forsikringstjenester og i finansresultatet.

SpareBank 1 Forsikring

SpareBank 1 Forsikrings metode for beregning av risikojustering under IFRS 17 bygger på metodikk for beregning av livsforsikringsstress under Solvens II, med enkelte justeringer knyttet til forskjeller mellom IFRS 17 og Solvens II, for eksempel forskjeller i kontraktsgrenser, konfidensnivå og risikoperiode (stress på et års sikt vs. stress på hele kontraktperioden).

E. KONTRAKTENS FORTJENESTEMARGIN (CSM)

Kontraktens fortjenestemargin (CSM) er et nytt element som introduseres under IFRS 17. Kontraktens fortjenestemargin (CSM) representerer forventet overskudd, som ikke er resultatført enda, fordi fortjenestemarginen gjelder fremtidig leveranse av forsikringskontraktstjenester.

I følge IFRS 17 paragraf 44 vil kontraktens fortjenestemargin (CSM), for forsikringskontrakter uten direkte deltakelse (GMM som målemetode), ved utgangen av en rapporteringsperiode være lik balanseført verdi i starten av perioden, justert for:

- Effekten av eventuelle nye kontrakter i gruppen;
- Påløpte renter på den balanseførte verdien av den kontraktsmessige fortjenestemarginen over perioden, målt etter diskonteringsrentene spesifisert i paragraf B72(b);

- c) Endringer i estimerte fremtidige forsikringsrelaterte kontantstrømmer «fulfilment cash flows» relatert til fremtidige tjenester spesifisert i paragraf B96-B100, bortsett fra når:
 - (i) Økninger i «fulfilment cash flows» overstiger den kontraktens fortjenestemarginens (CSM) balanseførte verdi, som fører til tap (se paragraf 48(a)); eller
 - (ii) Reduksjon i «fulfilment cash flows» fordeles til tapskomponenten til forpliktelse for gjenværende dekning i henhold til paragraf 50(b).
- d) Effekten av eventuelle differanser i valutakurs på kontraktens fortjenestemargin (CSM), og
- e) Beløpet innregnet som forsikringsinntekt på grunn av overføring av forsikringstjenester i perioden, bestemt av fordelingen gjenværende kontraktens fortjenestemargin (CSM) på slutten av perioden på gjeldende og gjenværende dekningsperiode i henhold til paragraf B119.

For forsikringskontrakter med direkte deltakelse (VFA som målemetode) er kontraktens fortjenestemargin (CSM) ved utgangen av en rapporteringsperiode lik balanseført verdi i starten av perioden justert for

- a) Effekten av eventuelle nye kontrakter i gruppen (se paragraf 28);
- b) Endring i mengden av selskapets andel av virkelig verdi av de underliggende elementene (se paragraf B104(B)(i)), bortsett fra i den grad:
 - (i) Paragraf B115 (om risikoreduserende tiltak) er gjeldende;
 - (ii) Reduksjonen i mengden av selskapets andel av virkelig verdi av de underliggende elementene overstiger kontraktens fortjenestemargin (CSM) balanseførte verdi, som fører til tap (se paragraf 48); eller
 - (iii) Økning i mengden av selskapets andel av virkelig verdi av underliggende reverserer beløpet i ii.
- c) Endringer i «fulfilment cash flows» relatert til fremtidige tjenester, som spesifisert i paragraf B101-B118, bortsett fra i den grad:
 - (i) i. Paragraf B115 (om risikoreduserende tiltak) er gjeldende;
 - (ii) ii) Økninger i «fulfilment cash flows» overstiger den kontraktens fortjenestemarginens (CSM) balanseførte verdi, som fører til tap (se paragraf 48(a)); eller
 - (iii) iii) reduksjon i «fulfilment cash flows» fordeles til tapskomponenten til forpliktelse for gjenværende dekning i henhold til paragraf 50(b).
- d) Effekten av eventuelle differanser i valutakurs på kontraktens fortjenestemargin (CSM), og
- e) Beløpet innregnet som forsikringsinntekt på grunn av overføring av forsikringstjenester i perioden, bestemt av fordelingen gjenværende kontraktens fortjenestemargin (CSM) på slutten av perioden på gjeldende og gjenværende dekningsperiode i henhold til paragraf B119.

Ved oppløsning av kontraktens fortjenestemargin (CSM) har konsernet valgt å håndtere hver delårsrapportering som en enkeltstående rapporteringsperiode. (se paragraf B137)

F. COVERAGE UNITS

Kontraktens fortjenestemargin (CSM) representerer ikke-opptjent fortjeneste tilknyttet forsikringskontraktstjenestene som fremover vil leveres over gjenværende dekningsperiode. Et forsikringsselskap yter tjenester over hele dekningsperioden, og ikke bare når det pådrar seg et krav. IFRS 17 krever at den kontraktens fortjenestemargin (CSM) skal innregnes over resultatet i et mønster som reflekterer perioden der selskapet leverer forsikringskontraktstjenester. Forsikringskontraktstjenester inkluderer dekning for en forsikret hendelse, investeringsavkastningstjeneste og investeringsrelatert tjeneste der det er relevant. Periodiseringen av forsikringskontraktstjenester over dekningsperioden bestemmes av såkalte «coverage units» (dekningsenheter). Dekningsenheter for en gruppe av forsikringskontrakter fastsettes ved å vurdere mengden av ytelser for hver enkelt kontrakt og kontraktens forventede dekningsperiode. Konsernet har valgt å diskontere dekningsenheter med samme diskonteringsrente som ved diskontering av kontantstrømmer . For videre informasjon se note 3 kritiske estimater.

G. TAPSBRINGENDE KONTRAKTER

Konsernet vurderer om en kontrakt er, eller har betydelig sannsynlighet for å bli, tapsbringende ved første gangs innregning, samt i tilfeller der ny informasjon kommer SpareBank 1 Gruppen konsern til kunnskap i senere perioder som indikerer at en gruppe kontrakter kan være tapsbringende.

En kontrakt vurderes å være tapsbringende dersom forventet netto nåverdi av alle kontantstrømmer knyttet til fremtidige hendelser er negativ. Kontraktenes netto kontantstrøm blir beregnet som forventet premie fratrukket summen av forventede utbetalinger, oppgjørskostnader, samt alle kostnader som er allokerbare og direkte henførbare til foretakets gjenværende ytelse av forsikringstjenester.

Beløpene blir beregnet med utgangspunkt i en framskriving av historiske erfaringstall fra kontrakter med tilsvarende egenskaper (sammenlignbare risikoer i form av geografi, forsikret objekt, forsikringstakers alder etc.).

Anskaffelseskostnader er ikke omfattet av kostnadene i tapstesten, da disse kostnadsføres når de påløper.

Kontantstrømmene blir diskontert med rentekurve som beskrevet i *Måling ved første gangs innregning* ovenfor.

For hver portefølje av kontrakter, avgjør konsernet på hvilket nivå det foreligger tilstrekkelig informasjon for å kunne vurdere om kontraktene er tapsbringende eller har betydelig sannsynlighet for senere å bli tapsbringende.

Dersom det foreligger tilstrekkelig og pålitelig informasjon til at konsernet med rimelig grunn kan anta at et sett av kontrakter vil bli allokert til samme lønnsomhetsgruppe ved individuell vurdering, blir dette settet av kontrakter vurdert samlet.

Konsernet anvender skjønn for å bestemme om et sett av kontrakter kan bli vurdert samlet, hvor forhold som distribusjonskanal, geografi, demografi, samt forsikringsobjektene særlige karakteristika blir vurdert. Testen blir gjort ved utstedelsen av de enkelte kontraktene.

KONTRAKTENS GRENSE

Kontantstrømmer er innenfor kontraktens grense dersom de oppstår fra rettigheter og forpliktelser i perioden forsikringstaker er forpliktet til å betale premie eller forsikringsselskapet har en reell plikt til å yte tjenester knyttet til forsikringskontrakten. Forsikringsselskapet reelle plikter opphører når;

- a) Forsikringsselskapet har en reell mulighet til å endre prisen knyttet til den bestemte forsikringstakeren, eller endre nivået på ytelsene, slik at prisen fullt ut reflekterer den revurderte risikoen, eller
- b) følgende kriterier er oppfylt;
 - (i) Forsikringsselskapet har en reell mulighet til å endre prisen i en portefølje av kontrakter, slik at prisen fullt ut reflekterer den revurderte risikoen i porteføljen; og
 - (ii) premiene frem til tidspunkt for revurdering av risikoen ikke reflekterer risikoen etter det tidspunktet.

Utelukkende risiko som blir overført fra forsikringstaker til konsernet blir tatt i betraktning. Dette omfatter forsikringsrisiko og finansiell risiko.

BELØP INNREGNET I RESULTAT

RESULTAT FRA FORSIKRINGSTJENESTER

A. INNTEKTER FRA FORSIKRINGSKONTRAKTER

Den samlede forsikringsinntekten for en gruppe forsikringskontrakter vil over tid tilsvare vederlaget eller premiene som kundene har betalt for kontraktene:

- a) justert for finansieringseffekt; og
- b) eksklusiv investeringskomponenter.

Justering for finansieringseffekt gjelder kontrakter med dekningsperiode på over ett år, der konsernet anvender den generelle modellen (GMM) eller «variable fee»metoden (VFA) i regnskapsføringen av forsikringskontraktene.

Sparepremie relatert til pensjonsytelser som vil utbetales til poliseholder i alle tilfeller er typisk eksempel på investeringskomponent. Mottatt sparepremie og opptjente midler i forbindelse med flytting vil ikke presenteres som del av konsernets forsikringservice inntekt.

SpareBank 1 Gruppen konsern reduserer forpliktelsen for gjenværende dekning som følge av forsikringstjenester levert i perioden og innregner beløpet som inntekt i resultatregnskapet.

På tilsvarende måte som under IFRS 15, hvor leveranseforpliktelser balanseføres og reduseres i takt med at foretaket leverer tjenester til kundene.

B. KOSTNADER FOR FORSIKRINGSKONTRAKTER

Kostnader for forsikringstjenester levert i perioden inkluderer følgende;

- a) kostnader for periodens inntrufne skader
- b) kostnader ved forsikringstjenester som knytter seg til inntrufne hendelser, det vil si endringer i forventede kontantstrømmer for tidligere perioders inntrufne skader
- c) andre påløpte kostnader for forsikringstjenester levert i perioden
- d) endringer som gjelder fremtidige tjenester, det vil si. tap på tapsbringende grupper av kontrakter og reversering av slike tap

Andre kostnader som ikke oppfyller de ovennevnte kriteriene, er inkludert i «andre driftskostnader» i resultatregnskapet.

SpareBank 1 Gruppen konsern presenterer endring i risikojustering for ikke-finansiell risiko samlet under «Resultat av forsikringstjenester» (ingen del blir presentert i «Oppstilling over andre inntekter og kostnader»).

NETTO RESULTAT FRA GJENFORSIKRINGSKONTRAKTER

SpareBank 1 Gruppen konsern presenterer resultatet av kjøpte gjenforsikringskontrakter på en linje i resultatregnskapet, hvor følgende beløp inngår;

- a) avgitt premie til gjenforsikringsforetaket
- b) avgitt honorar til mellommann
- c) krav på gjenforsikringsforetak for andel av skadekostnader påløpt i perioden
- d) reinnsettelsespremie
- e) andre påløpte direkte henførbare kostnader til reassuranskontraktene
- f) endring knyttet til tidligere tjenester, det vil si endringer i estimat på gjenvinning av tidligere års skader
- g) endring i forventet kredittap og tap som følge av tvister
- h) resultatdeling og mottatte provisjoner

NETTO FINANSRESULTAT FRA FORSIKRINGSKONTRAKTER

Netto finansresultat fra forsikringskontrakter består av;

- a) renter påløpt ved endring i tidsverdien av forpliktelse for inntrufne krav
- b) effekt av endringer i diskonteringsrente og andre finansielle forutsetninger

Netto finansresultat fra gjenforsikringskontrakter består av;

- a) renter påløpt ved endring i tidsverdien av fordring for inntrufne krav
- b) effekt av endringer i diskonteringsrente og andre finansielle forutsetninger

SpareBank 1 Gruppen konsern har valgt å presentere alle finansielle inntekter og kostnader ved forsikringskontrakter i resultatregnskapet (ingen del blir presentert i «Oppstilling over andre inntekter og kostnader»).

METODER OG VURDERINGER VED OVERGANG TIL IFRS 17

Full retrospektiv er standardmetoden for transisjon som skal benyttes om det er praktisk mulig. Full retrospektiv metode innebærer at hver gruppe av kontrakter skal identifiseres, innregnes og måles som om IFRS 17 alltid har vært gjeldende.

Hvis det ikke er praktisk mulig å anvende full retrospektiv metode, skal selskapet velge, om det vil anvende modifisert retrospektiv metode eller Fair Value (virkelig verdi).

Fremtind

Fremtind har innført IFRS 17 retrospektivt, og benytter modifisert overgangsmetode da Fremtinds datagrunnlag for å anvende full retrospektiv metode ikke var tilstrekkelig for alle grupper av kontrakter. Disse modifikasjonene er utløpt per 31. desember 2023 slik at det ikke gjenstår ytterligere periodiseringer på implementeringstidspunktet. Videre er det også gjort et valg knyttet til overtatt portefølje fra DNB Livsforsikring i Fremtind Livsforsikring. Denne er klassifisert i tråd med beskrivelsen over som forpliktelse for inntrufne skader.

Siden alle Fremtinds kontrakter blir regnskapsført etter premieallokeringsmetoden (PAA), er grupper av aktive kontrakter på overgangstidspunkt (1. januar 2023) innregnet ved å gjøre en full retrospektiv beregning av tallene per 1. januar 2023, som dekker alle avtaler inngått i 2023. For beregning av forsikringsforpliktelsene på tidspunktet for åpningsbalansen per overgangstidspunktet 1. januar 2023 er det gjort enkelte estimater. Fremtind anser presisjonsnivået i disse estimatene som høyt, og at de beregnede utfallene dermed er nært sammenfallende med de faktiske utfallene en ville fått ved full retrospektiv anvendelse.

SpareBank 1 Forsikring

SpareBank 1 Forsikring har valgt å anvende virkelig verdi overgangsmetoden der det ikke er praktisk mulig å bruke full retrospektiv. Dette gjelder typisk forsikringskontrakter hvor dekningsperioden er lang, og utbetalingsperioden til poliseholder vil gå over flere år. Prinsippene for anvendelse av overgangsmetoden etter virkelig verdi omtales i IFRS 17.C20 – IFRS 17.C28.

Ved å anvende virkelig verdi-tilnærmingen på overgangsdatoen 1. januar 2022, beregnes kontraktens fortjenestemargin (CSM) som forskjellen mellom virkelig verdi etter IFRS 13 og kontraktens oppfyllelseskantantstrømmener (beste estimat fremtidig kontantstrømmer inkludert risikojustering) etter IFRS 17. Sparebank 1 Forsikring har valgt å vurdere vilkårene i kontraktene opp mot markedsforholdene på

tidspunktet for inngåelse av kontraktene, i stedet for på transisjonstidspunktet, ved gruppering av forsikringskontrakter etter lønnsomhet, i henhold til IFRS 17.C21 og IFRS17.C22.

Ellers er de samme prinsippene og vurderingene som tidligere beskrevet, blitt anvendt ved overgangen. Dette inkluderer definisjonen av forsikringskontrakter, separasjon og kombinasjon av kontrakter, gruppering, innregning og måling.

Kontrakter der premieallokeringsmetoden (PAA) anvendes er full retrospektiv metode anvendt.

FINANSEIELLE INSTRUMENTER

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes og fraregnes, klassifiseres og måles i samsvar med IFRS 9 Finansielle instrumenter.

Innregning og måling

Finansielle eiendeler til virkelig verdi blir balanseført på avtaletidspunktet under «Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat». Transaksjonskostnadene resultatføres. Etterfølgende måling skjer til virkelig verdi med gevinster og tap regnskapsført i resultatregnskapet. Finansielle forpliktelser blir balanseført på avtaletidspunktet til virkelig verdi minus transaksjonskostnader. Etterfølgende måling skjer til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode.

Fraregning

En finansiell eiendel blir fraregnet når retten til å motta og beholde kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen er utløpt eller overført. En finansiell forpliktelse blir fraregnet når de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

Målekategorier

Målekategori bestemmes ved førstegangs regnskapsføring av eiendelen eller forpliktelsen. Finansielle instrumenter skal etter IFRS 9 klassifiseres i en av følgende målekategorier:

- amortisert kost
- virkelig verdi over utvidet resultat
- virkelig verdi over resultat

Klassifiseringen som hovedregel avhenger av to faktorer:

- forretningsmodellen for porteføljen den enkelte eiendelen hører til om egenskapen ved de kontraktsregulerte kontantstrømmene til eiendelen er primært renter og avdrag (SPPI-kriteriet)
- I tillegg har man etter IFRS 9 mulighet til å foreta et prinsippvalg der man tar et ugjenkallelig valg om å regnskapsføre eiendeler til virkelig verdi over resultat ved førstegangsinnregning hvis denne klassifiseringen eliminerer eller i vesentlig grad reduserer uoverensstemmelse i måling som ellers ville oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser

SpareBank 1 Gruppen har gjennomført vurderinger og analyser for konsernregnskapet og konkludert med at måling av verdipapirer som i utgangspunktet skal måles til amortisert kost i stedet skal måles til virkelig verdi over resultat for å unngå uoverensstemmelse med måling av forsikringsforpliktelsene. Dette gjelder kundeporteføljer og kollektivporteføljer. Selskapsporteføljen i SpareBank 1 Forsikring AS har fortsatt papirer til amortisert kost.

Forsikringskontrakter med investeringsvalg (som omtalt i Forsikringskontrakter samt Seperasjon og Kombinasjon) regnskapsføres i henhold til IFRS 9 og ikke IFRS 17 og disse kontraktene vurderes også til virkelig verdi. Det er kun SpareBank 1 Forsikring AS som tilbyr forsikringskontrakter med investeringsvalg.

Utlån og innlån i SpareBank 1 Gruppen konsern vurderes amortisert kost.

FINANSIELLE INSTRUMENTER VURDERT TIL VIRKELIG VERDI

Virkelig verdi

Virkelig verdi er det beløp den enkelte eiendel kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene. Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendels virkelige verdi. Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata. Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

Derivater

Derivatene består av aksje-, valuta- og renteinstrumenter. Derivater føres til virkelig verdi over resultatet på dato hvor kjøp av derivatet er inngått. Etterfølgende endringer i virkelig verdi føres over resultatet.

FINANSIELLE INSTRUMENTER VURDERT TIL AMORTISERT KOST**Amortisert kost**

Finansielle instrumenter som ikke er innregnet til virkelig verdi måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Amortisert kost er definert som det beløp eiendelen ble målt til ved førstegangsinnregning minus betalinger mellom partene pluss effektive renter minus eventuell nedskrivning. Effektiv rente er den renten som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontantstrømmer over eiendelens forventede levetid.

Verdifall på finansielle eiendeler målt til amortisert kost

For finansielle eiendeler målt til amortisert kost vurderes det hver balansedag om det finnes bevis på forventede verdifall. Slike bevis kan være informasjon om betalingsvansker hos utsteder eller andre dokumenterbare fremadskuende opplysninger som indikerer en reduksjon i framtidige kontantstrømmer. Forventede kredittap innregnes basert på Expected Credit Loss (ECL) og beregnes som differansen mellom den bokførte verdien og nåverdien av de forventede fremtidige kontantstrømmene. For instrumenter som ikke har opplevd vesentlig endring i kredittisiko innregnes 12-måneders forventet tap. Formålet med nedskrivningskravene er å innregne forventede kredittap i levetiden for alle finansielle instrumenter der det har vært en betydelig økning i kredittisikoen siden førstegangsinnregning.

Utlån og kundefordringer fra factoringvirksomheten

Etter IFRS 9 klassifiseres og måles finansielle eiendeler basert på den forretningsmodellen som eiendelen styres etter og karakteristika ved eiendelens kontantstrømmer. Utlån og kundefordringer fra factoringvirksomheten måles til amortisert kost som tidligere.

Tapsavsetning

Overgangen fra en inntrådt tapsmodell etter IAS 39 til en forventet tapsmodell etter IFRS 9 har ikke hatt noen vesentlig betydning for regnskapsførte tap på utlån og fordringer. Kredittiden er kort og historisk har factoringsselskapet hatt begrenset med tap på utlån og fordringer.

Andre finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

I kategorien finansielle instrumenter til amortisert kost inngår kontanter og kontantekvivalenter, andre fordringer, factoring utlån, andre utlån, ansvarlig lån og andre finansielle forpliktelser. Kontanter og kontantekvivalenter, andre fordringer og andre finansielle forpliktelser er av kortsiktig karakter og balanseført verdi anses å være en rimelig tilnærming av virkelig verdi.

OMREGNING AV FREMMED VALUTA*Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta*

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er foretakets funksjonelle valuta. Eventuelle omregningsdifferanser føres mot utvidet resultat og spesifiseres separat i egenkapitalen som egen post. Alle beløp er angitt i NOK 1 000 med mindre noe annet er angitt.

Transaksjoner og balanseposter

Transaksjoner i fremmed valuta omregnes til den funksjonelle valutaen til transaksjonskurs. Realisert valutagevinst eller -tap ved oppgjør og omregning av pengeposter i fremmed valuta til kursen på balansedagen resultatføres.

KONSOLIDERING*Datterselskaper*

Konsernregnskapet omfatter SpareBank 1 Gruppen AS og alle datterselskaper. Datterselskaper er alle enheter der SpareBank 1 Gruppen konsern har makt til å styre enhetens finansielle og operasjonelle strategi, normalt gjennom eie av mer enn halvparten av stemmeberettiget kapital. Datterselskaper blir konsolidert fra det tidspunkt kontroll er overført til konsernet og blir utelatt fra konsolideringen når kontroll opphører.

Oppkjøpsmetoden benyttes ved kjøp av datterselskaper. Anskaffelseskost ved oppkjøp måles til virkelig verdi av eiendeler som ytes som vederlag. Identifiserte eiendeler, overtatt gjeld og betingede forpliktelser overtatt eller pådratt regnskapsføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet, uavhengig av eventuelle ikke-kontrollerende eierinteresser. Anskaffelseskost som overstiger virkelig verdi av identifiserbare netto eiendeler i datterselskapet balanseføres som goodwill. Hvis anskaffelseskost er lavere enn virkelig verdi av netto eiendeler i datterselskapet, resultatføres differansen.

Vesentlige konserninterne transaksjoner og mellomværende mellom konsernselskaper er eliminert.

Transaksjoner med ikke-kontrollerende eierinteresser behandles som transaksjoner med tredjepart. Virkningen av alle transaksjoner med ikke-kontrollerende eiere føres i egenkapitalen når det ikke er endring i kontroll. Slike transaksjoner vil ikke resultere i goodwill eller gevinster eller tap. Når kontroll opphører skal gjenværende eierinteresse måles til virkelig verdi, og gevinst eller tap resultatføres.

FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET

Felleskontrollert virksomhet kan bestå av felleskontrollert drift, felleskontrollerte eiendeler og felleskontrollerte foretak. Felles kontroll innebærer at SpareBank 1 Gruppen gjennom avtale utøver kontroll sammen med andre deltakere. Felleskontrollert foretak regnskapsføres ved egenkapitalmetoden.

INVESTERINGER I DATTERSLSKAPER OG TILKNYTTETE SELSKAPER OPPFØRT I MORSELSKAPETS REGNSKAP

Investering i datterselskaper er vurdert i henhold til kostmetoden i morselskapets regnskap. Dersom det finner sted en verdinedgang som ikke er forbigående, foretas en nedskrivning av aksjene. Foretatte nedskrivninger reverseres i den grad grunnlaget for nedskrivninger ikke lenger er til stede. Investering i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap vurderes etter egenkapitalmetoden både mor- og konsernregnskapet.

SEGMENTINFORMASJON

Driftssegmenter i noten rapporteres på samme måte som i styrets årsberetning og ved intern rapportering til styret.

Virksomhetsområdene til konsernet er fordelt etter livsforsikringsvirksomhet, skadeforsikringsvirksomhet, , - og factoringvirksomhet og øvrig virksomhet. Konsernet har ingen sekundærsegmentrapportering. Dette er konsistent med den interne rapporteringen.

Tallene ved den interne rapporteringen er noe annerledes enn de som presenteres i segmentnoten. Dette skyldes at det er enkelte enheter som ikke omarbeider sine tall til IFRS før de rapporteres internt. I noten rapporteres disse segmentene slik de regnskapsføres etter IFRS.

MOTREGNING AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE

En finansiell eiendel eller forpliktelse motregnes og presenteres netto i balansen når selskapet a) har en juridisk ubetinget motregningsrett og b) har til hensikt å gjøre den opp på nettogrunnlag eller og realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen under ett.

IMMATERIELLE EIENDELER

Goodwill

Goodwill er forskjellen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av konsernets andel av netto identifiserbare eiendeler i virksomheten på oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskaper er klassifisert som immateriell eiendel. Goodwill testes årlig for verdifall, og balanseføres til anskaffelseskost med fradrag av nedskrivninger. Nedskrivning på goodwill reverseres ikke. Gevinst eller tap ved salg av en virksomhet inkluderer balanseført beløp av goodwill vedrørende den solgte virksomheten. For senere nedskrivningstest blir goodwill allokert til de kontantgenererende enheter eller grupper av kontantgenererende enheter som forventes å få fordeler fra oppkjøpet hvor goodwill oppstod.

Utvikling

Utviklingskostnader som aktiveres inkluderer direkte henførbare utgifter slik som materialer, lønn og personalkostnader, og en andel av fellesutgiftene. Andre utviklingsutgifter blir innregnet i resultatregnskapet i den perioden de påløper. Aktiverte utviklingskostnader føres i balansen til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall.

Lisenser

Lisenser har begrenset utnyttbar levetid og balanseføres til anskaffelseskost med fradrag av akkumulerte avskrivninger. Lisenser avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid.

IT-programmer

Standard IT-programvarer som oppfyller kriteriene for balanseføring føres til anskaffelseskost (inkludert utgifter til å få programmene operative), og avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid. Egenutviklede programvarer følger i hovedsak de samme prinsippene som beskrevet for utvikling.

Utgifter til vedlikehold av programvare kostnadsføres etter hvert som de påløper. Utgifter direkte forbundet med utvikling av identifiserbar og unik programvare som eies av konsernet, blir balanseført som en immateriell eiendel når følgende kriterier er oppfylt:

- det er teknisk mulig å ferdigstille programvaren slik at den vil være tilgjengelig for bruk
- ledelsen har til hensikt å ferdigstille programvaren og bruke eller selge den
- det kan påvises hvordan programvaren vil generere sannsynlige fremtidige økonomiske fordeler

- tilstrekkelige tekniske, finansielle eller andre ressurser er tilgjengelig for å ferdigstille og ta i bruk eller selge programvaren
- utgiftene kan måles pålitelig

Direkte utgifter omfatter personalkostnader for programutviklingspersonell og en andel av direkte tilhørende faste kostnader. Andre utviklingsutgifter som ikke oppfyller disse kriteriene, blir kostnadsført etter hvert som de påløper. Utviklingsutgifter som er kostnadsført kan ikke balanseføres som en eiendel i senere perioder. Balanseført egenutviklet programvare avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid.

Øvrige immaterielle eiendeler

I forbindelse med oppkjøp av virksomheter gjennomføres det merverdianalyser, og immaterielle eiendeler som identifiseres balanseføres i konsernet. Konsernet har identifisert merverdier knyttet til merkevare, kundeforhold og teknologi software. Merverdierne er beregnet basert på historiske data som er fremskrevet, og justert for usikkerhet og deretter neddiskontert. Kundeforhold og teknologi software avskrives lineært over forventet levetid.

Etterfølgende utgifter

Senere utgifter vedrørende balanseførte immaterielle eiendeler balanseføres bare når de øker de fremtidige økonomiske fordeler relatert til denne eiendelen. Alle andre utgifter kostnadsføres i den perioden de påløper.

Avskrivninger

Avskrivninger beregnes og resultatføres lineært over estimert utnyttbar levetid for de immaterielle eiendelene, med mindre slik levetid er ubegrenset. Immaterielle eiendeler blir avskrevet fra tidspunktet de er tilgjengelige for bruk.

Immaterielle eiendeler utenom goodwill og tidsubegrensede immaterielle eiendeler, har estimert levetid på mellom 2 og 10 år.

Immaterielle eiendeler utenom goodwill og tidsubegrensede immaterielle eiendeler, er gjenstand for en nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 når omstendighetene indikerer det.

VARIGE DRIFTSMIDLER

Konsernets varige driftsmidler består av maskiner, inventar, transportmidler og bygninger som benyttes av konsernet til egen virksomhet.

Eiendom, anlegg og utstyr, med unntak av investeringseiendommer og eierbenyttet eiendom, førsteganginnregnes til anskaffelseskost og avskrives deretter lineært over forventet levetid. Ved fastlegging av avskrivningsplan, splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi. Eiendom, anlegg og utstyr som hver for seg er av liten betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller verdifall, men vurderes som grupper. Ved implementering av IFRS 1.januar 2004 ble egenbenyttet eiendommer verdiregulert til virkelig verdi. Etter IAS 16 ansees disse eiendommene å ha en estimert anskaffelseskost som tilsvarer verdiregulert beløp på tidspunktet for verdireguleringen. Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives, er gjenstand for en nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 når omstendighetene indikerer det.

Egen benyttet eiendom revalueres til virkelig verdi. Verdivurderingen baserer seg på en intern verdivurderingsmodell. Øvrige varige driftsmidler regnskapsføres til anskaffelseskost, med fradrag for avskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmidlet.

INVESTERINGSEIENDOMMER

Eiendommer som leies ut til leietakere utenfor konsernet er klassifisert som investeringseiendommer. Investeringseiendommer vurderes til virkelig verdi. Endringer i verdi føres over resultatregnskapet under regnskapslinjen «Netto inntekter investeringseiendommer». Eiendommene vurderes individuelt basert på antatt fremtidig neddiskontert kontantstrøm. Avkastningskravet tar hensyn til rentenivået, den generelle risikoen i eiendomsmarkedet og risiko som er spesifikk for den enkelte eiendom. Beregningen av virkelig verdi oppdateres halvårlig. Leieinntekter, driftskostnader og effekten av verdiendringer knyttet til investeringseiendommer, presenteres særskilt i note 23.

VERDIFALL PÅ IKKE-FINANSIELLE EIENDELER

Immaterielle eiendeler med ubestemt utnyttbar levetid og goodwill avskrives ikke, men testes årlig for verdifall. Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som avskrives vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at fremtidig inntjening ikke kan forsvare eiendelens balanseførte beløp. Forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp resultatføres som nedskrivning. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Ved vurdering av verdifall grupperes anleggsmidlene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige inngående kontantstrømmer (kontantgenererende enheter). Ved hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger på ikke finansielle eiendeler (unntatt goodwill).

KLIENTMIDLER

Finansielle instrumenter og andre midler som oppbevares av konsernet, men som tilhører investorene (klientmidler), oppføres ikke i balansen. Dersom klientmidlene overstiger klientansvaret (klientgjelden) er det overskytende konsernets eiendel og oppføres i balansen under regnskapslinjen «Andre eiendeler». Dersom klientmidlene ikke fullt ut dekker klientansvaret er underdekningen konsernets gjeld til klienten og oppføres som «Andre forpliktelser» i balansen.

KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER

Kontanter og kontantekvivalenter inkluderer kontanter og bankinnskudd, andre kortsiktige, lett omsettelige investeringer med maksimum tre måneders opprinnelig løpetid og trekk på kassekreditt. Kassekreditt er presentert under linjen «Innskudd fra og gjeld til kunder og kredittinstitusjoner».

BETALBAR OG UTSATT SKATT

Skattekostnad består av betalbar skatt og utsatt skatt. Skatt blir resultatført, bortsett fra når den relaterer seg til poster som er ført mot utvidet resultat eller direkte mot egenkapitalen. Hvis det er tilfellet, blir skatten også ført mot utvidet resultat eller direkte mot egenkapitalen.

Betalbar skatt for perioden beregnes i samsvar med de skattemessige lover og regler som er vedtatt, eller i hovedsak vedtatt av skattemyndighetene på balansedagen.

Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden. Det beregnes utsatt skatt på alle midlertidige forskjeller mellom skattemessige og regnskapsmessige verdier på eiendeler og gjeld. Dersom utsatt skatt oppstår ved første gangs balanseføring av en gjeld eller eiendel i en transaksjon, som ikke er en virksomhetssammenslutning, og som på transaksjonstidspunktet verken påvirker regnskaps- eller skattemessig resultat, blir den ikke balanseført. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skattelover som er vedtatt eller i det alt vesentlige er vedtatt på balansedagen, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten gjøres opp.

Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattepliktig inntekt vil foreligge der de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes.

Ved vurdering av sannsynlighet vil historisk inntjening og forventede fremtidige marginer bli lagt til grunn.

Utsatt skattefordel og utsatt skatt skal motregnes dersom det er en juridisk håndhevbar rett til å motregne eiendeler ved betalbar skatt mot forpliktelser ved betalbar skatt, og utsatt skattefordel og utsatt skatt gjelder inntektsskatt som ilegges av samme skattemyndighet for enten skattepliktig foretak eller forskjellige skattepliktige foretak som har til hensikt å gjøre opp forpliktelser og eiendeler ved betalbar skatt netto.

Skattelovens regler for beskatning av livsforsikrings- og pensjonsforetak ble betydelig endret i 2018. Resultat av teknisk regnskap uten justeringer skal nå være grunnlaget for beskatning av forsikringsvirksomheten. Tidligere urealiserte verdiendringer inngikk i skattegrunnlaget for 2018 etter overgangsregelen. Det ble gitt overgangsordninger som innebar utsatt betaling av påløpt skatt gjennom avsetning til gevinst- og tapskonto i henhold til skatteregelverket.

Aksjerelaterte inntekter fra eiendeler som forvaltes i selskapets kollektiv- og investeringsvalgporteføljer er ikke omfattet av fritaksmetoden. Det er innført et sjablongfradrag som skal tilsvare disse inntektenes forholdsmessige andel av overskuddet som tilordnes selskapet, slik at unntaket fra fritaksmetoden ikke får effekt for denne delen av de aksjerelaterte inntektene.

Det er ikke beregnet utsatt skatt knyttet til verdiendring av eiendommer eid i egne selskaper for den delen som er knyttet til selskapsporteføljen. Realisasjon av eiendommene vil i praksis være salg av aksjer. Eventuelle gevinster eller tap ved realisasjon av aksjer tilhørende selskapsporteføljen vil ikke være skattepliktig som følge av fritaksmetoden, og det er selskapets oppfatning at regnskapet gir best informasjonsverdi når utsatt skatt ikke oppføres på slike verdiendringer.

PENSJONER

SpareBank 1 Gruppen er forpliktet til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Foretakets pensjonsordninger oppfyller lovens krav. SpareBank 1 Gruppen har både innskudds og hybridpensjonsordninger for sine ansatte. Nyansatte blir meldt inn i den hybridbaserte pensjonsordningen. SpareBank 1 Gruppen kjøper sine pensjonsforsikringer fra SpareBank 1 Forsikring AS. Satsene er 7% av lønn mellom 0 og 7,1 G, og 8% tilleggssparing av lønn mellom 7,1 og 12 G.

Konsernet har både innskuddsplaner og hybridpensjon. Pensjonsordningene er finansiert gjennom innbetalinger til SpareBank 1 Forsikring AS. En innskuddsplan er en pensjonsordning hvor konsernet betaler faste bidrag til forsikringsselskapet. Konsernet har ingen juridisk eller annen forpliktelse til å betale ytterligere tilskudd hvis forsikringsselskapet ikke har nok midler til å betale alle ansatte ytelser knyttet til opptjening i inneværende og tidligere perioder. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad i takt med at de forfaller.

Med hybridpensjon setter arbeidsgiveren av en fast prosentsats av den ansattes lønn til pensjon. Pensjonssparingen er lik for alle ansatte, men det betales inn et kvinnetillegg da kvinner lever lenger. Ordningen har en garanti mot negativ avkastning. Pensjonskapitalen kan reguleres hvert år i forhold til lønnsveksten. Den ansatte kan selv bestemme sin investeringsprofil. Hybridpensjon utbetales livsvarig fra 67 år. Hybridpensjon regnskapsføres som lønnskostnad i takt med at de forfaller.

Lov om statstilskudd til arbeidstakere som tar ut avtafestet pensjon i privat sektor (AFP-tilskuddsloven) trådte i kraft 19. februar 2010. Arbeidstakere som tar ut AFP med virkningstidspunkt i 2011 eller senere, vil bli gitt ytelser etter den nye ordningen. AFP-ordning utgjør et livsvarig påslag på Folketrygden og kan tas ut fra 62 år. AFP ordningen legger opp til at bedriften skal betale en samlet premie med utgangspunkt i årslønn til arbeidstakeren. Arbeidsgivernes premie skal fastsettes som en prosentandel av lønnsutbetalinger mellom 1 G og 7,1 G. AFP-ordningen regnskapsføres som en innskuddsordning.

ANSVARLIGE LÅN

Ansvarlige lån har prioritet etter all annen gjeld. Ansvarlig lån telles med i sin helhet i Solvens-kapitalen.

Avsetning forpliktelser investeringskontrakter

Enkelte pensjonsavtaler har en juridisk form av å være en forsikrings kontrakt, men utsetter ikke konsernet for vesentlig forsikringsrisiko. Slike kontrakter er klassifisert som investeringskontrakter og regnskapsføres i henhold til IFRS 9 og IFRS 15. Dette gjelder for kontrakter med investeringsvalg uten avkastningsgarantier (kollektiv innskuddspensjon, egen pensjonskonto etc).

Forpliktelsene omfatter pensjonskapital og innskuddsfond knyttet til kundenes investerte sparemidler med investeringsvalg. I tillegg inkluderer avsetningen premiereserve og buffer knyttet til den begrensede forsikringsrisikoen inkludert i kontraktene.

- Pensjonskapital:

Pensjonskapitalen til dekning av forpliktelser knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje motsvarer verdien av investeringsporteføljen som er tilordnet kontrakten. Selskapet har ikke investeringsrisiko på kundemidler, da det ikke garanteres minsteavkastning ovenfor kundene.

- Innskuddsfond:

Innskuddsfondet utgjør innbetalinger fra forsikringstakerne i forbindelse med pensjonsforsikring hvor forpliktelsene er knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje. Innbetalingene føres ikke i resultatregnskapet, men direkte i balansen.

REGNSKAPSMESSIGE AVSETNINGER

Konsernet regnskapsfører avsetninger for restruktureringer og rettslige krav når det eksisterer en juridisk eller selvpålagt forpliktelse som følge av tidligere hendelser, og det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen vil komme til oppgjør i form av overføring av økonomiske ressurser og forpliktelsen kan estimeres med tilstrekkelig grad av pålitelighet. Avsetning for restrukturingskostnader omfatter sluttvederlag til ansatte. Det avsettes ikke for fremtidige driftstap. Avsetninger vurderes ved hver balansedato og justeres for å reflektere oppdatert beste estimat.

I tilfeller hvor det foreligger flere forpliktelser av samme natur, fastsettes sannsynligheten for at forpliktelsene vil komme til oppgjør ved å vurdere forpliktelser av denne typen under ett. Det gjøres derfor en avsetning selv om sannsynligheten for oppgjør knyttet til det enkelte forholdet kan være lav.

Avsetninger måles til nåverdien av forventede utbetalinger for å innfri forpliktelsen. Det benyttes en estimert risikofri rente som diskonteringsrentesats før skatt som reflekterer nåværende markedssituasjon og risiko spesifikk for forpliktelsen.

Sluttvederlag

Sluttvederlag blir betalt når ansettelsesforhold avsluttes av konsernet før det normale tidspunktet for pensjonering eller når en ansatt frivillig aksepterer å slutte mot et slikt vederlag. Konsernet regnskapsfører sluttvederlag når det beviselig er forpliktet til enten å avslutte arbeidsforholdet til dagens arbeidstakere i henhold til en formell, detaljert plan som konsernet ikke kan trekke tilbake, eller til å gi sluttvederlag som følge av et tilbud som er gitt for å oppfordre til frivillig avgang. Sluttvederlag som forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen diskonteres til nåverdi.

LEVERANDØRGJELD OG ANDRE KORTSIKTIGE FORPLIKTELSE

Leverandørgjeld måles til virkelig verdi ved første gangs balanseføring. Ved senere måling vurderes leverandørgjelden til amortisert kost, fastsatt ved bruk av effektiv rente-metode.

INNSKUDD FRA OG GJELD TIL KUNDER OG KREDITTINSTITUSJONER

Innskudd fra og gjeld til kunder og kredittinstitusjoner er vurdert i all hovedsak til amortisert kost.

RENTEINNTEKTER OG -KOSTNADER

Renteinntekter og -kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost resultatføres løpende basert på en effektiv rente-metode. For innskudd fra kunder og kredittinstitusjoner og gjeld til kredittinstitusjoner som føres til virkelig verdi kostnadsføres renteelementet som rentekostnad (nominell rente), mens øvrige verdiendringer klassifiseres som inntekter fra finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet. Alle gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres dermed over forventet løpetid.

PROVISJONSINNTEKTER OG -KOSTNADER

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Honorarer for rådgivning opptjenes i samsvar med inngått rådgivningsavtale, som oftest etter hvert som tjenesten ytes. Det samme gjelder for løpende forvaltningstjenester. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i SpareBank 1 Gruppen konsernets regnskap, resultatføres når transaksjonen slutføres.

INNTEKTER FRA UTBYTTE

Utbytte resultatføres når rett til å motta betaling oppstår.

HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Generalforsamlingen, og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette.

Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring, og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse.

AKSJEKAPITAL OG OVERKURS

Ordinære aksjer klassifiseres som egenkapital. Utgifter som knyttes direkte til utstedelse av nye aksjer eller opsjoner med fradrag av skatt, føres som reduksjon av mottatt vederlag i egenkapitalen.

KONSERNBIDRAG

Konsernbidrag til datterselskap føres som økning av investering i datterselskap gitt at overføringen øker verdien av morselskapets aksjer i datterselskap. Foreslått ytt konsernbidrag klassifiseres som egenkapital inntil det er endelig vedtatt av generalforsamlingen.

NOTE 3 – KRITISKE ESTIMATER OG VURDERINGER VEDRØRENDE BRUK AV REGNSKAPSPRINSIPPER

Konsernet utarbeider estimater og gjør antakelser/forutsetninger knyttet til fremtiden. Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og andre faktorer, inklusive forventninger om fremtidige hendelser som anses rimelig under nåværende omstendigheter. De regnskapestimater som følger av dette vil per definisjon sjelden være fullt i samsvar med det endelige utfall. Estimater og antakelser/forutsetninger som representerer en betydelig risiko for vesentlige endringer i balanseført verdi på eiendeler og gjeld i løpet av neste regnskapsår, drøftes nedenfor.

VIRKELIG VERDI PÅ DERIVATER OG ANDRE FINANSIELLE INSTRUMENTER

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked fastsettes ved å benytte verdsettelsesteknikker. Konsernet vurderer og velger metoder og forutsetninger som så langt som mulig er basert på markedsforholdene på hver balansedag.

INVESTERINGSEIENDOMMER

Forsikringselskapene i SpareBank 1 Gruppen har store eiendomsplasseringer. Eiendommene er eiet i heleide aksjeselskaper som eier hver enkelt eiendom. Eiendommene verdivurderes individuelt ved bruk av selskapets interne verdsettelsesmodell ved å diskontere antatt framtidig kontantstrøm for den enkelte eiendom. Avkastningskravet som benyttes i diskonteringen tar hensyn til rentenivået, den generelle risikoen i eiendomsmarkedet og risiko som er spesifikk for den enkelte eiendom.

Eiendomsporteføljen vurderes til virkelig verdi på balansedagen. Virkelig verdi er det beløp den enkelte eiendom kan omsettes for i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte, frivillige parter.

Det vises til prinsippnoten for behandling av skatt på investeringseiendommer.

Det vises forøvrig til note 23 Investeringseiendommer.

SENSITIVITET KNYTTET TIL EIENDOMMER I SPAREBANK 1 FORSIKRING AS

Eiendomsverdiene er spesielt sensitive til endringer i avkastningskravet. Holdes alt annet likt i verdivurderingsmodellen, vil en økning/reduksjon i avkastningskravet på 0,25 prosentpoeng redusere/øke verdiene med ca. 402 mill. kroner, eller ca. 5,5 %. Etter utløpet av eksisterende leieforhold skal lokalene reutleies til gjeldende markedsvilkår. Dersom netto leieinntekt reduseres/økes med 10 % ved reutleie, reduseres/økes markedsverdien med ca. 9 %. Dette tilsvarer en verdiendring på ca. 648 mill. kroner. Sensitivitetsberegningene gjelder for hele eiendomsporteføljen samlet, og er foretatt med utgangspunkt i selskapets interne verdivurderingsmodell.

SENSITIVITET KNYTTET TIL EIENDOMMER I FREMTIND

Eiendomsverdiene er spesielt sensitive til endringer i avkastningskravet. Holdes alt annet likt, vil en økning/reduksjon i avkastningskravet på 0,25 prosentpoeng redusere/øke verdiene med ca. 74 mill. kroner, eller ca. 4,6 %. Etter utløpet av eksisterende leieforhold skal lokalene reutleies til gjeldende markedsvilkår. Dersom netto leieinntekt reduseres/økes med 10 % ved reutleie, reduseres/økes markedsverdien med ca. 11 %. Dette tilsvarer en verdiendring på ca. 173 mill. kroner.

ESTIMERT VERDIFALL FOR GOODWILL

Konsernet gjennomfører årlig tester for å vurdere verdifall på goodwill, jfr. Note 25. Gjenvinnbart beløp på kontantgenererende enheter blir fastsatt ved beregning av neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer. Beregningene krever at det brukes estimater, og at de er konsistente med markedsverdsettelsen av konsernet.

ESTIMATER KNYTTET TIL FORPLIKTELSER KNYTTET TIL FORSIKRINGSKONTRAKTER I SPAREBANK 1 FORSIKRING AS

Forpliktelser ved forsikringskontrakter er basert på forventninger om levetid, dødelighet, uførhet, renter, kostnader med videre. Endringer i slike forutsetninger vil påvirke størrelsen på forsikringsmessige avsetninger.

Verdien på forpliktelsene estimeres basert på data, forutsetninger, metode og modellvalg. Det gjennomføres en rekke kontroller for å minimere denne usikkerheten, slik at den største usikkerheten er knyttet til forutsetningene som legges til grunn. For å kvantifisere effekten av denne usikkerheten foretas det sensitivitetsanalyser på sentrale forutsetninger. Dette er nærmere beskrevet i note 9.

Ved etterfølgende måling vil forpliktelse ved forsikringskontrakter bestå av henholdsvis forpliktelse for gjenværende dekning og forpliktelse for inntrufne skader.

Forpliktelse for gjenværende dekning

Forpliktelse for gjenværende dekning er forpliktelse relatert til erstatninger der en forsikret hendelse ikke har inntruffet enda. Med andre ord forsikringskontrakttjenester som enda ikke er levert, (det vil si fremtidig levering av tjenester). Innebærer dermed avsetning for fremtidig forventede erstatninger og kostnader, pluss en risikojustert fortjenestemargin. Forpliktelsen for gjenværende dekning reduseres som følge av forsikringstjenester levert i perioden og innregner beløpet som inntekt i resultatregnskapet. På tilsvarende måte som under IFRS 15, hvor leveranseforpliktelser balanseføres og reduseres i takt med at foretaket leverer tjenester til kundene. Nåverdien av forventede fremtidige kontantstrømmer oppdateres ved slutten av hver periode basert på oppdaterte estimater av fremtidige kontantstrømmer, diskonteringsrente og risikojustering for ikke-finansiell risiko.

Beste estimat skal utgjøre forventningsverdien av diskonterte fremtidige kontantstrømmer og fastsettes ved å benytte beste antakelse om blant annet biometriske forutsetninger og kostnader, diskontert med en rentekurve som er konsistent med markeddata i stedet for faste grunnlagsrenter.

Sparebank 1 Forsikring AS anvender en kombinasjon av deterministiske og stokastiske fremskrivningsmetoder for å estimere fremtidige forventede kontantstrømmer tilsvarende som i Solvens II beregningene. Fremskrivingene baserer seg på en rekke forutsetninger (hvor noen sentrale forutsetninger er beskrevet nedenfor), modeller for verdiutvikling av ulike aktiva, produktregelverk og handlingsregler for overskuddsdeling.

Noen sentrale forutsetninger i beste estimat fremtidige kontantstrømmer er:

Driftskostnader

Driftskostnadene har stor betydning, og modelleres som en prosentsats av forsikringsforpliktelser, en prosentsats av gebyrinntekter, et fast kronebeløp per avtale, eller en kombinasjon av disse. Utover dette ligger det også en forutsetning om en årlig inflasjon i driftskostnadene, samt et fastkostnadsledd som inkluderer effekter av forventede gjennomførte prosjekter.

Biometriske antakelser

Dødelighetsforutsetningene er i all hovedsak basert på fellesundersøkelser i Finans Norge, mens forutsetninger om uførhet i all hovedsak er basert på selskapets egne erfaringer. For alle produkter er det erstatningsavsetninger som inkluderer både meldte skader (RBNS) og ikke meldte skader (IBNR). IBNR- og RBNS- avsetninger er beregnet etter statistiske metoder som er basert på selskapets egne analyser av kundebestanden.

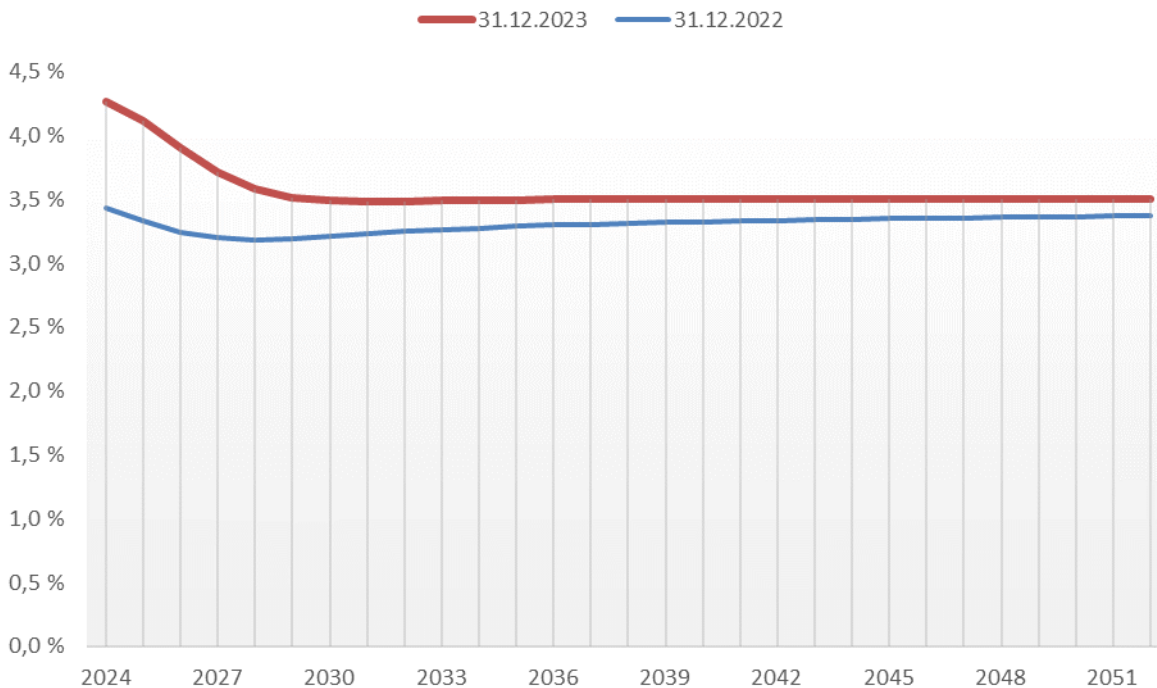
Avgang

Avgang vil påvirke hvor mye av fremtidig underskudd/overskudd som skal medregnes som tilgjengelig kapital. I hovedsak er avgangsforutsetning satt basert på egne erfaringer eller prognoser.

Rentekurve og diskontering

SpareBank 1 Forsikring AS benytter "nedenifra og opp metoden" ("bottom up approach") for beregning av diskonteringsrente. Det er vurdert at EIOPA (European Insurance and Occupational Pensions Authority, den europeiske tilsynsmyndigheten for forsikring og tjenestepensjon) sin rentekurve med volatilitetsjustering for norske kroner vil være konsistent med markeddata lenger enn siste likvide dato, ekstrapoleringen til UFR (Ultimate forward rate, det siste punktet på rentekurven) er vurdert konsistent med markeddata og volatilitetsjusteringen er representativ for illikviditeten i SpareBank 1 Forsikring sine kontantstrømmer.

Lav rentekurve øker forsikringstekniske avsetninger for produkter med garanterte ytelser siden diskonteringen av fremtidige kontantstrømmer blir lavere. Nivået på rentekurven påvirker også opsjonselementet i den garanterte ytelsen.

Volatilitetsjustert rentekurve per 31.12.2022 og 31.12.2023 gitt av EIOPA

Rentemodell, volatiliteter og korrelasjoner

I beregningen av beste estimat gjennomføres det stokastiske simuleringer for å verdsette verdien av rentegarantien i de garanterte ytelsene. Sentralt for dette er stokastisk modellering av renteutviklingen. Det må i denne forbindelse gjøres antagelser om volatiliteter og korrelasjoner. Ved verdsettelsen er det lagt til grunn volatiliteter og korrelasjoner basert på markedsverdier (implisitte volatiliteter) der dette er tilgjengelig. For øvrige antagelser benyttes historikk eller skjønnsmessig fastsettelse dersom relevant historikk ikke er tilgjengelig.

Risikjustering for ikke finansiell risiko

Risikjusteringen representerer kompensasjonen selskapet krever for å bære usikkerhet knyttet til størrelsen og timingen av kontantstrømmene som oppstår som følge av ikke-finansiell risiko over hele kontraktperioden. SpareBank 1 Forsikring har identifisert død, opplevelse, ufør, reaktivering, masseavgang og kostnader som vesentlige ikke-finansielle risikoer. SpareBank 1 Forsikrings metode for beregning av risikjustering under IFRS 17 bygger på metodikk for beregning av stress under Solvens II, men justert for ulikt konfidensnivå og ulik stressperiode. Konfidensnivået er satt til 70%.

Kontraktens fortjenestemargin (CSM) og amortisering av fortjenestemargin basert på periodens leverte dekningsenheter

Etter IFRS 17 skal kontraktens fortjenestemargin (CSM) innregnes over resultatet i et mønster som reflekterer perioden selskapet leverer forsikringskontraktstjenester. Dekningsenhetene fastsettes ut fra forventet varighet knyttet til gruppen av forsikringskontrakter. Målingen av dekningsenheter og oppløsningsprofilen for leverte dekningsenheter i perioden er en skjønnsmessig vurdering som skal beregnes konsekvent over tid for gruppe av kontrakter med tilsvarende karakteristika.

For kontrakter med direkte deltakelse (VFA) utgjør blant annet sparing til alderspensjon en betydelig del av forsikringskontraktstjenestene som leveres. For eksempel gjennom forvaltning av pensjonskapitalen både i opptjenings og utbetaling perioden. Sparebank 1 anvender fremtidig forventede utbetaling av kontantstrømmer diskontert som basis ved beregning av dekningsenheter for en gruppe av forsikringskontrakter som faller inn under forsikringsportefølje 2 «Pensjon øvrige» og forsikringsportefølje 3 «Pensjon i run-off». For kontrakter uten direkte deltakelse (GMM), forsikringsportefølje 4 «Risikopensjon», anvender konsernet forventede erstatningsutbetalinger inkludert kostnader som metode for å identifisere antall dekningsenheter. Denne metoden for måling av dekningsenheter sikrer en relativt stabil amortisering av kontraktens fortjenestemargin.

Forpliktelse for inntrufne krav

Forpliktelse for inntrufne krav er forpliktelse for forsikrede hendelser som har inntruffet og er kostnadsført, men ikke utbetalt enda. Samt plikt til å utbetale beløp som gjelder forsikringskontraktstjenester som er levert.

Forpliktelse for inntrufne krav blir beregnet som nåverdien av et forventningsrett estimat av fremtidige kontantstrømmer knyttet til krav som er inntruffet, men ikke utbetalt på rapporteringstidspunktet neddiskontert til dagens verdi, enten disse er meldt eller ikke, med tillegg for risikostyring for ikke-finansiell risiko. Selskapet benytter samme rentekurve for diskontering av forpliktelse for inntrufne krav som for diskontering av forpliktelse for gjenværende dekning. EIOPA sin rentekurve med volatilitetsjustering for norske kroner.

ESTIMATER KNYTTET TIL FORPLIKTELSER KNYTTET TIL FORSIKRINGSKONTRAKTER I FREMTID

Det er usikkerhet knyttet til estimatene i forhold til forutsetningene som legges til grunn i beregningene av forpliktelser knyttet til forsikringskontrakter. Usikkerheten relatert til noen av forutsetningene er belyst gjennom sensitivitetsanalyser i note 10.

Forpliktelse for inntrufne krav

Beregning av kontantstrømmer for forpliktelse for inntrufne krav er basert på bruk av erfaringsdata der det tas utgangspunkt i hvordan erstatningskostnadene utvikler seg over tid. For produkter der det utbetales i rater, for eksempel uførepensjon, vil den forsikrede være kjent, og kontantstrømmer baserer seg på kjent informasjon om kundens alder, uførevarighet og kontraktfastsatt ytelse.

Beregning av kontantstrømmer vil omfatte utviklingen i både RBNS-avsetningene og avsetninger for etteranmeldte skader (IBNR-avsetningene), samt uføre under utbetaling (utbetalingsreserve). For å beregne kontantstrømmer for forpliktelse for inntrufne krav, benyttes anerkjente statistiske metoder basert på erfaringstall og informasjon om porteføljeutvikling. Kontantstrømmene inneholder også en forutsetning om årlig inflasjon.

Det benyttes følgende hovedtyper av statistiske modeller:

- *Chain ladder*
Historiske data for å estimere faktorer for utvikling i betalt, fastsatt (betalt + RBNS) og antall skader
- *Forventet skadeprosent, f.eks. Bornhuetter-Ferguson*
Det benyttes en forventet skadeprosent for det aktuelle forsikringsproduktet til å estimere gjestående erstatningsutbetaling
- *Kombinasjon av Chain ladder og forventede skadeprosent*
En fordel med disse kombinasjonsmetodene er at man legger mer vekt på erfaringsdata når avviklingen av skadeåret er blitt sikrere

Valg av statistisk metode vil være avhengig av forsikringsprodukt og hvor mange års skadehistorikk som er tilgjengelig.

Dødelighetsforutsetningene er blant annet basert på fellesundersøkelser i Finans Norge, mens forutsetninger om uførhet, sykdom ol. i all hovedsak er basert på selskapets egne erfaringer. I dødelighetsforutsetningene for uføre er det tatt høyde for korrelasjonen mellom uførhet og dødelighet (overdødelighet).

I den utstrekning disse metodene er basert på data for historisk erstatningsutvikling blir det forutsatt at det historiske mønsteret for erstatningsutvikling vil fortsette i fremtiden. Det finnes årsaker til at dette ikke vil være tilfelle, og i de tilfeller har man tatt hensyn til dette ved å modifisere parametere som inngår i modellene.

Diskonteringsrente

Alle kontantstrømmer i beste estimat av forpliktelsen for inntrufne krav blir diskontert. Diskonteringsrente blir fastsatt med utgangspunkt i en risikofri rentekurve med påslag for premie som reflekterer illikviditet knyttet til forsikringskontraktene. Risikofri rente er basert på nullkupong swaprentekurve justert for kredittrisiko som er antatt å utgjøre 0,1 %-poeng. Siste punkt på rentekurven som er basert på markedsrente, er tiårs-punktet. Det benyttes en «ultimate forward» rate på 3,45 %, som er identisk med det EIOPA benytter for Norge. Likviditetspremien tillegges den risikofrie renten og beregnes med utgangspunkt i observerte påslag på obligasjoner med høy kredittverdighet. Dette korrigeres slik at påslaget er i faste termer.

Risikostyring

Det er benyttet en simuleringsbasert metodikk for å komme fram til risikostyringen. Simuleringer vil gjøres på risikotype for forpliktelser for gjenværende dekning og på IFRS 17-gruppenivå for forpliktelser for inntrufne krav. For kontrakter som er utstedt av Fremtind Livsforsikring vil usikkerhet i forpliktelse for gjenværende dekning basere seg på simuleringer av skader for aktive forsikringsavtaler per risikotype. For risikostyring knyttet til forpliktelser for inntrufne krav antas det at avsetningene, både typer av avsetninger og produkter, er normalfordelte. For kontrakter knyttet til skadeforsikringsvirksomheten vil man fastsette dette ved hjelp av en bootstrapping metodikk i reserveringsverktøyet. Dette er en metode som er basert på Pearson standardavvik. Denne forutsetter ingen fordeling, men gir et antall utfall av reserveringen, og ut fra disse simuleringsutfallene kan det beregnes en verdi for en gitt persentil. Konsernet har valgt å benytte konfidensnivåmetoden, og denne gir mulige utfall for forpliktelsene. Risikostyringen som konsernet har valgt, representerer 89% persentilen til forpliktelsene. Endringer i risikostyringen splittes og presenteres i resultatet for forsikringstjenester og i finansresultatet.

Forpliktelse for gjenværende dekning

Kontantstrømmer knyttet til forpliktelse for gjenværende dekning baseres på kontraktens avtalte innbetalinger samt forventninger om størrelse og utbetalingstidspunkt på erstatningsutbetalingene, i tillegg til forutsetning om årlig inflasjon. Forventninger om fremtidige erstatninger og kostnader baserer seg på eksisterende prosesser i konsernet, herunder prognoser som utarbeides jevnlig. For personrisikoproduktene er disse forventningene basert på forutsetninger fra Solvens II beregningene.

Basert på avtalens lengde, avtalepremie og avgangsrate fordeles fremtidig opptjent premie ut i tid. Avgangsforutsetning er basert på egne erfaringer, Solvens II beregninger eller prognoser for selskapets ulike produktgrupper. For skadeforsikringsproduktene benyttes i tillegg en sesongjustering.

Endring av metode for innregning av forsikringskontrakter

Fremtind Forsikring AS og Fremtind Livsforsikring AS endret metoden for estimering av fremtidige innbetalinger fra aktive avtaler. Selskapet gikk fra å delvis ta hensyn til allerede innbetalte premier til å fullt ut ta hensyn til allerede innbetalte premier. Konsekvensen av dette var en marginal endring av tapsavsetningen.

ESTIMATER KNYTTET TIL VERDIVURDERING AV KREDINOR AS

Verdivurderingen av Kredinor AS er gjort som en diskontering av fri kontantstrøm til egenkapitalen. Fremtidige kontantstrømmer er estimert basert på prognoser utarbeidet av selskapet selv.

Noen sentrale forutsetninger i beste estimat fremtidige kontantstrømmer er:**3PC-inntekter**

Volumvekst og utvikling i salærsatser er drivere for utvikling av 3PC-inntekter.

Inntekter egne porteføljer

Verdien av porteføljene er basert på 15-årige ERC-framskrivninger og forutsatt internrente. Inntektene drives av innfordringen på disse porteføljene.

Driftskostnader

De viktigste kostnadsdriverne er utvikling i antall årsverk og lønnsnivå.

Finanskostnader

Balansetørrelse, gjeldsgrad og rentenivå er driverne for finanskostnaden.

Investeringer

Investeringer relaterer seg hovedsakelig til rullerende og enkeltvise porteføljekjøp. I tillegg kommer aktiverte utgifter til bl.a. IT-systemer.

NOTE 4 – SEGMENTINFORMASJON

Mill. kroner	Fremtind Forsikring		SpareBank 1 Forsikring		SpareBank 1 Factoring		Øvrig virksomhet		Konsernposter		Sum	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Inntekter fra forsikringstjenester	15 607	14 460	644	647	-	-	-	-	-	-	16 251	15 107
Kostnader fra forsikringstjenester	-14 860	-12 361	-478	-510	-	-	-	-	-	-	-15 338	-12 871
Netto resultat fra gjenforsikringskontrakter	101	-235	-8	-2	-	-	-	-	-	-	93	-237
Resultat av forsikringstjenester	849	1 864	158	135	-	-	-	-	-	-	1 006	1 999
Finansinntekter fra finansielle eiendeler ikke målt til virkelig verdi			38	35	-	-	-	-	-	-	38	35
Resultat fra investeringer til virkelig verdi	913	-585	9 401	-6 040	-	-	-	-	-	-	10 314	-6 625
Resultat finansielle eiendeler/utlån til amortisert kost	-	-	0	-0	167	152	-	225	-	-	167	376
Netto endring investeringskontrakter	-	-	-7 472	4 746	-	-	-	-	-	-	-7 472	4 746
Netto inntekter investeringseiendommer	93	90	-714	-35	-	-	-	-	-	-7	-621	49
Inntekter fra investeringer i datterforetak	-	-	-	-	-	-	623	2 697	-623	-2 697	-	0
Inntekter fra tilknyttede og felleskontrollerte foretak	-12	-11	-	-	-	-	-231	-33	-	-	-243	-44
Avsetning for forventede kredittap	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	0	-
Netto inntekt fra investeringer	994	-506	1 253	-1 294	167	152	392	2 889	-623	-2 704	2 184	-1 462
Netto finansresultat fra forsikringskontrakter	-497	498	-1 061	1 198	-	-	-	-	-	-	-1 558	1 696
Netto finansresultat fra gjenforsikringskontrakter	18	-31	-	-	-	-	-	-	-	-	18	-31
Netto forsikringsrelatert finansresultat	-479	467	-1 061	1 198	-	-	-	-	-	-	-1 540	1 665
Netto andre inntekter	196	157	642	551	-5	-2	-223	462	-	-36	609	1 132
Andre kostnader	-399	-412	-714	-620	-54	-52	-869	-456	-6	4	-2 041	-1 537
Netto andre inntekter /kostnader	-203	-255	-72	-69	-59	-55	-1 091	6	-6	-32	-1 432	-405
Resultat før skatt	1 160	1 570	278	-30	108	97	-700	2 894	-629	-2 736	218	1 796
Skattekostnad	40	-401	-70	10	-27	-24	61	-246	30	298	34	-369
Resultat for perioden	1 200	1 169	208	-21	81	73	-638	2 649	-599	-2 438	252	1 428
Andre resultat komponenter												
Minoritetens andel									-420	409	420	407
Majoritetsens andels andel											-168	1 020
Segmenteiendeler	28 136	26 406	99 056	84 745	2 671	3 053	10 896	11 870	-8 514	-9 379	132 245	116 694
Segmentforpliktelser	19 022	17 913	93 881	79 798	2 050	2 483	6 237	5 121	-1 217	364	119 943	102 939

SpareBank 1 Gruppen har ingen sekundærsegmentrapportering.

NOTE 5 – SOLVENS II

SpareBank 1 Gruppen konsern er et sammensatt finanskonsern med datterselskaper innenfor livsforsikring, skadeforsikring, factoring og folkefinansiering. SpareBank 1 Gruppen konsern er definert som et forsikringsdominert konsern, underlagt Solvens II regelverket.

I SpareBank 1 Gruppen konsern er selskapene SpareBank 1 Gruppen AS, SpareBank 1 Forsikring AS, Fremtind Forsikring AS og Fremtind Livsforsikring AS direkte underlagt Solvens II regelverket. SpareBank 1 Gruppen AS rapporterer således etter Solvens II regelverket konsolidert for konsernet hvor solvenskapitalkravet beregnes ved bruk av standardmetoden. Øvrige datterselskap, SpareBank 1 Factoring AS og SpareBank 1 Spleis AS konsolideres inn etter egenkapitalmetoden.

I Solvens II-balansen verdsettes alle eiendeler og forpliktelser til markedsverdi. Dette medfører vesentlige endringer sammenlignet med regnskapsregelverket. De vesentligste forskjellene fra regnskap til Solvens II er verdsettelsen av hold-til-forfall obligasjoner i selskapsporteføljen i SpareBank 1 Forsikring AS, og at verdien av goodwill og immaterielle eiendeler ikke inngår i Solvens II-balansen. Forpliktelsene blir verdsatt etter markedsbaserte metoder både i IFRS 17 og Solvens II. Solvenskapitalkravet gis ved summen av endringer i solvenskapital, som følge av stressene, fratrukket diversifiseringseffekter. For SpareBank 1 Gruppen konsern er markedsrisiko den største risikoeksponeringen. Konsernet har videre vesentlig eksponering mot skade-, helse-, og livsforsikringsrisiko.

I henhold til Solvens II regelverket deles solvenskapitalen inn i tre kapitalgrupper. Kapitalgruppe 1 består av innskutt og opptjent egenkapital, avstemmingsreserve og årsresultat. Solvenskapitalen justeres for fremtidig utbetaling av utbytte. Kapitalgruppe 2 består av ansvarlig lån, risikoutjevningfond og naturskadefondet. SpareBank 1 Gruppen konsern har per dags dato ikke kapital i gruppe 3.

Solvenskapital

Solvenskapital per 31.12.23	SpareBank 1 Gruppen konsolidert				
	Total	Tier 1 ubegrenset	Tier 1 Begrenset	Tier 2	Tier 3
MNOK					
Innskutt egenkapital	4.368	4.368			
Opptjent egenkapital	4.538	4.538			
Avstemmingsreserve	1.467	1.467			
Ansvarlig lån	1.507		250	1.257	
Risikoutjevningfond	270			270	
Avsetning naturskadefondet	1.406			1.406	
Solvenskapital	13.556	10.373	250	2.993	

Kapitalkrav SpareBank 1 Gruppen konsolidert	MNOK		
	31.12.23	31.12.22	Endring
Netto tall risikomoduler			
Markedsrisiko	5.620	6.149	-529
Skadeforsikringsrisiko	3.288	3.047	241
Helseforsikringsrisiko	1.625	1.750	-125
Livsforsikringsrisiko	2.594	2.698	-104
Motpartsrisiko	299	260	39
Kapitalkrav før diversifisering totalrisiko	13.426	13.904	-478
Korrelasjonseffekt totalrisiko	-4.622	-4.680	58
Kapitalkrav før operasjonell risiko	8.804	9.224	-420
Operasjonell risiko	713	652	61
Regulatoriske kapitalkrav for andre finansforetak		453	-453
Tapsabsorberende evne effekt utsatt skattefordel	-2018	-1.830	-188
Kapitalkrav	7.499	8.498	-999
Solvenskapital	13.556	14.403	-847
Solvensmargin	181 %	169 %	12 %
Minstekapitalkrav	3.201	3.147	54

Per 31.12.23 var minstekapitalkravet øvre grense og nedre grense på henholdsvis 3.375 MNOK og 2.061 MNOK. Det nominelle minstekapitalkravet var 2.905 MNOK.

SpareBank 1 Forsikring AS, Fremtind Forsikring AS, og Fremtind Livsforsikring AS rapporterer solvensmargin på henholdsvis 203 %, 191 %, og 242 % per 31.12.23.

NOTE 6 - FINANSIELL RISIKOSTYRING

RAPPORTERING AV FINANSIELLE RISIKOFORHOLD

Noten gir en beskrivelse av arbeidet med risikostyring i SpareBank 1 Gruppen konsern. I denne noten redegjøres det for:

- Målsetting og strategi for styring og kontroll av konsernets risiko
- Organisering av risikostyringsfunksjonen, inkludert etablerte policydokumenter
- SpareBank 1 Gruppen konserns materielle risikoeksponeringer
- Strategi knyttet til bruken av finansielle instrumenter
- Kapitalstyring
- Oppfølging og styring av risikofaktorer
- Konsernets forsikringsvirksomhet
- Regelverk

MÅLSETTING OG STRATEGI FOR STYRING OG KONTROLL AV KONSERNETS RISIKO

Målsettingen med risikostyring er å støtte opp under konsernets overordnede mål. I tillegg skal risikostyring bidra til trygghet for kunden, samt bidra til høyest mulig avkastning for eier innenfor en akseptabel risikotoleranse. Videre er det et mål å minimere den operasjonelle risikoen, og ha god forståelse for den risiko konsernet er eksponert mot. Konsernet vil dermed være i stand til å vurdere om risikoeksponeringen er rimelig i forhold til solvenskapital.

Risikostyringen skal med andre ord bidra til å sikre at SpareBank 1 Gruppen konsern til enhver tid har en tilstrekkelig og optimal kapitalisering for å nå forretningsmessige målsetninger, og sikre videre drift. Risikostyringen skal i tillegg sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- En moderat risikoprofil
- En sterk risikokultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring
- Tiltrebelse av en optimal kapitalallokering innenfor vedtatt forretningsstrategi
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter
- Et tilstrekkelig nivå på solvenskapital ut fra valgt risikoprofil
- Å sikre at konsernet til enhver tid oppfyller alle myndighetspålagte kapital og solvenskrav

I tillegg skal konsernets kapitalbehov til enhver tid vurderes opp mot etablert strategi, forretningsmessige målsetninger og risikoeksponering.

ORGANISERING AV RISIKOSTYRINGSFUNKSJONEN

SpareBank 1 Gruppen konsern praktiserer en konsernstyrt styringsmodell for risikostyring og compliance. Forholdet og ansvarsdelingen mellom mor og datterselskap er regulert i gjeldende policydokumenter for risikostyring godkjent av styret. Policydokumentene er gjenstand for årlig revidering.

Risikostyringsfunksjonen i datterselskapene Fremtind Forsikring AS, og SpareBank 1 Forsikring AS rapporterer hvert kvartal risikoprofil og kapitalsituasjon til risikostyringsfunksjonen i SpareBank 1 Gruppen AS. Rapporteringen danner grunnlag for informasjon som inngår i den kvartalsvise risikorapporten for SpareBank 1 Gruppen konsern som utarbeides av risikostyringsfunksjonen i SpareBank 1 Gruppen AS. Compliancerapporteringen gjennomføres tilsvarende.

Risikostyringsfunksjonen i SpareBank 1 Gruppen AS ved Chief Risk Officer (CRO), rapporterer til administrerende direktør i morselskapet, risikoutvalget og konsernets styre. Risikostyringsfunksjonene i datterselskapene rapporterer til eget styre og ledelse, parallelt med at de rapporterer til risikostyringsfunksjonen i morselskapet. I figuren nedenfor vises de overordnede rapporteringslinjer for risikostyringsfunksjonen mellom mor-, og datterselskap.

--- = Rapportering fra risikostyringsfunksjon og compliancefunksjon i datterselskapene til risikostyring og compliance i morselskapet

— = Rapportering fra risikostyringsfunksjon og compliancefunksjon i datterselskapene til eget styre

Styret i SpareBank 1 Gruppen AS er ansvarlig for den samlede utforming av konsernets risikostyring. Ansvar for den samlede risikostyringen i konsernet er organisatorisk lagt til Chief Risk Officer (CRO) i morselskapet. Stillingen er direkte underlagt administrerende direktør i SpareBank 1 Gruppen AS. Risikostyringsfunksjonen i morselskapet er ansvarlig for å sikre

konsistent og helhetlig risikostyring på tvers av konsernets virksomheter.

Revisjons-, og risikoutvalget

Revisjons og risikoutvalget har som formål å fungere som et forberedende organ for konsernstyret i saker som vedrører overvåkning av finansiell informasjon og konsernets internkontroll og risikohåndtering.

POLICYBESTEMMELSER

Styregodkjente policydokumenter på konsernnivå danner et grunnlag for datterselskapenes utforming og rammer for risikostyring. Det er i dag etablert policybestemmelser på konsernnivå på følgende områder:

- Beredskapsplan for solvensmargin og likviditetsstyring
- Etske retningslinjer
- Overordnet policy for risikostyring og internkontroll
- Overordnet policy for virksomhetsstyring
- Policy for egenervering av risiko og solvens
- Policy for eierstyring
- Policy for internrevisjonsfunksjonen
- Policy for overholdelse av konkurranselovgivningen
- Policy for utkontraktering
- Risiko- og kapitalstrategi

På datterselskapsnivå er det etablert tilsvarende policyer som støtter opp under konsernets policy og retningslinjer.

SPAREBANK 1 GRUPPENS MATERIELLE RISIKOEKSPONERINGER

SpareBank 1 Gruppen konsern er et forsikringsdominert finanskonsern. Finansiell risiko oppstår som følge av usikkerhet knyttet til måloppnåelsen i ordinær drift av konsernets selskaper. Konsernets største eksponeringer er knyttet til livsforsikrings- og skadeforsikringsvirksomheten. Risiko knyttet til forsikringsvirksomhetene oppstår som følge av usikkerhet knyttet til hyppighet og størrelse på utbetalinger sett i forhold til selskapenes inntekter. Forsikringspremien investeres for å gi avkastning, og skaper dermed i tillegg en finansiell eksponering mot markedsrisiko. Samtidig har konsernet iboende risiko for hendelser knyttet til operasjonelle og strategiske risikoer.

Nedenfor er en beskrivelse av de risikoeksponeringene som SpareBank 1 Gruppen konsern anser som materielle, og som er omfattet av konsernets risikostyring.

Forsikringsrisiko

SpareBank 1 Forsikring AS, og Fremtind konsern er eksponert mot forsikringsrisiko. Risikoen oppstår som følge av en endring i verdier grunnet et avvik mellom de faktiske og de forventede forsikringskrav og utbetalinger på forsikringskontraktene (inkludert kostnader).

Forsikringsrisiko inndeles i skade, helse og livsforsikringsrisiko. Innen hver kategori skilles det mellom reserve og premierisiko. Reserveringsrisiko omfatter krav som har oppstått, og inkluderer Reported But Not Settled (RBNS), Reported But Not Enough Settled (RBNES), Incurred But Not Reported (IBNR) og Incurred But Not Enough Reported (IBNER), og oppstår som følge av at utbetalingene er høyere enn forventet, tidspunktene for utbetaling avviker fra forventet, og frekvensen av utbetalinger er høyere enn forventet. Premierisiko relaterer seg kun til fremtidige utbetalinger, og oppstår som følge av at fremtidig krav forventes å bli høyere enn forventet, tidspunktene for utbetaling avviker fra forventet, og frekvensen av utbetalinger er høyere enn forventet.

Markedsrisiko

Risiko for verdiendringer i markedspriser, eller volatiliteten i markedspriser, som avviker fra forventede verdier. En del av markedsrisikoen er knyttet til garantert avkastning (liv). Dette gjelder kun produkter hvor det er gitt en årlig garanti f.eks. kollektiv ytelsespensjon, fripoliser og gamle individuelle pensjonsordninger. Vi deler markedsrisikoen opp i følgende kategorier:

- Renterisiko
- Aksjerisiko
- Eiendomsrisiko
- Spreadrisiko
- Valutarisiko
- Konsentrasjonsrisiko

Motparts-/ kredittisiko

Risikoen for at selskapets låntakere, mellomledd og reassurandører ikke klarer å innfri sine forpliktelser. Motpartsrisiko omfatter misligholds-, og oppgjørsmotpartsrisiko. Risikoen kan oppstå hos utstedere av verdipapirer/obligasjoner, øvrige utlån, motparter i reassurans og derivatkontrakter, bankinnskudd og forfalte, men ikke betalte premier.

Operasjonell risiko

Risiko for verdiendringer som følge av faktiske tap, inntruffet som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer, eller eksterne hendelser. Operasjonell risiko er også knyttet til øvrige risikokategorier hvor hendelser som medfører operasjonelle tap kan være oppstått som følge av andre hendelser som resulterer i operasjonelle tap.

Likviditetsrisiko

Risikoen kan oppstå som følge av manglende mulighet til å omsette investeringer raskt nok for å forhindre eller minimere tap. Videre kan risikoen også oppstå grunnet manglende likviditet i eiendeler som holdes for å møte fremtidige

utbetalinger, og at det holdes kapital på for lave verdier til å foreta utbetalinger.

Forretningsrisiko

Risiko for tap som følge av uventede endringer i juridiske rammebetingelser, endringer i eksterne politiske, økonomiske og sosiale forhold.

Strategisk risiko

Risiko for tap som følge av manglende evne til å implementere forretningsplaner, feilvalgte strategiske beslutninger, manglende allokering av ressurser, eller tilpasninger av forretningen til endringer i markedet. Strategisk risiko ligger i hovedsak i morselskapet, men må adresseres på datterselskapsnivå.

Omdømmerisiko

Omdømmerisiko er en form for forretningsrisiko. Risikoen for tap oppstår som følge av vedvarende negativ publisitet omkring virksomhetens forretningspraksis, uavhengig av hvorvidt den negative publisiteten er korrekt eller ikke, og som kan medføre manglende tillit til virksomhetens integritet. Tap av omdømme kan medføre svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, det vil si hos kunder, motparter, aksjeeiere og myndigheter.

Juridisk risiko

Risiko for tap som følge av at rettstvister og domsavsigelser som går mot etablert forretningspraksis, eller utformede kontrakter som ikke kan gjøres gjeldende slik at dette medfører tap og økte kostnader for konsernets aktiviteter.

Compliancerisiko

Risiko for tap knyttet til juridiske eller regulatoriske sanksjoner, bøter, økonomisk tap eller tap av omdømme, som et resultat av at konsernet ikke opererer i samsvar med lover, reguleringer, regler, og interne retningslinjer.

Bærekraftsrisiko

Bærekraftsrisiko (ESG) er definert som hendelser knyttet til miljø (E), sosiale forhold (S) eller selskapsstyring (G) som kan ha en negativ effekt på verdien av investeringer eller verdien av forpliktelser.

STRATEGI KNYTTET TIL BRUKEN AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

Konsernet benytter finansielle instrumenter aktivt for å ta posisjoner og for å redusere risiko. Bruken av finansielle instrumenter er begrenset til instrumenter hvis risiko og markedsverdi lar seg måle og overvåke innenfor konsernets systemer for risikostyring og lønnsomhetsmåling.

KAPITALSTYRING

Styret i SpareBank 1 Gruppen AS vedtar risiko- og kapitalstrategien. Det er utarbeidet strategi, policy og rammer knyttet til de enkelte risikofaktorene i de enkelte juridiske enheter. Det foretas i tillegg strategiske beslutninger knyttet til aktivaallokering i det enkelte selskap.

Kapitalbehov

SpareBank 1 Gruppen AS beregner kapitalbehovet for konsernet basert på de ulike risikokategoriene. Risikostjert kapitalbehov beregnes for hvert datterselskap og for konsernet konsolidert. Statistiske metoder og faglige vurderinger, samt noe skjønn, er lagt til grunn i beregningene. Beregningene vurderes, og sammenlignes opp mot standardmodellen i henhold til Solvens II regelverket. Det er lite sannsynlig at alle tapshendelser inntreffer samtidig, og det oppstår derfor diversifiseringseffekter når alle risikokategoriene vurderes samlet. Risikokapital skal dekke de uventede tapene og skal for alle risikokategorier tilsvare 99,5 % av mulige tap med en tidshorisont på et år. Konsernet beregner også risikostjert lønnsomhet per selskap.

SpareBank 1 Gruppen konsern må ha tilstrekkelig kapital for å dekke uventede tap. SpareBank 1 Gruppen AS, SpareBank 1 Forsikring AS, og Fremtind konsern er underlagt Solvens II regelverket, og rapporterer solvensmargin således i henhold til dette regelverket. Datterselskapet SpareBank 1 Factoring AS er underlagt forskrift om kapitalkrav for forretningsbanker, sparebanker, finansieringsforetak, holdingselskaper i finanskonsern, verdipapirforetak og forvaltningsselskaper for verdipapirfond mv. (kapitalkravsforskriften). Risiko- og kapitalstrategi bidrar til å sikre at SpareBank 1 Gruppen konsern har et egenkapitalnivå som er optimalt i forhold til definert risikotoleranse, risikoprofil og omfang av virksomheten.

SpareBank 1 Gruppen konsern benytter risikostjert lønnsomhet som ett av flere økonomiske styringsparametere. Hvert kvartal blir risikostjert avkastning rapportert for konsernet samlet og per datterselskap.

OPPFØLGING OG STYRING AV RISIKOFAKTORER

Markedsrisiko

Den konsoliderte markedsrisikoen i konsernet måles og rapporteres kvartalsvis til styret i SpareBank 1 Gruppen AS. Beregningen er basert på standard metode etter Solvens II, som er en standardisert Value at Risk (VaR)-modell. Samme modell benyttes konsistent til beregning av markedsrisiko i SpareBank 1 Gruppen konsern.

Tabellen nedenfor viser netto markedsrisiko (det vil si etter tapsabsorberende evne fra SpareBank 1 Forsikring AS). Beregningene er basert på tall per 31.12.23 og 31.12.22.

Markedsrisiko (MNOK)	31.12.2023	31.12.2022	Endring
Renterisiko	706	923	-217
Aksjerisiko	2 827	2 639	188
Eiendomsrisiko	1 433	1 665	-232
Spreadrisiko	1 559	1 770	-211
Valutarisiko	220	279	-59
Konsentrasjonsrisiko	384	940	-556
Diversifiseringseffekt	-1 392	-2 067	675
Sum Markedsrisiko	5 737	6 149	-412

I tabellen nedenfor er de ulike stressfaktorene som er benyttet beskrevet.

Risiko	Stressfaktor	
Markedsrisiko	Renter	Relativ endring i rentekurve. Den relative endringen avtar med økende løpetid. Beregnes samlet av obligasjonene og forpliktelsene.
	Type 1 aksjer	40,46 % per 31.12.23 (stresses med 39 % tillagt en symmetrisk justering for aksjer. Denne aksjusteringen vil være mellom -10 % og +10%.
	Type 2 aksjer	50,46 % per 31.12.23 (stresses med tillagt en symmetrisk justering for aksjer. Denne aksjusteringen vil være mellom -10 % og +10%.
	Eiendom	25 % av markedsverdi.
	Spread	Stressfaktor avhengig av rating og durasjon. Beregnes av obligasjoner (inklusive obligasjoner holdt til forfall).
	Valuta	25 % av netto eksponering.
	Konsentrasjon	Faktor avhengig av rating.

Sensitivitetsanalyse markedsrisiko knyttet til renterisiko

SpareBank 1 Gruppen konsern er eksponert mot markedsrisiko knyttet til renterisiko. Renterisikoen i konsernet er i hovedsak knyttet til investeringsporteføljene i SpareBank 1 Forsikring AS og Fremtind konsern, men også investeringsporteføljene i SpareBank 1 Gruppens AS og SpareBank 1 Factoring AS. For SpareBank 1 Forsikring AS er det kun effekten av endret verdi av omløpsobligasjoner i selskapsporteføljen som er inkludert. Nedenfor gjengis en sensitivitetsanalyse per enhet knyttet til renterisiko.

Parameter	SpareBank 1 Gruppen AS	Fremtind Forsikring AS	SpareBank 1 Forsikring AS	SpareBank 1 Factoring AS	Totalt
Resultatendring i MNOK før skatt					
1 % poeng økning i rentenivået	-58	-1 288	-198	7	-1 537
1 % poeng reduksjon i rentenivået	58	1 288	198	-7	1 537

Tabellen over er utarbeidet i forbindelse med intern risikooppfølging i SpareBank 1 Gruppen AS. Beregningene er basert på verdiendring og endring i cashflow 12 måneder frem på sertifikat- og obligasjonsporteføljer i SpareBank 1 Forsikring AS og Fremtind konsern. For SpareBank 1 Forsikring AS er tallene et anslag på forventet resultat effekt ved en umiddelbar renteendring, før fordeling av resultat mellom eier og kunde. For SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Factoring AS er resultat effekten knyttet til netto rentebærende gjeld.

Aksjerisiko

Aksjerisiko på verdipapirer er risikoen for tap som oppstår ved endringer i verdien på aksjer og andre egenkapitalinstrumenter som konsernet har investert i, herunder aksjefond, kombinasjonsfond, hedgefond, og private equity, samt derivater med egenkapital-instrumenter som underliggende.

Eiendomsrisiko

SpareBank 1 Gruppen konsern har en betydelig eiendomseksponering i både SpareBank 1 Forsikring AS og Fremtind konsern. Eiendomsporteføljen er en del av den løpende aktivaallokeringen i selskapene, hvor målet er å oppnå en høyest mulig avkastning på eksponeringen. Konsernets eiendommer er utsatt for risiko ved endringer i eiendomsmarkedet. Eiendomsporteføljens verdi er påvirket av mange faktorer, herunder den lokale økonomiske utviklingen, eiendommenes beliggenhet, leietakers kredittverdighet, oppfølging av vedlikehold og konkurranse i det lokale eiendomsmarkedet.

Det henvises for øvrig til note 3 for informasjon om sensitivitet og note 23 for informasjon om eksponeringen.

Det henvises for øvrig til note 7 for ytterligere informasjon om markedsrisikoen i SpareBank 1 Gruppen.

Spreadrisiko

Spreadrisiko er risikoen for endringer i markedsverdi av obligasjoner og engasjementer som følge av generelle endringer i kredittspreader.

Valutarisiko

Valutakursrisiko er risikoen for tap som har bakgrunn i endringer i valutakurser mellom norske og utenlandske valutaer. Konsernet måler valutarisikoen ut fra nettoposisjoner i de ulike valutaene.

Konsentrasjonsrisiko

Nedenfor vises en oversikt over de 15 største eksponeringene mot enkeltutstedere per 31.12.23.

Største utsteder SpareBank 1 Gruppen konsern per 31.12.22		
Utsteder	Markedsverdi (MNOK)	Andel av samlet portefølje
Norske Stat	1877	5,20%
Single Platform Investment	1366	3,80%
Oslo Kommune	1340	3,70%
Nordea Eiendoms kreditt AS	1212	3,30%
Sparebank 1 Boligkreditt AS	861	2,40%
Sparebank 1 SMN	650	1,80%
Eika Boligkreditt AS	578	1,60%
Nordea Bank ABP	528	1,50%
Trondheim Kommune	504	1,40%
Sparebanken Vest	483	1,30%
Stavanger Kommune	482	1,30%
Sparebanken Sør	480	1,30%
Sparebank 1 Østlandet	468	1,30%
KLP Kommunekreditt AS	467	1,30%
Statnett SF	405	1,10%

Motparts- og kredittrisiko

Konsernets kredittrisiko er først og fremst knyttet til SpareBank 1 Forsikring AS, og Fremtind konsern, samt innenfor virksomheten i SpareBank 1 Factoring AS.

Kredittrisiko i SpareBank 1 Forsikring AS og Fremtind konsern er relatert til pengemarkeds plasseringer (obligasjoner og sertifikater) og reassuranse. Kredittrisikoen for disse plasseringene estimeres implisitt i estimeringen av spreadrisiko.

Styrene i disse selskapene har vedtatt rammer for de ulike verdipapirutstederne. I tillegg er det fastlagt minimumsnivå for kreditt ratingen innenfor de ulike utstedergruppene. Det er gitt detaljerte regler for tillatt risikonivå på plasseringene i eget mandat til eksterne forvalter.

Det henvises for øvrig til note 12 og 13 for ytterligere informasjon om kredittrisikoen i SpareBank 1 Gruppen.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko i datterselskapene rapporteres kvartalsvis fra datterselskapene til SpareBank 1 Gruppen AS. Arbeidet som gjennomføres på operasjonell risiko blir i tillegg dokumentert gjennom ORSA-rapporten, inklusive den årlige evalueringen av styring og kontroll. Databaser for styring og oppfølging av tiltak knyttet til rapporter fra Finanstilsynet, internrevisjon og internkontroll er implementert.

SpareBank 1 Gruppen konsern har en egen compliancefunksjon i morselskapet, samtidig som denne funksjonen finnes i

datterselskapene. Det gjennomføres kvartalsvise møter i complianceforum på konsernnivå, som består av complianceansvarlige i hvert enkelt selskap. Compliancearbeidet skal sørge for at SpareBank 1 Gruppen konsern etterlever og overholder relevante lover og forskrifter, bransjestandarder og interne retningslinjer. Samtidig skal man overvåke utvikling innenfor de ulike lovområdene, samt utrede mulige konsekvenser av at endringer innenfor områdene ikke følges opp. Compliancerisiko anses å være en del av operasjonell risiko, og rapporteres til styret i SpareBank 1 Gruppen AS halvårlig.

Likviditetsrisiko

Konsernets likviditetsstyring tar utgangspunkt i en overordnet likviditetsstrategi definert i retningslinjer for likviditetsstyring og finansiering. Hvert datterselskap har tilsvarende likviditetsstrategi. Likviditetsrisikoen i konsernet reduseres gjennom spredning av innlånskilder, instrumenter og løpetider. Det er etablert en konsernkontoordning i SpareBank 1 Gruppen konsern som er med på å redusere likviditetsrisikoen. Likviditetsrisikoen i SpareBank 1 Gruppen konsern er i hovedsak knyttet til morselskapet, og vurderes som lav til moderat.

Beredskapsplan for solvensmargin og likviditetsstyring søker å synliggjøre den overordnede likviditetsstyringen i konsernet, samt å identifisere og forklare hendelser som kan inntreffe og legge planer for å møte disse hendelsene. Beredskapsplanen gir også en klar beskrivelse av ansvarsfordeling. Hendelser som kan gi likviditetseffekter kan blant andre være:

- Identifiserte tap i datterselskaper som innebærer behov for kapitaltilførsel
- Likviditetsbuffer under målsatt nivå
- Tilbakekallelse av ukommiterte kredittlinjer

Morselskapet skal til enhver tid ha en likviditetsbuffer på 150 mill. kroner. Likviditetsbufferen skal bestå av bankinnskudd og omsettelige verdipapirer som er gjenstand for kontinuerlig omsetning. I tillegg kan likviditetsbufferen bestå av kommiterte kredittfasiliteter. Likviditetsbufferen var 221 mill. kroner per 31.12.23.

CFO i morselskapet har ansvar for å følge opp at likviditetsbuffer ligger innenfor målsatt nivå. Dersom likviditetsbufferen ligger lavere enn 100 mill. kroner skal det rapporteres til administrerende direktør i SpareBank 1 Gruppen AS. Det skal lages en plan for hvordan man så raskt som mulig kan komme opp på målsatt nivå for likviditetsbufferen. Denne planen skal legges fram for konsernledelsen. Kravene i henhold til retningslinjene har vært overholdt i perioden, og likviditetssituasjonen i morselskapet anses som god.

SpareBank 1 Gruppen konsern har etablert et tett samarbeid med SpareBank 1-bankene på fundingsiden. Gjennom et slikt samarbeid vil sannsynligheten for å løse eventuelle likviditetsutfordringer øke vesentlig.

Det henvises for øvrig til note 14 for ytterligere informasjon om likviditets- og oppgjørssrisikoen i SpareBank 1 Gruppen konsern.

Strategisk- og forretningsrisiko

Strategisk- og forretningsrisiko vurderes i konsernet med utgangspunkt i hendelser som kan hindre måloppnåelse.

KONSERNETS FORSIKRINGSVIRKSOMHET

Da SpareBank 1 Gruppen konsern er et forsikringsdominert finanskonsern gis det under en mer utfyllende beskrivelse av konsernets risikostyring innen skadeforsikring, livsforsikring og helseforsikring

FREMTIND KONSERN AS

Fremtind konsern består av forsikringselskapene Fremtind Forsikring AS og Fremtind Livsforsikring AS, og er gjennom sin virksomhet eksponert mot finansiell-, forsikrings-, operasjonell og forretningsrisiko.

Risikostyringen i Fremtind konsern skal støtte opp under konsernets overordnede mål innenfor et akseptabelt risikonivå. Risikonivået skal stå i samsvar med styrets risikovilje. Risikostyringen skal sikre finansiell stabilitet i tillegg til å utøve en forsvarlig kapitalforvaltning.

Fremtind konsern har etablert policydokumenter for risikostyring og internkontroll. Policydokumentene omfatter strategier, organisering, fullmakter, ansvar, risikorammer, overvåking, kontroll og rapportering. Risikostyringen skal bidra til å sikre at etablerte handlingsregler er i overensstemmelse med etablert risikotoleranse. God risikostyring innebærer styring og kontroll av risikobildet i alle prosesser og ledd i virksomheten.

Forsikringsrisiko

Risikoen i en enkelt forsikringskontrakt er sannsynligheten for at den forsikrede hendelse inntreffer og usikkerheten i forhold til størrelsen av det påfølgende erstatningsbeløpet. Det ligger i forsikringskontraktens natur at risikoen er tilfeldig og derfor må estimeres.

For en portefølje av forsikringskontrakter hvor det benyttes sannsynlighetsteori ved beregning av pris og forsikringstekniske avsetninger, er den største risikoen selskapet står overfor i forbindelse med forsikringskontrakter at de faktiske erstatningsbeløpene overstiger de beløp som er avsatt til å dekke erstatningene. Forsikringshendelser rammer tilfeldig, og de observerte antall hendelser og erstatningsbeløp vil som en

naturlig følge av dette variere fra år til år i forhold til det nivå som er beregnet ved statistiske metoder.

Erfaringsmessig viser det seg at jo større en portefølje av ensartede forsikringskontrakter er, desto mindre vil det forventede resultatet variere. En mer diversifisert portefølje vil ha mindre sannsynlighet for påvirkning fra endringer i en delportefølje. Konsernets tegningsstrategi er utformet med sikte på spredning mellom ulike typer forsikringsrisiko, samt for å oppnå en tilstrekkelig stor forsikringsbestand innenfor hver bransje, slik at variabiliteten i det forventede resultatet reduseres.

Markedsrisiko

Investeringsstrategien beskriver selskapets ønskede risikoprofil, og setter begrensninger som er tilpasset konsernets risikotoleranse. Fremtind konsern benytter som hovedregel ikke valutainstrumenter, men gjør unntak for sikring av underliggende plasseringer. Utenlandske plasseringer er i størst mulig grad sikret mot valutasvingninger.

Motparts- og kredittrisiko

Fremtind konsern er i all hovedsak eksponert mot motpartsrisiko gjennom rentepapirer i investeringsporteføljen, gjenforsikringsandelen av forsikringstekniske avsetninger og krav mot reassurandører. Reassuranseprogrammet har en målsetting om å redusere motpartsrisikoen gjennom styrevedtatt krav til minimumsrating på A(-) fra S&P eller tilsvarende hos andre ratingbyråer. I tillegg vurderes eksponeringen mot enkeltaktører. Investeringer foretas hos solide motparter. De gitte investeringsrammene er med på å bestemme motpartsrisikoen, og porteføljen anses å være veldiversifisert.

Det henvises til note 10 for ytterligere beskrivelse av forsikringsrisiko i Fremtind Forsikring AS.

Likviditetsrisiko

Hovedtyngden av Fremtind konsern sin investeringsportefølje er plassert i pengemarkedsinstrumenter med god likviditet. Konsernets likviditetsrisiko er dermed liten. Styret i Fremtind Forsikring AS har utarbeidet retningslinjer for hvor stor del av investeringsporteføljen som til enhver tid skal bestå av likvide plasseringer.

SPAREBANK 1 FORSIKRING AS

SpareBank 1 Forsikring AS er gjennom sin virksomhet eksponert for både finansiell-, forsikrings-, operasjonell og forretningsrisiko. Selskapets resultat påvirkes blant annet av utviklingen i rentenivå, utviklingen i aksje- og eiendomsmarkedet, samt utvikling i levealder og sykdom/uførhetsforløp. Den finansielle risikoen er i stor grad knyttet til

hvordan selskapet klarer å innfri den årlige minsteavkastningen (rentegarantien) som for en stor del av kundene er garantert. Dette stiller krav både til hvordan selskapet forvalter sine eiendeler og til hvordan selskapet styrer og kontrollerer sin risiko.

Risikostyringen i SpareBank 1 Forsikring AS skal støtte opp under selskapets overordnede mål. I tillegg skal risikostyringen bidra til trygghet for kunden, samt bidra til høyest mulig avkastning innenfor et akseptabelt risikonivå. Risikonivået skal stå i samsvar med styrets risikoappetitt. Risikostyringen skal sikre finansiell stabilitet og forsvarlig kapitalforvaltning.

Styret fastsetter hvert år rammer for risiko, i tillegg til å definere selskapets overordnede risikoappetitt. Styret vedtar hvert år en strategi for risikostyring som omfatter prosesser, rammer og handlingsregler som selskapet skal følge når risikoeksponeringen i selskapet passerer gitte nivåer.

Selskapets investeringsstrategi inneholder rammer for hvordan selskapet skal plassere og forvalte sine eiendeler, herunder tillatte markeder, aktivklasser og finansielle instrumenter. Investeringsstrategien inneholder også retningslinjer og rammer for kreditteksponering, motpartseksponering, valutarisiko og bruk av derivater i sikringsstrategier. Selskapets investeringsstrategi vedtas av styret. Selskapet har også etablert policydokumenter for risikostyring. Policydokumentene omfatter strategier, organisering, fullmakter, ansvar, risikorammer, overvåking, kontroll og rapportering. Samtlige dokumenter behandles årlig av styret.

Forsikringsrisiko

I de fleste produktgrupper tilbyr selskapet dekninger for uførhet, enten gjennom uførepensjon, premiefritak eller uførekapital. Innen kollektiv pensjon tilbyr selskapet etterlattedekninger som trer i kraft ved forsikredes død. Endringer i utbetalingsreglene i folketrygden for uføreytelser m.m. vil kunne påvirke antall uføre og uføreavsetninger vesentlig. Når det gjelder endring i dødsrisiko, er det den stadig økende levealderen som påvirker om forventede utbetalingstidspunkter blir som forutsatt. Med en stadig økning i levetid vil selskapets fremtidige utbetalinger til alderspensjon være økende sammenlignet med tidligere år.

Reassuranse

Selskapet har en reassuransestrategi som behandles årlig av styret. Strategien omhandler blant annet mål for selskapets reassuranseprogram og hvordan reassuranseprogrammet skal overvåkes.

Det henvises for øvrig note 9 og 10 som omhandler forsikringsrisiko for SpareBank 1 Forsikring AS.

Markedsrisiko

SpareBank 1 Forsikring AS vurderer markedsrisikoen i selskapet fortløpende ved bruk av stresstester. SpareBank 1 Forsikring AS benytter en intern stresstest som en del av risikostyringen i selskapet. Stresstesten er vedtatt av styret og omfatter samlet tapspotensial for markeds-, forsikrings- og motpartsrisiko i et definert krisescenario målt mot en bufferkapital utover regulatoriske krav. Selskapet beregner også de regulatoriske stresstestene etter standardmodellen som definert i Solvens II regelverket. Selskapet benytter også andre statiske verktøy og metoder for å vurdere markedsrisikoen, og arbeider fortløpende med å videreutvikle modeller for måling og overvåking av risikoen.

Renterisiko

Selskapet har betydelig renterisiko innenfor rente- og pensjonsforsikring. Selskapets gjennomsnittlige årlige rentegaranti er på 2,10 % per 31.12.23 beregnet ut fra gjennomsnittlig forsikringsfond. Et vedvarende lavt rentenivå vil øke risikoen tilknyttet rentegarantien. Dersom årlig avkastning ser ut til å bli lavere enn rentegarantien, foretas det enten finansielle tiltak for å sikre avkastning på nivå med rentegarantien og/eller det tas midler fra tilleggsavsetningene for å dekke garantien. Dersom avkastningen ikke er stor nok til å dekke den garanterte renten, vil selskapet måtte benytte deler av bufferkapitalen som er bygget opp av tidligere års overskudd. I ett kalenderår kan tilleggsavsetninger kun benyttes til å dekke ett års rentegaranti. Eier er ansvarlig for eventuelt udekket tap. I gode finansielle år tilføres det midler fra overskuddet til tilleggsavsetningene tilknyttet ytelsespensjon og fripoliser.

Gjennomsnittlig rentegaranti	2023
Individuell kapitalforsikring	2,32%
Individuell rente/pensjonsforsikring	3,54%
Kollektiv pensjonsforsikring	1,91%
Samlet	2,10%

Tabellen over viser gjennomsnittlig rentegaranti per produktgruppe for 2023.

REGELVERK

SpareBank 1 Gruppen konsern er som et forsikringsdominert finanskonsern underlagt gruppebestemmelsene i Solvens II regelverket for forsikring. Dette betyr at konsernet som en helhet må etterleve bestemmelsene i dette regelverket konsistent på tvers av mor-, og datterselskap. På datterselskapsnivå er selskapene SpareBank 1 Forsikring AS, Fremtind Forsikring AS, og Fremtind Livsforsikring AS direkte underlagt Solvens II regelverket. Selskapet SpareBank 1 Factoring AS er underlagt Basel-regelverket for kreditt-, og finansforetak. I praksis betyr dette at vurdering av risiko og

kapitalbehov adresseres samlet på konsernnivå, og individuelt innenfor hvert enkelt selskap.

Pilar I fastsetter regler for markedsbasert verdsettelse av balanseverdier, og beregning av regulatorisk kapitalkrav. Pilar II i regelverket omhandler i hovedsak krav til egenvurdering av risiko og kapitalbehov (Own Risk and Solvency Assessment – ORSA), og krav til styring og kontroll. Under det siste punktet står krav til utforming av kontrollfunksjoner og dokumentasjon sentralt. Pilar III omfatter krav til myndighetsrapportering og

rapportering til markedet. Rapporteringskravene er både kvantitative og kvalitative med kvartalsvis og årlig frekvens.

For selskapene som er underlagt Solvens II regelverket er det etablert styregodkjente kapitalmål. SpareBank 1 Gruppen konsernet har på konsolidert nivå et kapitalmål på 150 % av det regulatoriske kapitalkravet.

NOTE 7 - MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL VALUTARISIKO

I SpareBank 1 Gruppen konsern er det i hovedsak SpareBank 1 Forsikring AS som har eksponering mot valutarisiko. Risikoen er i hovedsak relatert til investeringsporteføljene til selskapet. Som en del av konsernets risikostyringsstrategi søkes valutarisikoen i underliggende porteføljer nøytralisert gjennom valutaterminforretninger. I tabellen under vises kun den utenlandske valutaeksponeringen i SpareBank 1 Forsikring AS, da valutaeksponeringen i Fremtind konsern er helt marginal. Selskapets eksponering mot utenlandske verdipapirer er som følger:

NOK 1 000	2023		2022	
	Netto valuta-eksponering	Resultateffekt ved 3% endring	Netto valuta-eksponering	Resultateffekt ved 3% endring
Valuta				
EUR	5 249 686	157 491	4 978 156	149 345
USD	16 045 092	481 353	12 770 890	383 127
JPY	2 536 181	76 085	2 343 026	70 291
Sum	23 830 959	714 929	20 092 072	602 763

Tabellen over er et anslag på forventet resultateffekt ved en umiddelbar 3 % endring i utenlandske valutakurser per 31.12.23 sammenlignet med 31.12.22.

NOTE 8 - FINANSIELLE DERIVATER

Generell beskrivelse:

Valutaterminforretninger: Avtaler om å kjøpe eller selge et bestemt valutabeløp på et fremtidig tidspunkt til en avtalt vekslingskurs mot en annen valuta.

Rentebytteavtaler: Avtaler om å bytte rentebetingelser over en på forhånd avtalt periode og til et avtalt beløp. Opsjoner: Avtale hvor selger gir kjøper rett, men ikke plikt til enten å selge eller kjøpe et finansielt instrument eller valuta før eller på et bestemt tidspunkt og til en forhåndsavtalt pris. Alle derivater blir bokført til virkelig verdi over resultatet. Gevinster blir ført som eiendeler og tap ført som gjeld for alle rentederivater. Morselskapet har ingen finansielle derivater.

KONSERNET 2023

Oppstilling vedrørende motregningsrett 2023

Finansielle eiendeler

Instrument (NOK 1000)	Beløp etter mulige nettooppgjør
Valutainstrumenter	1 018 014
Renteinstrumenter	14 807
Sum	1 032 821

Finansielle forpliktelser

Instrument (NOK 1000)	Beløp etter mulige nettooppgjør
Renteinstrumenter	17 228
Sum	17 228

KONSERNET 2022

Oppstilling vedrørende motregningsrett 2022

Finansielle eiendeler

Instrument (NOK 1000)	Beløp etter mulige nettooppgjør
Valutainstrumenter	455 045
Renteinstrumenter	8 377
Sum	463 422

Finansielle forpliktelse

Instrument (NOK 1000)	Beløp etter mulige nettooppgjør
Valutainstrumenter	11 625
Renteinstrumenter	37 959
Sum	49 584

NOTE 9 – RISIKO VED FORSIKRINGSKONTRAKTER I SPAREBANK 1 FORSIKRING AS

Gjennom å tilby ulike forsikringskontrakter påtar SpareBank 1 Forsikring AS seg livsforsikringsrisiko igjennom forsikringskontraktene. Livsforsikringsrisikoen består av risiko for at en definerte hendelse, som selskapet gjennom avtaler med kunder har forpliktet seg til å yte økonomisk vederlag for, inntreffer.

VIKTIGE FORUTSETNINGER OG ENDRINGER

Forsikringsmessige avsetninger i livsforsikring er basert på forventninger om levetid, dødelighet, uførhet, renter, kostnader med videre. Endringer i slike forutsetninger vil påvirke størrelsen på forsikringsmessige avsetningene. For nærmere beskrivelse av metodikken og skjønsmessig vurderingene rundt beregning av forsikringsmessige avsetningene. se Note 3 kritiske estimater.

Fra 1. januar 2023 trådte den nye regnskapsstandard IFRS 17 i kraft, og den erstatter dermed IFRS 4. Implementeringen av IFRS 17 har en betydelig innvirkning på regnskapsføringen av forsikringskontrakter. SpareBank 1 Forsikring fører fortsatt selskapsregnskapet på tilsvarende prinsipper som etter IFRS 4, men rapporteringen til SpareBank 1 Gruppen må det føres etter IFRS 17.

Regnskapet for selskapet, samt fordelingen av overskudd, følger bestemmelsene i forsikringsvirksomhetsloven. Implementeringen av IFRS 17 påvirker således timingen for innregning av inntekter og kostnader i resultatregnskapet, og har liten innvirkning på prissettingen av forsikringsproduktene eller den underliggende risikoen.

Nedenfor beskrives noen sentrale forutsetninger, som også danner grunnlaget for overskuddsdelingen.

Dødelighetsforutsetningene er i all hovedsak basert på fellesundersøkelser i Finans Norge, mens forutsetninger om uførhet i all hovedsak er basert på selskapets egne erfaringer. I dødelighetsforutsetningene for uføre er det tatt høyde for korrelasjonen mellom uførhet og dødelighet. Gjeldende dødelighetstariff for kollektiv ytelsespensjon og fripoliser er K2013.

Premier og reserver er fastsatt ut fra det prinsipp at det skal være sikkerhetsmarginer i reservene og premiene. Sikkerhetsmarginene i premier og reserver er ikke kvantifisert, men vurdert ut fra usikkerhet og langsiktighet til forpliktelsene.

Den ordinære premiereserven til selskapet er beregnet etter prospektive prinsipper på samme tariffgrunnlag som premietariffen. Det er avsatt IBNR- og RBNS-avsetninger etter statistiske metoder basert på selskapets egne erfaringer.

Det er fortsatt usikkerhet knyttet til hvilken effekt koronasituasjonen vil ha på uførhet og andel friskmeldte (reaktivering), samt usikkerhet knyttet til den makroøkonomiske situasjonen. Det er foretatt ekstra avsetninger for å ta høyde for dette. Selskapet følger utviklingen tett, og avsetningsnivået vil bli vurdert fremover.

STYRING AV RISIKO FRA FORSIKRINGSKONTRAKTER

Målet for styring og kontroll av forsikringsrisiko er å støtte opp under selskapets og konsernets overordnede mål og strategi. Selskapet skal ha god forståelse for den risiko selskapet er eksponert mot, og dermed være i stand til å vurdere om risikoeksponeringen er rimelig i forhold til risikobærende evne.

Vurdering av forsikringsrisiko

Det er utarbeidet risikohåndbok med retningslinjer for risikovurdering med helse- og tegningsregler for overtagelse av potensielle kunder. Resultatet av denne vurderingen gjenspeiles i nivået på risikopremien som kreves. Ved inngåelse av kollektive avtaler med risikodekninger blir det foretatt en risikovurdering av bedriften (underwriting). I underwritingen vurderes bl.a. bedriftens tilhørende økonomi, bransje og syke- og uførehistorikk etter nærmere fastlagte prinsipper.

Kontroll av forsikringsrisiko

I selskapets eksisterende portefølje overvåkes forsikringsrisikoen innen hver produktgruppe. Hver produktgruppes risikoresultat inndeles i elementene dødelighet, uførhet og overlevelse. Utviklingen av risikoresultatene følges gjennom året. For hver type av risiko er risikoresultat for en periode differansen mellom de risikopremier selskapet har tatt inn for perioden og de erstatninger som inntreffer i perioden. Forsikringstilfeller som selskapet ikke har fått melding om, men som man av erfaring bør anta har inntruffet, hører med i vurderingen. Selskapet har rammeverk for styring og kontroll av forsikringsrisiko.

NØKKELTALL**Resultatoppstilling**

Tabellen nedenfor viser en detaljert oppstilling av resultat fra forsikringskontrakter.

Resultat før skatt fra forsikringskontrakter 2023 og 2022

NOK 1 000	2023	2022
Oppløsning forventede erstatninger og kostnader i perioden	485 733	499 228
Endring i risikojustering for utløpte risiko i perioden	12 455	17 161
Kontraktens fortjenestemargin (CSM) innregnet i perioden	131 810	117 185
Inntektsføring av opptjent premie (PAA)	14 106	13 415
Inntekter fra forsikringstjenester	644 104	646 989
Inntrufne erstatninger og andre påløpte kostnader	-534 076	-503 165
Endring avsetning forpliktelse inntrufne erstatninger (LIC)	55 881	-33 098
Tap på tapsgivende kontrakter og reversering av disse tapene	0	0
Kostnader fra forsikringstjenester	-478 195	-536 263
Netto resultat fra gjenforsikringskontrakter	-8 229	-1 892
Resultat av forsikringstjenester	157 680	108 834
Netto inntekt fra investeringer	1 023 728	-1 294 074
Påløpte renter til forsikringskontraktene	-1 040 206	-723 312
Effekt av endring i rente og andre finansielle antakelser	-16 872	169 573
Endring i virkelig verdi underliggende investeringer, (VFA)	-3 587	1 777 484
Netto finansresultat fra forsikringskontrakter	-1 060 665	1 223 745
Netto finansresultat	-36 937	-70 329
Resultat før skatt fra forsikringskontrakter	120 743	38 505

Sensitivitetsanalyse

Tallene under viser sensitiviteter ved en reduksjon i dødeligheten på henholdsvis 10 prosent og 20 prosent eller en økning i uførheten på henholdsvis 10 prosent og 20 prosent og rente sjokk. Rentesjokket svarer til et parallellskift av rentekurven på +/- 50 basispoenger med EIOPA sine prinsipper for ekstrapolering av rentekurver. Sensitivitetsanalysen er basert på at en forutsetning endres om gangen og øvrige forutsetninger holdes uendret. For ytterligere beskrivelse av beregningene av kontantstrømmene som danner grunnlag for sensitivitetsanalysen henvises det til note 3.

Bare CSM-endringer vises, siden resultat-endringene er marginale. Dette skyldes at endringene i all hovedsak påvirker CSM på grunn av det meste måles etter VFA (Variabel Fee Approach – se note 2) og i liten grad resultatet direkte.

Sensitivitet 2023

NOK 1000	Endring CSM	Endring resultat
50 basispoenger fall i rentekurven	-234 000	
50 basispoenger økning i rentekurven	184 000	
10 prosent økning i uførhet	-26 000	
20 prosent økning i uførhet	-50 000	
10 prosent reduksjon i dødelighet	-128 000	
20 prosent reduksjon i dødelighet	-295 000	

Oppløsning av CSM (kontraktens fortjeneste margin)

Tallene under viser forventet oppløsning av CSM fra eksisterende kontrakter

Forventet innregning av kontraktens fortjenestemargin i resultatet (CSM oppløsning) 2023

NOK 1000	< 1 år	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	> 5 år	Sum
Forsikringskontrakter utstedt	186 023	172 488	159 067	150 209	141 571	1 936 427	2 745 784

Førstegangsinnregning av nye kontrakter

Innenfor portefølje 2, som omfatter "Øvrig pensjon", er det begrenset tegning av nye kontrakter. Innenfor portefølje 3, som er i "Run off"-fasen ble det ikke inngått nye kontrakter. De nye kontraktene som ble tegnet i perioden gjelder hovedsakelig nye uførekontrakter som ligger i portefølje 4 "Risikopensjoner". Portefølje 4, "Risikopensjon", fornyes årlig sammen med fornyelsen av risikopremien. Risikopremie i 2023 utgjorde litt over 400 mill. kroner. Etter fradrag av erstatningskostnader og risikojustering, utgjør beregnet fortjenestemargin (CSM) rundt 15 mill. kroner ved førstegangsinnregning.

Forsikringskontrakter som eksisterte på overgangsdatoen som enheten har brukt virkelig verdi-metoden

SpareBank 1 Forsikring har valgt å benytte seg av unntaket om årlige kohorter når kriteriene er oppfylt. Dette betyr at både eksisterende kontrakter på overgangstidspunktet og nye kontrakter i perioden blir regnskapsført samlet. Dermed er det ikke noe skille i kontraktens fortjenestemargin mellom de som eksisterte på overgangsdatoen og nye kontrakter. Dette gjelder spesielt for forsikringskontrakter som er direkte deltakende. Kontrakter som ikke er direkte deltakende utgjør portefølje 4, "Risikopensjoner", der kontraktens fortjenestemargin for nye kontrakter var rundt 15 mill. kroner ved førstegangsinnregning i 2023. Dette beløpet svarer til litt over 10 % av den samlede fortjenestemarginen for porteføljen. Ved utgangen av året var den balanseførte kontraktens fortjenestemargin for portefølje 4, "Risikopensjoner", på 133 mill. kroner. Dette betyr at kontraktens fortjenestemargin for kontrakter som eksisterte på overgangsdatoen utgjorde litt over 200 mill. kroner, mens CSM for nye kontrakter var litt under 30 mill. kroner ved årsslutt

Forfallsanalyse

Beste estimat for når regnskaps erstatnings forpliktelser forfaller til utbetaling. I estimatet er det hensyntatt avgang. For kollektiv ytelsespensjon er ikke ny opptjening hensyntatt.

Forfallsanalyse av beste estimat fremtidig kontanstrømmer under IFRS 17 2023

NOK 1000	Bokført verdi	< 1 år	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	> 5 år	Sum
Utbetalinger (ikke diskontert)		356 324	1 517 657	1 477 033	1 434 375	1 374 985	44 012 007	50 172 381
Beste estimat (diskontert)	22 981 657							

Spesifikasjon underliggende eiendeler for direkte deltakende kontrakter

Tallene under viser underliggende eiendeler knyttet til direkte deltakende kontrakter:

Underliggende investeringer

NOK 1000	
Investeringseiendommer	3 227 888
Finansielle eiendeler til virkelig verdi	0
- Herav aksjer og andeler	4 546 720
- Herav obligasjoner og sertifikater og andeler i rentefond	13 108 267
Bankinnskudd	504 044
Andre finansielle eiendeler	-59 993
Finansielle eiendeler derivater	122 551
Finansielle forpliktelser derivater	-5 710
Investeringsvalg	0
Sum underliggende eiendeler for direkte deltakende kontrakter	21 443 768

REASSURANSE

Styret vedtar årlig selskapets reassuransesprogram.

Selskapet har følgende typer reassuransedekninger:

Ekседentreassurans (surplus)

I kontraktene er det fastsatt en egenandel etter risikotype. Risiko opp til en grense utover egenandelen reassureres. Ekседentreassurans er i likhet med kvotereassurans en proporsjonal ordning, men med den forskjell at prosentsatsen varierer fra forsikring til forsikring.

Excess of loss / Katastrofereassurans

For hver erstatning som overskrider et fast beløp dekker reassurandøren det overskytende beløp, gjerne begrenset til et spesifisert maksimum. En erstatning kan defineres per risiko eller per begivenhet. Eksempel på en excess of loss er katastrofereassurans. I det tilfelle hvor erstatning defineres per risiko, kan excess of loss til forveksling ligne på ekседentreassuransen.

FORHOLD OG BETINGELSER I FORSIKRINGSKONTRAKTER

Forsikringsrisiko

Selskapet tilbyr alderspensjon som inneholder opplevelsrisiko. Med en stadig økning i levetid vil selskapets fremtidige utbetalinger til alderspensjon være økende sammenlignet med tidligere år. I de fleste produktgrupper tilbyr selskapet dekninger for uførhet, enten gjennom uførepensjon eller premiefritak/innskuddsfritak. Innen bedriftsbetalt pensjon tilbyr selskapet etterlattedekninger som trer i kraft ved forsikrede død. Endringer i utbetalingsreglene i folketrygden har endret de forsikrede uføreytelsene. Når det gjelder endring i dødsrisiko, er det den stadig økende levealderen som påvirker om forventede utbetalingstidspunkter blir som forutsatt.

Renterisiko

Selskapet har påtatt seg en betydelig renterisiko innenfor rente- og pensjonsforsikring. Selskapets gjennomsnittlig årlige rentegaranti er på 2,1%, beregnet ut fra forsikringskapital pr 31.12.2023. Forsikringskapital er premiereserve inkl. IBNS, tilleggsavsetninger og premiefond mv. Nye kontrakter i 2023 er tilbudt med grunnlagsrente 2 % for ettårige risikodekninger, og 0 % for hybridpensjon med garanti.

Et lavt rentenivå vil øke risikoen tilknyttet rentegarantien. Dersom årlig avkastning ser ut til å bli lavere enn rentegarantien, foretas det enten finansielle tiltak for å sikre avkastning på nivå med rentegarantien og/eller tas det midler fra tilleggsavsetningene for å dekke garantien. Eventuell negativ avkastning må dekkes av selskapets egenkapital. I gode finansielle år tilføres det midler fra overskuddet til tilleggsavsetningene tilknyttet kontrakter med kontraktsfastsatte ytelser. Dette er regulert oppad til 12 % av kontraktens premiereserve. Produkter med 0 % rentegaranti har ikke tilleggsavsetninger. Fra 2024 utgår regler for tilleggsavsetninger og erstattes av regler for sammenslått bufferfond.

<i>Gjennomsnittlig rentegaranti</i>	2023
Individuell kapitalforsikring	2,32%
Individuell rente/pensjonsforsikring	3,54%
Kollektiv pensjonsforsikring	1,91%
Samlet	2,10%

Overskuddsmodeller

Hovedregel i forsikringsvirksomhetsloven: Kollektiv ytelsespensjon, Hybridpensjon med garanti, Pensjonsbevis med garanti, Innskuddspensjon med garanti, Pensjonskapitalbevis med garanti, Garantikonto og Individuelle sparekontrakter inngått etter 2008. Kollektiv risikopensjon uten fripolise (herunder innskuddsfritak) har rett til avkastnings- og risikooverskudd i utbetalingstiden.

- Modifisert overskuddsmodell: Fripoliser utgått fra kollektiv ytelsespensjon
- Overskuddsdeling etter tidligere gjeldende regler: Individuell kapital og Individuell pensjon med overskuddsdeling inngått før 2008 (ihht. 1988-loven)
- Uten overskuddsrett: Gruppeliv, Kollektiv risikopensjon uten fripolise (herunder innskuddsfritak) meldt uten overskuddsrett i oppsettelsestiden
- Med investeringsvalg: Innskuddspensjon, Pensjonskapitalbevis, Hybridpensjon, Individuell kapital og Individuell rente/pensjon

Tildeling av overskudd

Avkastnings- og risikooverskudd skal tilordnes i henhold til forsikringsvirksomhetsloven. For kontrakter som er regulert av foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven eller innskuddspensjonsloven skal overskudd fordeles nærmere etter reglene om fordeling i disse lovene.

For individuelle kapitalforsikringer akkumuleres overskuddet på den enkeltes kontrakt og utbetales sammen med forsikringssummen. For individuelle rente- og pensjonsforsikringer oppskrives den sikrede ytelsen med overskuddet. Individuelle forsikringer utgått fra kollektive ordninger behandles på tilsvarende måte.

For kollektive ytelsespensjonsordninger tilføres overskuddet ordningens tilhørende premiefond og pensjonistenes overskuddsfond etter reglene i lov om foretakspensjon. For hybridpensjon og uførepensjon tilføres overskuddet etter reglene i lov om tjenestepensjon. For innskuddspensjon tilføres overskuddet etter reglene i lov om innskuddspensjon.

Gruppeliv er uten rett til overskudd.

KONSENTRASJON AV FORSIKRINGSRISIKO

Forsikringsbestanden er godt diversifisert med hensyn på forsikringsrisiko. Den består i hovedsak av individuelle forsikringer og kollektive forsikringer der forsikringsrisikoen ikke er konsentrert.

NOTE 10 – RISIKO VED FORSIKRINGSKONTRAKTER I FREMTIND

Konsernet påtar seg forsikringsrisiko gjennom å tilby ulike forsikringsprodukter. Risikoen i en enkelt forsikringskontrakt er sannsynligheten for at den forsikrede hendelse inntreffer og usikkerheten i forhold til størrelsen av det påfølgende erstatningsbeløpet. Det ligger i forsikringskontraktens natur at risikoen er tilfeldig og derfor må estimeres.

Erfaringsmessig viser det seg at jo større en portefølje av ensartede forsikringskontrakter er, desto mindre vil det forventede resultatet variere. En mer diversifisert portefølje vil ha mindre sannsynlighet for påvirkning fra endringer i en delportefølje. Konsernets tegningsstrategi er utformet med sikte på spredning mellom ulike typer forsikringsrisiko slik at variabiliteten i det forventede resultatet reduseres.

VIKTIGE FORUTSETNINGER OG ENDRINGER

Forsikringsmessige avsetninger i livsforsikring er basert på forventninger om levetid, dødelighet, uførhet, renter, kostnader med videre. Endringer i slike forutsetninger vil påvirke størrelsen på forsikringsmessige avsetningene. Forsikringsmessige avsetninger i skadeforsikring er basert på antakelser om skade og kostnadsprosent og estimert tid fra skader inntreffer til skader meldes inn og gjøres opp. For nærmere beskrivelse av metodikken og skjønnsmessig vurderingene rundt beregning av forsikringsmessige avsetningene, se Note 3 kritiske estimater.

Fra 1. januar 2023 trådte den nye regnskapsstandarden IFRS 17 i kraft, og den erstatter dermed IFRS 4. Implementeringen av IFRS 17 har en betydelig innvirkning på regnskapsføringen av forsikringskontrakter. Fremtind Livsforsikring fører fortsatt selskapsregnskapet på tilsvarende prinsipper som etter IFRS4, men i rapporteringen til Fremtind Konsern må det føres etter IFRS17.

STYRING AV FORSIKRINGSRISIKO

Målet for styring og kontroll av forsikringsrisiko er å støtte opp under selskapets og konsernets overordnede mål og strategi. Selskapet skal ha god forståelse for den risiko selskapet er eksponert mot, og dermed være i stand til å vurdere om risikoeksponeringen er rimelig i forhold til risikobærende evne.

Vurdering av forsikringsrisiko

Både Fremtind Forsikring og Fremtind Livsforsikring har utarbeidet retningslinjer for vurdering og styring av forsikringsrisiko. I Fremtind Forsikring er det etablert tegningsregler som beskriver hvilke forsikringsobjekter selskapene aksepterer i sine porteføljer. Det foretas kontroller i forhold til overholdelse av tegningsreglene. I tillegg er det i forsikringssystemet innarbeidet automatiske kontroller for

inntegning av ny portefølje. Reassuranseavdekningen tilpasses i forhold til risikoeksponeringen av forsikringsporteføljen og gir avdekning ved større skadehendelser.

I Fremtind Livsforsikring er det utarbeidet risikohåndbøker med retningslinjer for risikovurdering med helse- og tegningsregler for overtagelse av forsikringsrisiko. Ved tegning av individuelle risikoprodukter og enkelte gruppelivsprodukter gjennomføres det en helsevurdering av forsikrede. Resultatet av denne vurderingen gjenspeiles i nivået på risikopremien som kreves, eventuelt også i form av reservasjoner på dekningen eller eventuelt avslag. Ved inngåelse av gruppelivsavtaler risikovurderes bedriften, foreningen og visse forsikrede Videre er det utarbeidet et rammeverk for styring og kontroll av forsikringsrisiko. Forsikringsrisikoen overvåkes på produktgrupper, hvor hver produktgruppes risikoresultat inndeles i elementene dødelighet, uførhet og ulykke. Utviklingen av risikoresultatene følges gjennom hele året. For hver type av risiko er det ordinære risikoresultatet for en periode differansen mellom de risikopremier selskapet har tatt inn for perioden og risikokostnader for perioden (utbetalinger og endringer i reserver).

Fremtind er eksponert for klimarisiko i forsikringsporteføljen. Eksempelvis bidro ekstremværet «Hans» sommeren 2023 isolert sett til økte erstatningskostnader og økt skadeprosent, primært knyttet til eiendom. Det gjøres hyppige vurderinger rundt prognosene for skadeprosent, kostnader og skadeavsetninger og klimarisiko er en av komponentene som inngår i vurderingen. I risikovurderingen av klima er også naturskade en naturlig del. Det er gjort flere tilpasninger for å hensynta denne risikoen. For eksempel er modellering av nedbør og avrenning over terrenget innarbeidet i prising av bygningsproduktene for å adressere risiko for vannskader, som ekstremværet Hans. Fremtind har som et annet eksempel også innført nytt vilkår som gir kunde reduksjon i egenandel når kunden har gjennomført spesifikke skadeforebyggende tiltak.

NØKKELTALL

Resultatoppstilling

Tabellen nedenfor viser en detaljert oppstilling av resultat fra forsikringskontrakter.

Resultat før skatt fra forsikringskontrakter 2023 og 2022

NOK 1 000	2023	2022
Oppløsning forventede erstatninger og kostnader i perioden	-	-
Endring i risikojustering for utløpte risiko i perioden	-	-
Kontraktens fortjenestemargin (CSM) innregnet i perioden	-	-
Inntektsføring av opptjent premie (PAA)	15 606 818	14 459 829
Inntekter fra forsikringstjenester	15 606 818	14 459 829
Inntrufne erstatninger og andre påløpte kostnader	-14 747 913	-12 360 780
Endring avsetning forpliktelse inntrufne erstatninger (LIC)	-180 299	-
Tap på tapsgivende kontrakter og reversering av disse tapene	68 615	-
Kostnader fra forsikringstjenester	-14 859 597	-12 360 780
Netto resultat fra gjenforsikringskontrakter	101 420	-234 689
Resultat av forsikringstjenester	848 640	1 864 361
Netto inntekt fra investeringer	993 987	-505 723
Påløpte renter til forsikringskontraktene	-519 408	-307 579
Effekt av endring i rente og andre finansielle antakelser	39 965	774 276
Endring i virkelig verdi underliggende investeringer, (VFA)	-	-
Netto finansresultat fra forsikringskontrakter	-479 443	466 697
Netto finansresultat	514 544	-39 025
Resultat før skatt fra forsikringskontrakter	1 363 185	1 825 335

Sensitivitetsanalyse

Tallene under viser sensitiviteter for henholdsvis renter, forsikringskostnader, forsikringsinntekter samt forpliktelse for inntrufne krav. Renteskjokket svarer til et parallellskift av rentekurven på +/- 50 basispoenger med EIOPA sine prinsipper for ekstrapolering av rentekurver. Sensitivitetsanalysen gjøres ved å endre en forutsetning om gangen og holde de øvrige forutsetningene uendret. For ytterligere informasjon om selve beregningene som danner grunnlag for sensitivitetsanalysen henvises det til note 3.

Sensitivitet 2023

NOK 1000	Endring resultat
50 basispoenger fall i rentekurven	23 864
50 basispoenger økning i rentekurven	-40 475
10 prosent økning av forsikringskostnader	-1 485 960
10 prosent reduksjon av forsikringsinntekter	-1 560 682
10 prosent økning av forsikringsforpliktelse inntrufne krav	-2 856 439

EKSPONERING MOT PREMIERISIKO

Premierisiko er en fremoverskuende risiko og gjelder fremtidig eksponering, fremtidige skader og tilhørende kostnader. Eksponeringen er knyttet til uavløpt risiko for kontrakter som allerede er tegnet og fra fremtidige tegnede kontrakter. Premierisiko omfatter risikoen for at premien ikke er tilstrekkelig til å dekke fremtidige skader og kan oppstå som følge av usikkerhet i premienivå, skadefrekvens, gjennomsnittsskade, tidspunkt for erstatningsutbetalinger eller administrasjonskostnader. Under fremgår inntekter fra forsikringstjenester per bransje.

*Eksponering av premierisiko***Inntekt fra forsikringstjenester per produkt 2023**

NOK 1000	
Forsikring mot utgifter til medisinsk behandling	303 400
Forsikring mot inntektstap	160 432
Yrkesskade- forsikring	120 342
Motorvogn- forsikring - trafikk	1 514 201
Motorvogn- forsikring - øvrig	3 076 612
Sjøforsikring, transport- forsikring og luftfartforsikring	168 935
Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	4 541 063
Ansvarsforsikring	124 733
Assistanse- forsikring	1 112 133
Forsikring mot diverse økonomiske tap	377 237
Gruppeliv	1 264 164
Individuell kapital	1 367 235
Individuell rente - og pensjonsforsikring Overskuddsdeling	67 951
Individuell rente - og pensjonsforsikring Uten Overskuddsdeling	823 102
Ulykke	585 278
Total inntekt fra forsikringstjenester	15 606 818

EKSPONERING MOT RESERVERISIKO

Reserverisiko er risikoen for at erstatningsavsetningene ikke er tilstrekkelig til å dekke skader som har inntruffet og tilhørende kostnader. Reserverisiko reflekterer usikkerhet til både inntrufne, men ikke rapporterte skader (IBNR), og rapporterte, men ikke endelig oppgjorte skader (RBNS).

For en portefølje av forsikringskontrakter hvor det benyttes sannsynlighetsteori ved beregning av pris og forsikringstekniske avsetninger, er den største risiko konsernet står overfor i forbindelse med forsikringskontrakter at de faktiske erstatningsbeløpene overstiger de beløp som er avsatt til å dekke erstatningene. Forsikringshendelser rammer tilfeldig, og de observerte antall hendelser og erstatningsbeløp vil som en naturlig følge av dette variere fra år til år i forhold til det nivå som er beregnet ved statistiske teknikker.

FORPLIKTELSE FOR INNTRUFNE SKADER/KRAV (LIABILITY FOR INCURRED CLAIMS)

Liability for incurred claims (LIC) skal tilsvare de forventede fremtidige erstatningskostnader for alle skadetilfeller som er inntruffet, men som ikke er oppgjort på balansedagen. Det er foretatt diskontering av forpliktelser for inntrufne krav (LIC).

FORPLIKTELSE FOR RESTERENDE DEKNINGSPERIODE (LIABILITY FOR REMAINING COVERAGE)

Liability for remaining coverage (LRC) skal dekke uavløpt risiko på skader som ennå ikke har inntruffet, på forsikringsavtaler som er inngått på balansetidspunktet.

ANALYSE AV ERSTATNINGSUTVIKLING

Forsikringsforpliktelser og gjenforsikring

Tabellene nedenfor viser faktiske erstatningskrav (både brutto og egen regning) sammenlignet med tidligere estimater. Spesifikasjonen omfatter kun porteføljer som har naturlig utvikling, det vil si uten porteføljeoverføringer. Spesifikasjonen viser i tillegg kostnader knyttet til avsetninger for faktiske erstatningskrav og diskonteringseffekt av LIC.»

Analyse av erstatningsutviklingen for egen regning

MNOK	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Sum
Beregnete erstatningskostnader												
Per utgangen av skadeåret	4 478	4 440	5 240	4 719	4 931	5 364	5 942	7 536	7 952	8 977	10 873	
Ett år senere	4 134	4 351	4 468	4 657	4 920	5 480	5 901	7 398	7 981	9 053		
To år senere	4 045	4 279	4 413	4 591	4 908	5 432	5 917	7 571	7 948			
Tre år senere	4 007	4 241	4 387	4 564	4 914	5 427	5 884	7 606				
Fire år senere	3 969	4 205	4 342	4 538	4 853	5 402	5 914					
Fem år senere	3 933	4 169	4 305	4 498	4 858	5 419						
Seks år senere	3 897	4 144	4 303	4 501	4 882							
Syv år senere	3 861	4 131	4 295	4 509								
Åtte år senere	3 853	4 126	4 298									
Ni år senere	3 861	4 124										
Ti år senere	3 862											
Beregnet beløp per 31.12.2023	3 862	4 124	4 298	4 509	4 882	5 419	5 914	7 606	7 948	9 053	10 873	
Totalt utbetalt hittil	3 838	4 106	4 268	4 457	4 813	5 324	5 752	6 482	6 328	6 870	5 949	
Erstatningsavsetning UB	24	19	30	52	69	96	162	1 124	1 620	2 183	4 925	10 302
Erstatningsavsetning for skader Fremtind Forsikring før 2013												51
Erstatningsavsetning for skader Fremtind Liv før 2020												4 497
Sum erstatningsavsetning Landbasert												14 850
Erstatningsavsetning Pooler												394
Kostnader IFRS17												760
Diskontering LIC												-3 653
Sum												12 350

REASSURANSE

Det foreligger styrevedtatte rammer for reassuranseprogrammet. Reassuranseprogrammet skal bidra til at resultateffekten av større hendelser utjevnes, og at egenkapitalen beskyttes. Reassurandørene bidrar også med kunnskap i flere prosesser knyttet til forsikringsrisiko. For 2024 er den generelle egenregning for større skadehendelser 150 MNOK.

KONSENTRASJON AV FORSIKRINGSRISIKO

Konsentrasjonsrisiko knyttet til forsikringskontrakter håndteres i forbindelse med vurdering av konsentrasjonsrisiko under solvens II og i forbindelse med reassuranseprogrammet. Identifiseringen av konsentrasjonsrisikoen gjøres ved å identifisere enkelthendelser som vil medføre erstatningskrav fra mange forsikrede samtidig. Typisk kjennetegnes de største konsentrasjonsrisikoene for forsikringskontraktene at de har geografisk nærhet. Konsentrasjonsrisiko i forbindelse med de finansielle plasseringene, beregnes etter type, størrelse på eksponeringen og rating på motparten.

NOTE 11 – RISIKO VED FORSIKRINGSKONTRAKTER I SPAREBANK 1 GRUPPEN

GENERELT

Sparebank 1 Gruppen sine forsikringskontrakter som er rapporteringspliktig etter IFRS 17 er dekket gjennom note 10 og 11. Denne noten er for de områder hvor det er hensiktsmessig å konsolidere og/eller supplere informasjon.

IFRS17 (93 til 132) angir opplysninger som det skal gis informasjon i notene.

Nedenfor er kort oppsummering av relevante artikler som danner grunnlaget for denne noten:

I henhold til artikkel 100 skal det opplyses om avstemming mellom åpningsbalanse og utgående balanse for

- a) Nettoforpliktelse for den resterende dekningsperioden
- b) Alle tapskomponenter
- c) Forpliktelser for inntrufne skader for henholdsvis nåverdien av fremtidige kontantstrømmer og risikjustering for ikke finansiell risiko.

Videre følger det av artikkel 101 for forsikringskontrakter som ikke måles etter premiefordelingsmetoden (PAA) så skal det i tillegg opplyses om avstemming mellom åpningsbalanse og utgående balanse hvor man separer på følgende elementer:

- a) Estimaten av nåverdien av fremtidige kontantstrømmer
- b) Risikjustering for ikke-finansiell risiko
- c) Kontraktenes fortjenestemargin (CSM)

Artikkel 103-106 gir ytterligere detaljer på hvilke opplysninger knyttet til forsikringsinntekter og forsikringskostnader en slik avstemming skal inkludere, der det er relevant.

Artikkel 107-109 går på nye kontrakter på i perioden og gjelder ikke når PAA er benyttet. Siden Fremtind benytter PAA gjelder denne bestemmelsen kun for forsikringskontrakter i SpareBank 1 Forsikring som måles etter PAA. Denne delen er omtalt i note 10.

Artikkel 110-113 dekker finansielle inntekter/kostnader knyttet til forsikringskontraktene

Artikkel 114-116 omhandler opplysninger ved bruk av modifisert retrospektiv metode eller virkelig verdi overgangsmetoden ved transisjon. Dette gjelder i hovedsak SpareBank 1 Forsikring og er dekket note 10 under *Forsikringskontrakter som eksisterte på overgangsdatoen som enheten har brukt virkelig verdi-metoden*

Artikkel 117-120 omfatter vesentlige vurderinger ved anvendelse av IFRS17 og er dekket i note 2 og 3.

Artikkel 121-126 omfatter arten og omfanget av risikoer som oppstår fra kontrakter som omfattes av IFRS 17 og er dekket i note 6.

Artikkel 127 omfatter konsentrasjoner og er dekket i note 6.

Artikkel 128-129 omfatter sensitivitetsanalyse og er dekket i note 10 og 11.

Artikkel 130 omhandler forsikringsrisiko og utvikling i erstatningskrav og er dekket i note 11.

Artikkel 131 omhandler kredittrisiko – andre opplysninger

Artikkel 132 omhandler likviditetsrisiko – andre opplysninger

AVSTEMMING MELLOM ÅPNINGSBALANSE OG UTGÅENDE BALANSE

IFRS 17(98)-(100),(102)-(103),(105)

IFRS 17(100) krever at foretak skal gi en avstemming fra åpning til utgående balanse for henholdsvis 1) LRC og 2) LIC hvor det skiller på kontrakter med og uten tapskomponent.

	2023				2022			
	Forpliktelse for gjenværende dekning (LRC)		Forpliktelse for inntrådte skader (LIC)	Sum	Forpliktelse for gjenværende dekning (LRC)		Forpliktelse for inntrådte skader (LIC)	Sum
	Uten tapskomponent	Tapskomponenter			Uten tapskomponent	Tapskomponenter		
Netto åpningsbalanse	25 827 730	284 037	13 567 115	39 678 882	27 132 299	252 468	13 304 762	40 689 529
1. Inntekter fra forsikringstjenester	-16 250 923	-	-	-16 250 923	-15 106 818	-	-	-15 106 818
Inntektsføring av opptjent premie (PAA)	-15 620 924	-	-	-15 620 924	-14 473 244	-	-	-14 473 244
Opplysning forventede erstatninger og kostnader i perioden (uten investeringskomponent)	-485 733	-	-	-485 733	-499 228	-	-	-499 228
Endring i risikjustering for utløpte risiko i perioden	-12 455	-	-	-12 455	-17 161	-	-	-17 161
Kontraktens fortjenestemargin (CSM) innregnet i perioden	-131 810	-	-	-131 810	-117 185	-	-	-117 185
Amortisering av anskaffelseskostnader	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Kostnader fra forsikringstjenester	-	-68 615	15 406 406	15 337 791	-	31 569	12 865 473	12 897 043
Inntrufne erstatninger og andre påløpte kostnader, uten investeringskomponent	-	-	15 281 988	15 281 988	-	-	12 931 215	12 931 215
Endring avsetning forpliktelse inntrufne erstatninger (LIC)	-	-	124 418	124 418	-	-	-65 742	-65 742
Tap på tapsgivende kontrakter og reversering av disse tapene	-	-68 615	-	-68 615	-	31 569	-	31 569
Amortisering av anskaffelseskostnader	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultat investeringskomponent - (ekskludert fra forsikringsinntekter og forsikringsservice kostnader)	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultat av forsikringstjenester	-16 250 923	-68 615	15 406 406	-913 131	-15 106 818	31 569	12 865 473	-2 209 776
Netto finansresultat fra forsikringskontrakter	1 037 862	-	519 861	1 557 723	-1 196 095	-	-525 321	-1 721 417
Endringer total resultatoppstilling	-15 213 061	-68 615	15 926 267	644 592	-16 302 914	31 569	12 340 152	-3 931 192
Andre endringer	5 939	-	8 984	14 923	3 073	-	-16 104	-13 031
Investeringskomponent	-872 041	-	872 041	-	-1 061 687	-	1 061 687	-
Kontantstrømeffekter								
Innbetalte premier	17 339 032	-	-	17 339 032	16 056 959	-	-	16 056 959
Betalte erstatninger og andre kostnader, inklusive investeringskomponentet	-	-	-15 248 093	-15 248 093	-	-	-13 123 384	-13 123 384
Betalte direkte henførbare anskaffelseskostnader	-	-	-	-	-	-	-	-
Sum kontantstrømeffekter	17 339 032	-	-15 248 093	2 090 939	16 056 959	-	-13 123 384	2 933 575
Effekt endring i risiko manglende motytelser fra gjenforsikring + andre eventuelle tilleggslinjer								
				-				-
Netto utgående balanse	27 087 599	215 422	15 126 314	42 429 336	25 827 730	284 037	13 567 114	39 678 881

For tilsvarende oppstilling av posten *Eiendeler ved gjenforsikringskontrakter* vises det til årsrapporten for Fremtind Konsern.

TILLEGSAVSTEMMING MELLOM ÅPNINGSBALANSE OG UTGÅENDE BALANSE FOR FORSIKRINGSKONTRAKTER SOM IKKE ANVENDER FORENKLET METODE

IFRS 17(98)-(99),(101)-(102),(104)-(105)

IFRS 17 krever også en avstemming fra åpnings til utgående balanse for følgende komponenter som inngår forsikringskontraktene eiendeler eller forpliktelser:

- 1) estimater av nåverdien av fremtidige kontantstrømmer;
- 2) risikjusteringen for ikke-finansiell risiko; og
- 3) CSM.

Avstemmingene skal gjøres separat for utstedte forsikringskontrakter og gjenforsikringskontrakter. Denne avstemmingen er ikke nødvendig for forsikringskontrakter som måles etter PAA.

	2023				2022			
	Estimert Nåverdi fremtidig CF	Risikojustering	CSM	Sum	Estimert Nåverdi fremtidig CF	Risikojustering	CSM	Sum
Netto åpningsbalanse								
Forsikringsforpliktelse	22 778 461	363 411	1 563 913	24 705 786	24 518 428	367 027	1 274 779	26 160 234
1. Endring relatert til leveranse innværende periode	29 733	-12 455	-131 810	-114 532	-10 518	-17 161	-117 185	-144 865
1. Kontraktens fortjenestemargin (CSM) innregnet i perioden	-	-	-131 810	-131 810	-	-	-117 185	-117 185
1.1 Endring i risikjustering for utløpte risiko i perioden	-	-12 455	-	-12 455	-	-17 161	-	-17 161
1.3 Justeringer basert på erfaringer	29 733	-	-	29 733	-10 518	-	-	-10 518
2. Endring relatert til fremtidig perioder	-1 419 075	105 394	1 313 681	-	-419 866	13 546	406 320	-
2.1 Kontrakter inngått i perioden	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2 Endring i estimater som medfører endring i CSM	-1 419 075	105 394	1 313 681	-	-419 866	13 546	406 320	-
2.3 Tap på tapsgivende kontrakter og reversering av disse tapene	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Endring relatert til tidligere perioder	-	-	-	-	-	-	-	-
3.1 Endring avsetning forpliktelse inntrufne erstatninger (LIC)	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultat av forsikringstjenester	-1 389 342	92 939	1 181 871	-114 532	-430 383	-3 616	289 135	-144 865
Netto finansresultat fra forsikringskontrakter	1 037 862	-	-	1 037 862	-1 196 095	-	-	-1 196 095
Endringer total resultatoppstilling	-351 481	92 939	1 181 871	923 329	-1 626 479	-3 616	289 135	-1 340 960
Andre endringer	23 306	-	-	23 306	-	-	-	-
Kontantstrømeffekter								
Innbetalte premier	1 490 858	-	-	1 490 858	1 400 305	-	-	1 400 305
Betalte erstatninger og andre kostnader, inklusive investeringskomponenet	-1 338 291	-	-	-1 338 291	-1 513 793	-	-	-1 513 793
Betalte direkte henførbare anskaffelseskostnader	-	-	-	-	-	-	-	-
Sum kontantstrømeffekter	152 567	-	-	152 567	-113 488	-	-	-113 488
Effekt endring i risiko manglende motytelser fra gjenforsikring + andre eventuelle tilleggslinjer	-	-	-	-	-	-	-	-
Netto utgående balanse	22 602 854	456 350	2 745 784	25 804 989	22 778 461	363 411	1 563 913	24 705 786

DETALJERING AV FORSIKRINGSINNTEKTER, FORSIKRINGSKOSTNADER, FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER KNYTTET TIL FORSIKRINGSKONTRAKTENE.

IFRS 17(106).(110)

For utstedte forsikringskontrakter krever IFRS 17(106) at foretakene presenterer en analyse av forsikringsinntektene som er innregnet i perioden. Analysen inkluderer endringer i LRC (inkludert forventede kostnader knyttet til forsikringstjenester, endring i risikojustering og inntektsføring av CSM). Dette opplysningskravet gjelder ikke for forsikringskontrakter målt under PAA.

IFRS17(110) krever at det skal opplyses om finansinntekter eller -kostnader knyttet til forsikringskontrakter resultatført i perioden.

NOK 1 000	2023	2022
Oppløsning forventede erstatninger og kostnader i perioden	485 733	499 228
Endring i risikojustering for utløpte risiko i perioden	12 455	17 161
Kontraktens fortjenestemargin (CSM) innregnet i perioden	131 810	117 185
Inntektsføring av opptjent premie (PAA)	15 620 924	14 473 244
Inntekter fra forsikringstjenester	16 250 922	15 106 818
Inntrufne erstatninger og andre påløpte kostnader	-15 281 989	-12 863 944
Endring avsetning forpliktelse inntrufne erstatninger (LIC)	-124 418	-33 098
Tap på tapsgivende kontrakter og reversering av disse tapene	68 615	0
Kostnader fra forsikringstjenester	-15 337 792	-12 897 043
Netto resultat fra gjenforsikringskontrakter	93 191	-236 581
Resultat av forsikringstjenester	1 006 320	1 973 195
Netto inntekt fra investeringer	2 017 715	-1 799 797
Påløpte renter til forsikringskontraktene	-1 559 614	-1 030 891
Effekt av endring i rente og andre finansielle antakelser	23 093	943 849
Endring i virkelig verdi underliggende investeringer, (VFA)	-3 587	1 777 484
Netto finansresultat fra forsikringskontrakter	-1 540 108	1 690 442
Netto finansresultat	477 607	-109 355
Resultat før skatt fra forsikringskontrakter	1 483 928	1 863 840

PROFIL FOR INNTEKTSFØRING AV CSM

IFRS 17(109)

For kontrakter som ikke er tapsgivende krever IFRS 17 at det opplyses når gjenstående CSM (på slutten av hver rapporteringsperiode) forventes å bli resultatført. Denne opplysningen skal gis separat for utstedte forsikringskontrakter og gjenforsikringskontrakter. Dette opplysningskravet gjelder ikke for forsikringskontrakter målt under PAA.

Forventet innregning av kontraktens fortjenestemargin i resultatet (CSM oppløsning)

NOK 1000	Mindre enn					Mer enn		Sum
	1 år	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5 år		
Forsikringskontrakter utstedt	186 023	172 488	159 067	150 209	141 571	1 936 427	2 745 785	

SAMMENSETNING AV UNDERLIGGENDE EIENDELER KNYTTET TIL KONTRAKTER MED DIREKTE DELTAKELSE (MÅLT ETTER VFA)

IFRS 17(111)

For kontrakter målt under VFA, er man pålagt å opplyse om sammensetningen av de underliggende eiendelene og med virkelige verdier.

NOK 1000	Sum
Investerings eiendommer	3 227 888
Finansielle eiendeler til virkelig verdi	0
- Herav aksjer og andeler	4 546 720
- Herav obligasjoner og sertifikater og andeler i rentefond	13 108 267
Bankinnskudd	504 044
Andre finansielle eiendeler	-59 993
Finansielle eiendeler derivater	122 551
Finansielle forpliktelser derivater	-5 710
Investeringsvalg	0
Sum underliggende eiendeler for direkte deltakende kontrakter som måles VFA	21 443 768

KREDITTRISIKO-ANDRE OPPLYSNINGER

IFRS 17(131)

IFRS 17(131) krever at et foretak skal opplyse om beløpet som best representerer maksimal eksponering for kredittrisiko samt informasjon om kredittkvaliteten til gjenforsikringskontrakter. Informasjon om kredittrisiko har tidligere vært påkrevd i IFRS 4 og IFRS 7; IFRS 17 introduserer imidlertid et eksplisitt krav om å opplyse om kredittkvaliteten til gjenforsikringskontrakter som er eiendeler.

Eiendeler ved gjenforsikring - Rating

NOK 1000

Rating	2023	2022
AAA til A	368 211	228 345
B	360	1 683
Sum	368 571	230 028

Fordringer gjenforsikring utgjør 46,3 MNOK (udiskontert) per 31.12.2023. Dette er maksimal kredittrisiko som Fremtind er eksponert for. Per 31.12.2022 hadde Fremtind en forpliktelse mot reassurandørene på 10,3 MNOK.

LIKVIDITETSRISIKO-ANDRE OPPLYSNINGER

IFRS 17(132)

IFRS 17 (132) krever at et foretak skal beskrive hvordan likviditetsrisiko håndteres og opplyse om en forfallsanalyse som minimum viser netto kontantstrømmer for grupper av utstedte forsikringskontrakter som er forpliktelser og grupper av holdt gjenforsikringskontrakter som er forpliktelser for hvert av de første fem årene og aggregerte kontantstrømmer utover det. Denne opplysningen er ikke nødvendig for LRC delen av kontrakter målt under PAA.

2023

Forfallsanalyse av beste estimat fremtidig kontanstrømmer under IFRS 17

NOK 1000	<1 år	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	>5 år	Sum
Kontantstrømmer (ikke diskontert)	4 997 986	3 865 881	2 639 350	2 348 505	2 069 119	50 974 167	66 895 010

NOTE 12 – KREDITTEKSPONERING FOR HVER INTERNE RISIKORATING

Kredittrisikoen i SpareBank 1 Factoring AS er relatert til finansierings-/ utlånsrisiko.

I forbindelse med ICAAP benytter SpareBank 1 Factoring AS, standardmetoden for beregning av kredittrisikoen.

Selskapets interne kredittmodell er benevnt struktur-ratingmodellen og er en kombinasjon av risikomodell og effektivitetsmodell. Modellen har til hensikt å finne hvor godt egnet klientens forretning er for factoring og hvor effektivt SpareBank 1 Factoring AS kan drifte avtalen. Således er den ikke direkte henførbart til en risikomodell som har to dimensjoner/akser; rating på klient/kunde og sikkerhetsdekning.

Struktur-ratingmodellen fremstilles i en risikomatrix og konkluderer med lav-, middels- eller høy risiko i engasjementene. Modellen er også grunnlag for fastsettelse av kredittfullmakter.

Utvikling i utlånsporteføljen fra 31.12.22 til og med 31.12.23 fordelt på risikoklasser:

Risikoklasse	MNOK	Andel i %	MNOK	Andel i %
Lav risiko	2211,2	87,3 %	2086,3	70,8 %
Middels risiko	281,3	11,3 %	844,9	28,7 %
Høy risiko	2,0	0,1 %	13,8	0,5 %
Mislighold engasjement	37,7	1,5 %	0,0	0,0 %
Sum utlån	2532,2	100,0 %	2944,9	100,0 %

NOTE 13 - MAKSIMAL KREDITTRISIKOEKSPONERING, IKKE HENSYNTATT PANTSTILLELSER

Tabellen nedenfor viser brutto eksponering før eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger.

NOK 1 000	Konsernet	
	2023	2022
FORPLIKTELSER		
Innvilget ikke trukket kreditttramme	2 142 272	1 893 536
Benyttede kreditter	2 108 328	2 340 064
Sun innvilgede kredittrammer	4 250 600	4 233 600

Total kredittrisiko avdempes for enkelte av de finansielle eiendelene. Alle utlån innenfor forretningsområdet factoring er sikret ved at det er stillet factoringpant. Finansielle garantier har kontragantier på 90% - 100% av garantibeløpene. Innvilgede ikke trukkede kreditter betinger også at det må ligge fordringer bak trekket. Økt kundekonsentrasjon hos klient vil også automatisk redusere klientenes mulighet for å trekke på rammen.

NOTE 14 - GJENVÆRENDE KONTRAKTSMESSIG LØPETID PÅ FINANSIELLE FORPLIKTELSE

KONSERNET 2023

NOK 1 000	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Uten forfall	Totalt
Innskudd fra og gjeld til kunder og kredittinstitusjoner	166 466	691 355	1 700 000	3 725 000	-	-	6 282 821
Kalkulert rente	-	71 072	140 723	258 050	-	-	469 845
Derivater	-	3 472	16 681	-2 925	-	-	17 228
Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner	-	7 104	-	-	1 250 000	250 000	1 507 104
Kalkulert rente	-	20 568	61 932	330 000	-	-	412 500
Sum finansielle forpliktelser	166 466	793 571	1 919 336	4 310 126	1 250 000	250 000	8 689 498

For beregning av kontantstrøm på ansvarlige lån er rentesats ved utgangen av 2023 lagt til grunn. For evigvarende ansvarlige lån er kontantstrømmen ført til og med intervallet 1 - 5 år. Hovedstolen er lagt uten forfall.

KONSERNET 2022

NOK 1 000	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Uten forfall	Totalt
Innskudd fra og gjeld til kunder og kredittinstitusjoner	227 421	386 610	850 000	3 600 000	-	118 120	5 182 150
Kalkulert rente	-	35 080	94 751	59 448	-	-	189 279
Derivater	-	1 360	-	36 599	-	11 625	49 584
Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner	-	5 866	-	-	-	1 500 000	1 505 866
Kalkulert rente	-	16 985	51 140	272 500	-	-	340 625
Sum finansielle forpliktelser	227 421	445 901	995 892	3 968 547	-	1 629 744	7 267 505

For beregning av kontantstrøm på ansvarlige lån er rentesats ved utgangen av 2022 lagt til grunn. For evigvarende ansvarlige lån er kontantstrømmen ført til og med intervallet 1 - 5 år. Hovedstolen er lagt uten forfall.

MORSELSKAPET 2023

NOK 1 000	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Uten forfall	Totalt
Innskudd fra og gjeld til kunder og kredittinstitusjoner	-	872 445	1 700 000	2 325 000	-	-	4 897 445
Kalkulert rente	-	71 072	140 723	258 050	-	-	469 845
Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner	-	7 104	-	-	1 250 000	-	1 257 104
Kalkulert rente	-	20 568	61 932	330 000	-	-	412 500
Sum finansielle forpliktelser	-	971 189	1 902 654	2 913 050	1 250 000	-	7 036 894

For beregning av kontantstrøm på ansvarlige lån er rentesats ved utgangen av 2023 lagt til grunn. For evigvarende ansvarlige lån er kontantstrømmen ført til og med intervallet 1-5 år. Hovedstolen er lagt uten forfall.

MORSELSKAPET 2022

NOK 1 000	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Uten forfall	Totalt
Innskudd fra og gjeld til kunder og kredittinstitusjoner	-	701 133	850 000	2 200 000	-	-	3 751 133
Kalkulert rente	-	35 080	94 751	59 448	-	-	189 279
Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner	-	5 866	-	-	-	1 250 000	1 255 866
Kalkulert rente	-	16 985	51 140	272 500	-	-	340 625
Sum finansielle forpliktelser	-	759 064	995 892	2 531 948	-	1 250 000	5 536 904

For beregning av kontantstrøm på ansvarlige lån er rentesats ved utgangen av 2022 lagt til grunn. For evigvarende ansvarlige lån er kontantstrømmen ført til og med intervallet 1-5 år. Hovedstolen er lagt uten forfall.

NOTE 15 - INNETEKTER OG KOSTNADER FRA FINANSIELLE EIENDELER OG GJELD

NOK 1 000	Konsernet	
	2023	2022
Netto inntekter fra finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet		
<u>Aksjer og andeler</u>		
Utbytte fra aksjer og andeler	24 508	27 051
Netto urealisert og realisert gevinst/tap av aksjer og andeler	8 387 352	-3 491 382
Sum netto inntekter aksjer og andeler	8 411 860	-3 464 331
<u>Obligasjoner og sertifikater</u>		
Mottatte og opptjente renteinntekter	1 548 289	309 619
Netto realisert og urealisert gevinst/tap av rentepapirer	1 369 573	-1 516 683
Sum netto inntekter fra obligasjoner og sertifikater	2 917 862	-1 207 064
<u>Andre finansielle instrumenter</u>		
Mottatte og opptjente renteinntekter	-15 388	2 044
Netto urealisert og realisert gevinst/tap derivater og andre finansielle eiendeler	-1 016 050	-2 248 610
Sum derivater og andre finansielle instrumenter	-1 031 438	-2 246 567
Netto inntekter og gevinst/tap fra finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	10 298 284	-6 917 962
Mottatte og opptjente renteinntekter obligasjoner holdt til forfall	205 141	445 062
Netto realisert og urealisert gevinst/tap obligasjoner holdt til forfall	649	2 308
Netto inntekter fra obligasjoner holde-til-forfall	205 790	447 370
Netto andre inntekter fra finansielle eiendeler og forpliktelser	15 325	
Sum netto inntekter fra finansielle eiendeler og forpliktelser	10 519 398	-6 470 593

NOTE 16 – LEIEAVTALER

Morselskapet			Konsernet	
2023	2022	NOK 1000	2023	2022
Balanseførte verdier				
Eiendel				
21 122	24 469	Bruksrett - leide lokaler	24 367	69 443
-	-	- Bruksrett - andre anleggsmidler	-	-
21 122	24 469	Sum bruksrett	24 367	69 443
Forpliktelse				
21 545	24 765	Leieforpliktelse - leide lokaler	24 855	72 041
-	-	- Leieforpliktelse - Andre anleggsmidler	-	-
21 545	24 765	Sum forpliktelse	24 855	72 041
Resultatførte verdier				
375	426	Rentekostnader for leieforpliktelsen	1 500	1 986
3 842	3 766	Avskrivningsbeløpet for bruksrett - leide lokaler	44 988	16 408
Leieavtaler ikke innregnet iht IFRS 16				
-	-	- Leiekostnader som ikke er innregnet etter IFRS 16	-	-
Kontantstrøm				
4 996	4 424	Totale kontantstrømmer betalt for leieavtaler	24 337	21 090

Konsernet

Forfallsanalyse av leieforpliktelser	2023	2024	2025	2026	2027
Leieforpliktelser - leide lokaler	53 194	18 490	14 785	10 857	6 694

Morselskapet

Forfallsanalyse av leieforpliktelser	2023	2024	2025	2026	2027
Leieforpliktelser - leide lokaler	21 976	18 486	14 782	10 854	6 692

SpareBank 1 Gruppen har implementert IFRS 16 Leieavtaler fra og med regnskapsåret 2019. Standarden påvirker både balanse og resultatregnskap.

Leietager skal i henhold til hovedregelen i IFRS 16 innarbeide alle leieavtaler i balansen, ved at forpliktelse til å betale leie over leieperioden samt tilhørende rett til bruk av underliggende eiendel, innregnes. Alle leieavtaler som overfører retten til å kontrollere bruken av en identifisert eiendel ved at leietager bestemmer bruk og mottar de økonomiske fordelene, innregnes. Leieforpliktelsen måles til nåverdien av faste leiebetalinger over leieperioden.

Konsernet har valgt å benytte unntaksregelen ved at leie for kortsiktige leieavtaler med inntil 12 måneders varighet og for avtaler med lav verdi kostnadsføres direkte i resultatregnskapet.

Ved fastsettelse av leieperiode er uoppsigelig leieperiode justert for forlengelsesopsjoner og termineringsrettigheter som det er rimelig sikkert at konsernet vil benytte, lagt til grunn. Det foretas vurdering av nedskrivningsbehov iht IAS 36 for balanseført bruksrettighet med særskilt vurdering av hvordan tilhørende leieforpliktelse skal medtas i vurderingen.

Diskonteringsrente benyttet ved måling av nåverdien av faste leiebetalinger over leieperioden, er fastsatt basert på den marginale lånerente for det aktuelle selskap, eiendel og avtalens gjenværende leieperiode basert på årlig nedbetaling. For avtaler som inngås etter implementeringstidspunktet benyttes diskonteringsrente tilsvarende implisitt rente i leieavtalen hvis denne enkelt kan beregnes og fastsettes.

NOTE 17 – KLASSIFISERING AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE

Konsernet 2023

NOK 1 000	Note	Amortisert kost	Virkelig verdi totalt	Pliktig regnskapsført til vv over resultatet	Bestemt regnskapsført til vv over OCI	Sum
Finansielle eiendeler						
Bankinnskudd	13,	3 701 585			-	3 701 585
Finansielle eiendeler til virkelig verdi	13, 19, 20	-	107 688 159	107 686 239	1 920	107 688 159
Finansielle eiendeler til amortisert kost	13, 19	4 468 864	-		-	4 468 864
Andre finansielle eiendeler		-	90 966	90 966	-	90 966
Finansielle eiendeler derivater	8, 13, 19	-	1 032 821	1 032 821	-	1 032 821
Sum finansielle eiendeler		8 170 448	108 811 946	108 810 026	1 920	116 982 396

NOK 1 000	Note	Amortisert kost	Virkelig verdi totalt	Pliktig regnskapsført til vv over resultatet	Bestemt regnskapsført til vv over OCI	Sum
Finansielle forpliktelser						
Ansvarlig lån og fondsobligasjoner	14, 31	1 507 104			-	1 507 104
Innskudd fra og gjeld til kunder og kredittinst.	14, 19	-	6 282 821	6 282 821	-	6 282 821
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi	14, 19	-	1 093 954	1 093 954	-	1 093 954
Finansielle forpliktelser derivater	8, 19	-	17 228	17 228	-	17 228
Andre finansielle forpliktelser		-	1 853	1 853	-	1 853
Sum finansielle forpliktelser		1 507 104	7 395 856	7 395 856	-	8 902 960

Konsernet 2022

NOK 1 000	Note	Amortisert kost	Virkelig verdi totalt	Pliktig regnskapsført til vv over resultatet	Bestemt regnskapsført til vv over OCI	Sum
Finansielle eiendeler						
Bankinnskudd	13,	2 587 415			-	2 587 415
Finansielle eiendeler til virkelig verdi	13, 19, 20		92 240 382	92 238 680	1 702	92 240 382
Finansielle eiendeler til amortisert kost	13, 19	4 277 575	-		-	4 277 575
Andre finansielle eiendeler		-	167 717	167 717	-	167 717
Finansielle eiendeler derivater	8, 13, 19	-	463 422	463 422	-	463 422
Sum finansielle eiendeler		6 864 990	92 871 521	92 869 820	1 702	99 736 511

NOK 1 000	Note	Amortisert kost	Virkelig verdi totalt	Pliktig regnskapsført til vv over resultatet	Bestemt regnskapsført til vv over resultatet	Sum
Finansielle forpliktelser						
Ansvarlig lån og fondsobligasjoner	14, 31	1 505 866			-	1 505 866
Innskudd fra og gjeld til kunder og kredittinst.	14, 19,	-	5 182 150	5 182 150	-	5 182 150
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi	14, 19	-	274 217	274 217	-	274 217
Finansielle forpliktelser derivater	8, 19	-	49 584	49 584	-	49 584
Andre finansielle forpliktelser		-	765 676	765 676	-	765 676
Sum finansielle forpliktelser		1 505 866	6 271 627	6 271 627	-	7 777 493

Fjorårstall er omarbeidet etter IFRS17.

Morselskapet 2023

NOK 1 000	Note	Amortisert kost	Virkelig verdi totalt	Pliktig regnskapsført til vv over resultatet	Bestemt regnskapsført til vv over OCI	Sum
Finansielle eiendeler						
Bankinnskudd	13	351 039				351 039
Finansielle eiendeler til virkelig verdi	13, 19, 20	-	4 996	4 996		4 996
Finansielle eiendeler til amortisert kost		1 003 016	-			1 003 016
Andre finansielle eiendeler		-	-			-
Sum finansielle eiendeler		1 354 055	4 996	4 996		1 359 051

NOK 1 000	Note	Amortisert kost	Virkelig verdi totalt	Pliktig regnskapsført til vv over resultatet	Bestemt regnskapsført til vv over OCI	Sum
Finansielle forpliktelser						
Ansvarlig lån og fondsobligasjoner	14, 31	1 257 104				1 257 104
Innskudd fra og gjeld til kunder og kredittinst.	14	-	4 897 445	4 897 445		4 897 445
Andre finansielle forpliktelser		-	-			-
Sum finansielle forpliktelser		1 257 104	4 897 445	4 897 445		6 154 549

Morselskapet 2022

NOK 1 000	Note	Amortisert kost	Virkelig verdi totalt	Pliktig regnskapsført til vv over resultatet	Bestemt regnskapsført til vv over OCI	Sum
Finansielle eiendeler						
Bankinnskudd	13	556 747				556 747
Finansielle eiendeler til virkelig verdi	13, 19, 20	-	4 996	4 996		4 996
Finansielle eiendeler til amortisert kost		839 768	-			839 768
Andre finansielle eiendeler		-	19 019	19 019		19 019
Sum finansielle eiendeler		1 396 515	24 016	24 016		1 420 531

NOK 1 000	Note	Amortisert kost	Virkelig verdi totalt	Pliktig regnskapsført til vv over resultatet	Bestemt regnskapsført til vv over OCI	Sum
Finansielle forpliktelser						
Ansvarlig lån og fondsobligasjoner	14, 31	1 255 866				1 255 866
Innskudd fra og gjeld til kunder og kredittinst.	14	-	3 751 133	3 751 133		3 751 133
Andre finansielle forpliktelser		-	41 963	41 963		41 963
Andre finansielle forpliktelser		1 255 866	3 793 096	3 793 096		5 048 962

Morselskapet			Konsernet	
2023	2022		2023	2022
Bokført verdi	Bokført verdi		Bokført verdi	Bokført verdi
731 000	731 000	Forpliktelser og garantiansvar utenfor balansen	731 000	731 000
1 400 000	1 400 000	Ubenyttede trekkrettigheter	2 476 550	1 895 356
-	-	Pantstillelser	105 000	105 000

FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL AMORTISERT KOST

Finansielle instrumenter som ikke er innregnet til virkelig verdi måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Ved beregning av effektiv rente estimeres fremtidige kontantstrømmer, og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning. Honorarer betalt eller mottatt mellom partene i kontrakten og transaksjonskostnader som kan henføres direkte til transaksjonen, inngår som en integrert komponent ved fastsettelsen av den effektive renten. Der hvor tidshorisonten for det finansielle instrumentets forfallstidspunkt er relativt kort benyttes den nominelle renten ved beregning av amortisert kost. I kategorien finansielle instrumenter til amortisert kost inngår kontanter og kontantekvivalenter, andre fordringer, ansvarlig lån og andre finansielle forpliktelser.

NOTE 18 – FORPLIKTELSER INVESTERINGSVALGSKONTRAKTER

Forpliktelser investeringsvalgskontrakter	
NOK 1000	Sum
Innskuddspensjon med investeringsvalg	46.457.409
Pensjonskapitalbevis med investeringsvalg	9.897.449
Individuell kapital med investeringsvalg	5.284.973
Individuell rente/pensjon med investeringsvalg	4.435.901
Totalt	66.075.732

Netto endring investeringskontrakter utgjør -7,4 mill. kroner som følge av at positiv avkastning på 7,4 mill. kroner tilføres kundene for disse kontraktene. Motposten er Resultat fra investeringer til virkelig verdi.

NOTE 19 – VERDSETTELSESHIERARKI

Konsernet 2023	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsettelsesteknikk basert på observerbare markedsdata	Verdsettelsesteknikk basert på ikke observerbare markedsdata	
NOK 1000				
Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultatet	76 349 666	30 593 818	744 675	107 688 159
Herav aksjer og andeler	48 610 172	4 996	744 675	49 359 843
Herav obligasjoner og sertifikater	27 739 494	30 229 857	-	57 969 351
Herav andre verdipapirer	-	358 964	-	358 964
Finansielle derivater	-	1 032 821	-	1 032 821
Herav valutainstrumenter	-	1 018 014	-	1 018 014
Herav renteinstrumenter	-	14 807	-	14 807
Sum eiendeler	76 349 666	31 626 639	744 675	108 720 980
Finansielle derivater	-	17 228	-	17 228
Herav renteinstrumenter	-	17 228	-	17 228
Sum forpliktelser	-	17 228	-	17 228

Avstemming av nivå 3

FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI

	Aksjer og andeler
Inngående balanse	531 097
Netto gevinster/tap på finansielle instrumenter	-
Netto verdiendring ført over utvidet resultat	218
Tilgang/kjøp	-
Utgående balanse	744 675

Total gevinster og tap realisert og urealisert som er ført over resultatet	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Netto inntekter fra finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	8 411 860	2 917 862	-1 031 468
Sum realisert og urealisert gevinst og tap ført over resultatet	8 411 860	2 917 862	-1 031 438

Total gevinster og tap urealisert som er ført over resultatet	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Netto inntekter fra finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet		1 072 484	496 100
Sum realisert og urealisert gevinst og tap ført over resultatet		1 072 484	-1 031 438

Konsernet 2022	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsettelsesteknikk basert på observerbare markedsdata	Verdsettelsesteknikk basert på ikke observerbare markedsdata	
NOK 1000				
Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultatet	61 836 150	29 873 135	531 097	92 240 382
Herav aksjer og andeler	39 491 162	4 996	531 097	40 027 255
Herav obligasjoner og sertifikater	22 344 988	29 541 077	-	51 886 065
Herav andre verdipapirer	-	327 062	-	327 062
Finansielle derivater	-	463 422	-	463 422
Herav valutainstrumenter	-	455 045	-	455 045
Herav renteinstrumenter	-	8 377	-	8 377
Sum eiendeler	61 836 150	30 336 558	531 097	92 703 804
Finansielle derivater	-	49 584	-	49 584
Herav valutainstrumenter	-	11 625	-	11 625
Herav renteinstrumenter	-	37 959	-	37 959
Sum forpliktelser	-	49 584	-	49 584

Avstemming av nivå 3

FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI		Aksjer og andeler		
Inngående balanse		213 201		
Netto gevinster/tap på finansielle instrumenter		42 698		
Netto verdiendring ført over utvidet resultat		347		
Tilgang/kjøp		274 851		
Utgående balanse	-	531 097		
Total gevinster og tap realiserte og urealisert som er ført over resultatet		Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Netto inntekter fra finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet		-3 464 331	-1 207 064	-2 103 320
Sum realisert og urealisert gevinst og tap ført over resultatet		-2 997 634	-1 207 064	-2 103 320
Total urealisert gevinst og tap ført over resultatet		Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Netto inntekter fra finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet			-1 189 720	-119 623
Sum urealisert gevinst og tap ført over resultatet			-1 189 720	-119 623

Fjorårstall er omarbeidet etter IFRS9.

Morselskapet 2023	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsettelsesteknikk basert på observerbare markedsdata	Verdsettelsesteknikk basert på ikke observerbare markedsdata	
NOK 1000				
Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultatet	-	4 996	-	4 996
Sum eiendeler	-	4 996	-	4 996

Morselskapet 2022	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsettelses-teknikk basert på observerbare markedsdata	Verdsettelses-teknikk basert på ikke observerbare markedsdata	
NOK 1000				
Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over	-	4 996	-	4 996
Sum eiendeler	-	4 996	-	4 996

VERDSETTELSESHIERARKI - FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER TIL VIRKELIG VERDI

Hoveddelen av selskapets finansielle eiendeler er vurdert til virkelig verdi. Virkelig verdi er det beløpet den enkelte eiendel kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle eiendeler og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Eiendelene klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av eiendelen.

Nivå 1

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendels virkelige verdi. Eiendeler klassifiseres i nivå 1 dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på en armlengdes avstand.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert under nivå 1

- Andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond
- Børsnoterte aksjer hvor det er daglig omsetning og andeler i aksje- og pengemarkedsfond
- Statsobligasjoner og statssertifikater med fast avkastning

Nivå 2

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi for eiendelen ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata. Eiendeler klassifiseres i nivå 2 dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle instrumenter er klassifisert under nivå 2

- Valutaterminer, fremtidige renteavtaler og aksjeswapper hvor virkelig verdi er derivert fra verdien av underliggende instrument
- Obligasjoner og sertifikater som ikke er noterte, eller er noterte, men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt

Nivå 3

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata. Eiendeler klassifiseres i nivå 3 dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata.

Følgende finansielle instrumenter er klassifisert under nivå 3

I kategorien inngår andeler i eiendomsfondet DNB Scandinavian Property Fund DA og private equity-investeringer

Bevegelser mellom nivåene skjer når karakter rundt input til verdsettelse endrer seg.

NOTE 20 – FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI

Konsernet

Aksjer og andeler		2023
NOK 1 000		Bokført verdi/ virkelig verdi
Aksjer og andeler til virkelig verdi		49 094 176
Obligasjoner og sertifikater		2023
NOK 1 000		Bokført verdi/ virkelig verdi
	Risikovekting	
Norske		
Stats og statsgaranterte	0%	1 867 163
Kredittforetak og bank	10%	3 492 431
Kommuner og fylker	20%	3 914 716
Kredittforetak og bank	20%	1 903 151
Obligasjonsfond	20%	-
Pengemarkedsfond	20%	528 471
Andre obligasjoner	20%	3 069 535
Obligasjonsfond	50%	-
Kredittforetak og bank	100%	434 191
Obligasjonsfond	100%	15 893 934
Pengemarkedsfond	100%	5 319 315
Industriforetak	100%	7 508 366
Sum norske obligasjoner og sertifikater		43 931 271
Utenlandske		
Stats og statsgaranterte	0%	495 030
Utenlandske obligasjoner med pantsikkerhet	10%	391 350
Kommuner og fylker	20%	332 419
Kredittforetak og bank	20%	2 540 072
Obligasjonsfond	20%	-
Obligasjonsfond	50%	338 728
Obligasjonsfond	100%	4 786 729
Kredittforetak og bank	100%	165 507
Industriforetak	100%	4 988 245
Sum utenlandske obligasjoner og sertifikater		14 038 081
Sum obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi		57 969 351

Andre verdipapirer		2023
NOK 1000		Bokført verdi/ virkelig verdi
Hedgefond		-
Bankinnskudd og andre fordringer		-
Eiendomsfond		186 527
Andre finansielle eiendeler		438 105
Sum andre finansielle verdipapirer til virkelig verdi		624 632
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi		107 688 159

Fjorårstall er ikke omarbeidet etter IFRS 17.

NOTE 21 - INVESTERINGER I DATTERSELSKAPER

2023

Selskaper	NOK 1 000	Forretningskontor	Andel i %	Aksjekapital	Pålydende per aksje	Bokført verdi
SpareBank 1 Forsikring AS		Oslo	100	1 527	1	3 585 964
Fremtind Forsikring AS		Oslo	65	2 448	1	4 286 576
SpareBank 1 Factoring AS		Ålesund	100	149 500	1 150	371 385
SpareBank 1 Spleis AS		Oslo	100	500	1	20 000
Sum investering i datterselskaper						8 263 924

2022

Selskaper	NOK 1 000	Forretningskontor	Andel i %	Aksjekapital	Pålydende per aksje	Bokført verdi
SpareBank 1 Forsikring AS		Oslo	100	1 527	1	3 585 964
Fremtind Forsikring AS		Oslo	65	2 448	1	4 286 576
SpareBank 1 Factoring AS		Ålesund	100	149 500	1 150	371 385
Modhi Finance AS			0	-	0	-
SpareBank 1 Spleis AS		Oslo	100	500	1	20 000
Sum investering i datterselskaper						8 263 924

Modhi Finance AS ble fraregnet 1. oktober 2022 og er ikke et datterselskap lenger.

NOTE 22 - INVESTERINGER I TILKNYTTETE SELSKAP OG FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET

EIERANDEL I TILKNYTTETE SELSKAP OG FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET

2023

NOK 1 000	SpareBank					SOS International AS	Sum eierandel i tilknyttede selskaper
	1 Utvikling DA	Eiendoms-verdi AS	LOfavør AS	Kreditor AS			
Eierandel	10%	25%	49%	50%		24%	
Forretningskontor	Oslo	Oslo	Oslo	Oslo		København	
Per 01.01	78 995	114 797	5 055	1 830 627		193 004	2 222 479
Økning /nedgang eierandel	-	-	-	-		-	-
Nedskrivning	-	-	-	-712 638	¹⁾	-	-712 638
Resultatandel	3 389	16 905	-1 788	-242 989		-12 375	-236 859
Andel skatt	-	-	-	-		-	-
Utbetalt utbytte aksjer og	-	-14 104	-	-		-	-14 104
Valutakursdifferanse	-	-	-	-		12 716	12 716
Per 31.12	82 384	117 598	3 267	875 000		193 345	1 271 594

¹⁾Aksjene i Kreditor AS er nedskrevet med 713 mill. kroner i 2023 til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp i 2023 er for disse aksjene bruksverdi, som er den høyeste av netto salgsverdi og dens bruksverdi. At virkelig verdi ansees som lavere baseres på prisingsnivået av lignende selskap på børs i 2023. I 2022 var derimot virkelig verdi ansett som høyest. Fusjonsverdien som fastslo bytteforholdet mellom

Kreditor AS og Modhi Finance AS 1. oktober 2022 ble benyttet som beste estimat på virkelig verdi ved årsslutt 2022, og var grunnlaget for regnskapsmessig verdi av aksjene i Kreditor AS i 2022.

2022

NOK 1 000	SpareBank					SOS International AS	Sum eierandel i tilknyttede selskaper
	1 Utvikling DA	Eiendoms-verdi AS	LOfavør AS	Kreditor AS			
Per 01.01	77 525	116 780	10 568				204 873
Økning /nedgang eierandel	-	-	-	1 885 160		195 582	2 080 742
Korrigerings av IB	-	-	-	-11 170		-	-11 170
Resultatandel	1 471	14 901	-5 513	-43 363		-11 497	-44 001
Andel skatt	-	-	-	-		-	-
Utbetalt utbytte aksjer og	-	-16 884	-	-		-	-16 884
Valutakursdifferanse	-	-	-	-		8 919	8 919
Per 31.12	78 995	114 797	5 055	1 830 627		193 004	2 222 479

FINANSIELL INFORMASJON OM TILKNYTTETE SELSKAP OG FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET

2023

NOK 1 000	SpareBank 1 Utvikling DA	Eiendoms- verdi AS	LOfavør AS	Kreditor AS	SOS International AS
Eiendeler	1 188 270	167 458	99 940	7 881 849	750
Gjeld	364 782	73 718	70 129	5 748 012	442
Inntekter	1 953 750	208 667	82 554	1 188 943	2 926
Resultat etter skatt	33 888	63 965	-4 054	-520 077	-35
Eierandel	10%	25%	49%	50%	24%
Stemmeandel er lik eierandel					
Forretningsadresse	Oslo	Oslo	Oslo	Oslo	København

2022

NOK 1 000	SpareBank 1 Utvikling DA	Eiendoms- verdi AS	LOfavør AS	Kreditor AS	SOS International AS
Eiendeler	1 072 183	145 071	101 582	6 944 386	730
Gjeld	282 583	62 537	67 717	4 324 570	382
Inntekter	1 683 244	184 983	66 351	750 247	2 467
Resultat etter skatt	14 710	57 022	-5 513	-86 728	-35
Eierandel	10%	25%	49%	50%	24%
Stemmeandel er lik eierandel					
Forretningsadresse	Oslo	Oslo	Oslo	Oslo	København

MORSELSKAPET HAR FØLGENDE FORDRING OG GJELD TIL TILKNYTTETE SELSKAP OG FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET

NOK 1000	2023	2022
Fordring Kreditor AS	4 770	722 234
Fordring Eiendomsverdi AS	-	-
Fordring Lofavør	488	32
Fordring SpareBank 1 Utvikling DA	5 661	1 297
Sum fordring på tilknyttede	10 918	2 052

INVESTERING I TILKNYTTETE SELSKAP OG FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET

I MORSELSKAPET SPAREBANK 1 GRUPPEN AS

NOK 1 000	2023	2022
Andeler i Kreditor AS	875 000	1 830 627
Andeler i Eiendomsverdi AS	117 598	114 797
Andeler i Lofavør	3 267	5 055
Andeler i SpareBank 1 Utvikling DA	82 384	78 995
Sum aksjer og andeler på tilknyttede selskaper	1 078 249	2 029 475

NOTE 23 – INVESTERINGSEIENDOMMER

Konsernet

SpareBank 1 Gruppens eiendomsportefølje hos SpareBank 1 Forsikring AS utgjorde 133 186 m² fordelt på 12 eiendommer og Fremtind som utgjorde 95.069 m² fordelt på 8 eiendommer inkludert tomtene. Av dette bruker SpareBank 1 Gruppen konsern 19 198 m² i egen virksomhet. Samlet ledighetsgrad for Fremtind er 7,1 % prosent og for SpareBank 1 Forsikring 13,2 prosent. Vektet gjenværende leietid for Fremtind er 5,2 år og for SpareBank 1 Forsikring 5,8 år. I note 3 «Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper» er sensitivitet nærmere omtalt.

NOK 1 000	2023	2022
Anskaffelseskost per 01.01.	5 124 286	5 031 069
Korreksjon anskaffelseskost IB	-	-
Omarbeidet anskaffelseskost IB	5 124 286	5 031 069
Årets tilgang	307 861	93 217
Årets avgang	-346 463	-
Anskaffelseskost per 31.12.	5 085 684	5 124 286
Akkumulert verdiregulering per 01.01.	3 705 348	4 098 549
Korreksjon akkumulert verdiregulering IB	-	-
Omarbeidet akkumulert verdiregulering IB	3 705 348	4 098 549
Årets verdiregulering	-1 105 394	-393 201
Akkumulert verdiregulering per 31.12.	2 599 955	3 705 348
Balansført verdi per 31.12.	7 685 638	8 829 634

INVESTERINGSEIENDOMMER FORDELT PÅ GEOGRAFISKE OMRÅDER

2023

NOK 1 000	By/område	Areal m ²	Leieinntekt	gj.sn. leieforhold	Opphørstids- punkt	Historisk kostpris	Bokført verdi
TYPE BYGG							
Butikker og kjøpesenter	Oslo	34 452	55 067		2025	683 004	800 557
Kontoreiendom	Oslo	130 743	310 043		2020-2024	3 520 861	5 565 627
Øvrige eiendommer	Østlandet	31 599	78 633		2023-2035	1 081 954	1 319 454
Sum		196 794	443 744		-	5 285 819	7 685 639

2022

NOK 1 000	By/område	Areal m ²	Leieinntekt	gj.sn. leieforhold	Opphørstids- punkt	Historisk kostpris	Bokført verdi
TYPE BYGG							
Butikker og kjøpesenter	Oslo	34 452	55		2021	598 600	768 925
Kontoreiendom	Oslo	136 856	274 213		2017-2022	3 346 738	6 680 218
Øvrige eiendommer	Østlandet	31 599	50 724		2022-2035	1 023 466	1 380 492
Sum		202 907	324 992		-	4 968 804	8 829 635

Verdsettelsehierarki Konsernet 2023	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsettelsesteknikk basert på observerbare markedsdata	Verdsettelsesteknikk basert på ikke observerbare markedsdata	
Investeringseiendom	-	-	7 685 639	7 685 639
Sum eiendeler	-	-	7 685 639	7 685 639
Avstemming av nivå 3				Investeringseiendom
Inngående balanse				8 829 635
Netto gevinst/tap resultatført				-1 105 394
Tilgang/kjøp				307 861
Utgående balanse				7 685 639
Realisert gevinst/tap og verdiregulering ført over resultatet				
Netto inntekter fra investeringseiendommer				-88 477
Sum realisert gevinst/tap og verdiregulering ført over resultatet				-88 477
Verdiendring ført over resultatet				
Netto inntekter fra investeringseiendommer				-1 105 394
Sum verdiregulering ført over resultatet				-1 105 394

Konsernet 2022	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsettelsesteknikk basert på observerbare markedsdata	Verdsettelsesteknikk basert på ikke observerbare markedsdata	
Investeringseiendom	-	-	1 555 341	1 555 341
Sum eiendeler	-	-	1 555 341	1 555 341
Avstemming av nivå 3				Investeringseiendom
Inngående balanse				1 632 385
Netto gevinst/tap resultatført				-95 804
Tilgang/kjøp				18 760
Utgående balanse				1 555 341
Realisert gevinst/tap og verdiregulering ført over resultatet				
Netto inntekter fra investeringseiendommer				-95 804
Sum realisert gevinst/tap og verdiregulering ført over resultatet				-95 804
Verdiendring ført over resultatet				
Netto inntekter fra investeringseiendommer				-95 804
Sum verdiregulering ført over resultatet				-95 804

VERDIVURDERING

Investeringseiendommene bokføres til virkelig verdi. Etter IFRS er virkelig verdi den pris som ville blitt oppnådd ved overføring av en eiendel i en velordnet transaksjon mellom markedsdeltakere på måletidspunktet.

Selskapene benytter en intern kontantstrømsmodell for å beregne virkelig verdi for eiendommene i Fremtind og for eiendommer eiet av selskapsporteføljen i SpareBank 1 Forsikring. I modellen estimeres en 30-års kontantstrøm på basis av forventede fremtidige kostnader og inntekter for hver enkelt eiendom. Etter utløpet av det 30. året i kontantstrømmen er det beregnet en sluttverdi. Kontantstrøm inklusive sluttverdien inflateres med forventet prisvekst og diskonteres med et avkastningskrav som består av risikofri rente og et risikopåslag. Risikopåslaget er satt individuelt for hver enkelt eiendom.

Parallelt med intern verddivurdering blir det utført ekstern verddivurdering for utvalgte eiendommer i porteføljen for å avstemme markedsutviklingen i perioden. For eiendommer i kollektivporteføljen og investeringsvalgs porteføljen innhentes kvartalsvis takster for alle bygg i SpareBank 1 Forsikring fra to uavhengige verddivurderere. For Fremtind er utvalget trukket tilfeldig av forhåndsdefinert antall eiendommer. Det er planen at utvalget for ekstern vurdering rulleres over en periode på 3 år.

Eiendomsporteføljen vurderes til virkelig verdi på balansedagen. Virkelig verdi er det beløp den enkelte eiendom kan omsettes for i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte, frivillige parter.

Mer om de viktigste forutsetningene:

LEIEINNTEKTER

For kontorarealer, som utgjør den største arealtypen i porteføljen, benytter konsernet en egen separat modell for å estimere forventet langsiktig kontantstrøm etter utløp av dagens leiekontrakter. Prishistorikk fra reelle kontraktsinngåelser for den enkelte eiendom inngår i datagrunnlaget for å estimere forventet fremtidig leie for arealet. De forventede leieprisene er basert på et definert kartutsnitt, hvor data på løpende markedsleier per kvadratmeter bruttoareal er hentet ut. Det definerte kartutsnittet vil gi et presist bilde på relevante leiepriser i et område. Videre er de løpende leiene i hvert kartutsnitt inndelt i 4 kvartiler. For å få en ytterligere presis vurdering av forventet leie er hver eiendom plassert i én kvartil. Kvartilinndelingen er hovedsakelig basert på historiske kontrakter for eiendommen, men også kalibrert for strategi og forventet utvikling av eiendommen.

For arealtyper som ikke dekkes av leieprisstatistikk, benyttes selskapets egne vurderinger for å finne forventet fremtidig inntekt.

KOSTNADER

Gjennomsnittlige historiske driftskostnader og selskapenes forventninger per eiendom inngår for å estimere forventede kostnader. Som et anslag for forventede eierkostnader på lang sikt benyttes statistikk fra OPAK og Basale. Dersom de historiske kostnadene har vært spesielt høye eller spesielt lave, benyttes ytterpunktene i OPAK/Basale sine anslag for normale eierkostnader for år 1 i kontantstrømmen. Eierkostnadene antas å være stigende med eiendommens alder og vokser lineært til OPAK/Basale anslag for høye eierkostnader over kontantstrømmens lengde.

AVKASTNINGSKRAV

Avkastningskravet består av risikofri rente som endres over kontantstrømmen og risikopåslag som gjelder individuelt for hver eiendom.

RISIKOFRI RENTE

Observasjoner fra transaksjonsmarkedet tyder på at eiendom er lite sensitive til endringer i markedsrentene. I stedet er det langsiktige forventninger til rentenivået som synes å ligge til grunn for eventuelle prisendringer for eiendom. Grunnen til dette kan være at selv de lengste markedsrentene er relativt korte i forhold til forventet varighet på en næringseiendom. Selskapene har valgt å benytte en 10-års swaprente i kontantstrømmen.

RISIKOPÅSLAG

Selskapene benytter et kategoriseringsverktøy for å anslå risikopåslagene per eiendom. Beliggenhet, kontraktslengde og antatt grad av syklisk karakter i kontantstrømmen til den enkelte eiendom inngår som elementer for å plassere eiendommens vektete risikoegenskaper på en poengskala. Eiendommens plassering på poengskalaen benyttes til å finne eiendommens spesifikke risikopåslag innenfor et spenn mellom antatt høyt og lavt risikopåslag i markedet. Dette spennet blir kalibrert mot observerte nøkkeltall fra transaksjonsmarkedet. Kategoriseringen og kalibreringen skal til sammen bidra til markedsmessig og konsistent verddivurdering til virkelig verdi, både på tvers av eiendommene og over tid.

LATENT SKATT

I forbindelse med verddivurderingen av investeringseiendommene i SpareBank 1 Forsikring er effekten av latent skatt beregnet utenom verddivurderingsmodellen. Latent skatt reduserer verdien av aksjene i et eiendomsaksjeselskap, fordi en eventuell kjøper vil få et lavere avskrivningsgrunnlag ved å kjøpe aksjeselskapet i stedet for eiendommene direkte. Dette er i henhold til normal bransjepraksis. Effekten reduserer virkelig verdi av investeringseiendommene. Pr 31.12 er det bare beregnet latent skatt for de eiendommene som eies av selskapsporteføljen. For de eiendommene som forvaltes i kollektivporteføljen vil det med gjeldende skattelovgivning være mest aktuelt å selge eiendommene direkte.

UTSATT SKATT

Det beregnes utsatt skatt på merverdien av eiendommene i Fremtind konsern.

MORSELSKAPET

Morselskapet hadde ikke investeringseiendommer i 2023 og 2022.

NOTE 24 – EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR

2023

Morselskapet		Konsernet		
Eiendom, anlegg og utstyr	NOK 1000	Maskiner, inventar, transportmidler og kunst	Bygning og annen fast eiendom	Totalt
- Årets tilgang		24 805	394 173	418 977
- Årets avgang		-	-	-
- Årets verdiregulering		-	-13 084	-13 084
10 098 Anskaffelseskost eller regulert verdi per 31.12	252 696	2 203 135	2 455 831	
296 Akkumulert avskrivning og nedskrivning per 01.01.		151 548	400 395	551 942
208 Årets avskrivning		19 467	22 245	40 629
- Årets avgang nedskrivning		-	-	-
504 Akkumulert avskrivning og nedskrivning per 31.12.	171 015	422 640	593 654	
9 594 Balanseført verdi per 31.12.	81 681	1 780 495	1 862 176	

Dersom bygning eller annen fast eiendom ble vurdert til historisk kost ville balanseførte verdier vært som følger:

Balanseført verdi ved historisk kost	470 666
Verdireguleringsreserve per 31.12.23	990 177

SIKKERHETSSTILLELSE

Selskapet har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

UUTNYTTEDE DRIFTSMIDLER

Av aktiverte bygninger var 0,0 % ledig i H2.

2022

Morselskapet		Konsernet		
Eiendom, anlegg og utstyr	Hele kroner	Maskiner, inventar, transportmidler og kunst	Bygning og annen fast eiendom	Totalt
- Korreksjon anskaffelseskost IB		-	-	-
9 837 Omarbeidet anskaffelseskost IB		199 305	1 800 247	1 999 552
260 Årets tilgang		36 541	17 234	53 775
- Årets avgang		-14 860	-	-14 860
- Årets verdiregulering		-	11 471	11 471
10 098 Anskaffelseskost eller regulert verdi per 31.12	220 986	1 828 952	2 049 938	
98 Akkumulert avskrivning og nedskrivning per 01.01.		125 217	379 287	504 504
198 Årets avskrivning		32 597	21 107	53 704
- Årets avgang avskrivning		1 083	-	-
296 Akkumulert avskrivning og nedskrivning per 31.12.	151 548	400 395	551 942	
9 802 Balanseført verdi per 31.12.	69 438	1 428 557	1 497 996	

Dersom bygning eller annen fast eiendom ble vurdert til historisk kost ville balanseførte verdier vært som følger:

Balanseført verdi ved historisk kost	436 699
Verdireguleringsreserve per 31.12.22	917 184

SIKKERHETSSTILLELSE

Selskapet har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

UUTNYTTEDE DRIFTSMIDLER

Av aktiverte bygninger var 0,0 % ledig.

NOTE 25 – GOODWILL

GOODWILL

2023	2023			2023	2022
NOK 1 000	Hist. kost	Tilgang	Nedskrivinger	Bokført verdi	Bokført verdi
Goodwill ved kjøp av Fremtind	2 337 240	-	-	1 847 061	1 847 061
Goodwill SpareBank 1 Factoring AS	10 245	-	-	10 245	10 245
Sum goodwill	2 347 485	-	-	1 857 306	1 857 306

Ved overtakelse av kontroll i et foretak (virksomhetssammenslutning) blir alle identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppført til virkelig verdi i samsvar med IFRS 3R. En positiv differanse mellom virkelig verdi av kjøpsvederlaget og virkelig verdi av netto identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppføres som goodwill, mens en eventuell negativ differanse inntektsføres ved kjøpet. Goodwill oppstår som differanse mellom virkelig verdi av vederlaget ved kjøp av en virksomhet og virkelig verdi av netto identifiserbare eiendeler og forpliktelser. Goodwill er antatt å ha ubegrenset levetid. Oppkjøp av et selskap er blant annet basert på strategisk tilpasning og antatt økonomisk lønnsomhet over lang tid. Goodwill fordeles på kontantstrømsenererende enheter. Goodwill avskrives ikke, men er gjenstand for en årlig nedskrivningstest med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall, i samsvar med IAS 36.

Verdivurdering av datterselskap:

Fastsettelse av gjenvinnbart beløp:

Det brukes resultatprognoser (etter skatt) basert på 5 års fremskrivninger. Gjenvinnbart beløp på balansedagen beregnes årlig for goodwill som har en ubestemt utnyttbar levetid. Verdien av de ulike kontantstrømgenererende enhetene er vurdert per 31. desember 2023. Det er benyttet estimerte fremtidige resultatprognoser for produktselskapene. I tillegg trekkes inn forhold som utbyttepolitikk, eierstruktur og distributørene av forsikringsprodukter.

Det kan legges til grunn at det for SpareBank 1 Gruppen konsern vil være en betydelig variasjon i verdiene med hensyn til om verdivurderingen foretas med utgangspunkt i «going concern» eller som en del av en strukturtransaksjon. For alle kontantgenererende enheter utenom datterselskapet SpareBank 1 Spleis AS overstiger gjenvinnbart beløp de balanseførte verdiene, og analysen indikerer derfor at nedskrivning ikke er nødvendig.

For Fremtind Forsikring konsern og SpareBank 1 Forsikring AS benyttes styrebehandlede resultatprognoser utarbeidet av selskapet selv som grunnlag for hele prognoseperioden. De mest sentrale forutsetningene knytter seg til premievekst og skade- og kostnadsprosent.

For SpareBank 1 Factoring AS benyttes prognoser utarbeidet av administrasjonen i SpareBank 1 Gruppen AS i kombinasjon med selskapets egne 12-månedersprognoser. De mest sentrale forutsetningene knytter seg til rentemargin og utlånsvekst.

For alle selskaper er i tillegg avkastningskrav og terminalvekst sentrale forutsetninger. Vedlagt følger en tabell knyttet til sensitiviteten til disse:

Sensitivitet	Avkastningskrav prognose periode	Terminalvekst	1% økning i avkastningskrav	10% endring i netto kontantstrøm
SpareBank 1 Factoring AS	11,5 %	2,5 %	MNOK 73	MNOK 67
Fremtind Forsikring AS	10,1 %	2,5 %	MNOK 2104	MNOK 1 710
SpareBank 1 Forsikring AS	10,1 %	2,5 %	MNOK 524	MNOK 296

AVKASTNINGSKRAV

Avkastningskravet (k) til egenkapitalen er basert på CAPM-modellen:

$$k = r_f + MRP \times \beta + BRP$$

Risikofri rente (r_f) antas å være 3,5 %. Markedsrisikopremien (MRP) forutsettes å være 7 %. Beta (β) antas for SpareBank 1 Forsikring AS og Fremtind Forsikring konsern å være 0,8, og for SpareBank 1 Factoring AS antas den å være 1,0. I tillegg er det inntatt en bransjepremie på 1,0 % for selskapene.

TERMINALVERDI

SpareBank 1 Gruppen AS antar uendelig levetid for selskapene, som betyr at det ligger betydelig selskapsverdi i tiden etter den eksplisitte prognoseperioden. Denne verdien fremkommer som et terminalledd, der det forutsettes evigvarende kontantstrømmer. Verdien er videre en funksjon av normalisert kontantstrøm, vekst og avkastningskrav. Nominell vekst antas i evighetsperspektivet å være 2,5 %. For SpareBank 1 Forsikring AS er terminalleddet fastsatt gjennom en markedsmessig multippel på selskapets normaliserte inntjening.

NOTE 26 – ANDRE IMMATERIELLE EIENDELER

2023

Morselskap		Konsern							
Software	NOK 1 000	IT-systemer i bruk	Lisenser	Forsikrings-system egenutviklet	Forsikrings-system under utvikling	Kunde relasjoner	Software	Evt. Andre immaterielle eiendeler	Totalt
172	Anskaffelseskost per 01.01.	738 333	37 743	-	41 258	1 956 992	29 120	283 700	3 087 146
	Korrigerig anskaffelseskost per 01.01.	-	-	-	-	-	-	-	-
172	Anskaffelseskost per 01.01.	738 333	37 743	-	41 258	1 956 992	29 120	283 700	3 087 146
	- Årets tilgang	80 626	-	-	12 000	-22 632	-	-	69 994
	- Herav utviklet internt	80 626	-	-	12 000	-	-	-	92 626
	- Herav kjøpt separat	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Årets avgang	-	-	-	-53 259	-	-	-	-53 259
172	Anskaffelseskost per 31.12.23	818 959	37 743	-	-	1 934 360	29 120	283 700	3 103 881
172	Akkumulert avskrivning og nedskrivning per 01.01.	602 207	33 092	-	-	731 784	26 835	219 914	1 613 832
	- Årets avskrivning	44 543	960	-	-	232 758	571	55 957	334 789
	- Årets nedskrivning	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Årets avgang nedskrivning	-	-	-	-	-	-	-	-
172	Akkumulert avskrivning og nedskrivning per 31.12.23	646 750	34 051	-	-	964 542	27 406	275 871	1 948 620
	- Balanseført verdi per 31.12.23	172 209	3 691	-	-	969 818	1 714	7 829	1 155 261

Immaterielle eiendeler avskrives lineært over 3-10 år.

2022

Morselskap		Konsern							
Software	NOK 1 000	IT-systemer i bruk	Lisenser	Forsikrings-system egenutviklet	Forsikrings-system under utvikling	Kunde relasjoner	Software	Evt. Andre immaterielle eiendeler	Totalt
172	Anskaffelseskost per 01.01.	687 210	37 743	105 917	21 337	1 742 460	29 120	283 700	2 907 487
	- Årets tilgang	51 124	-	-	32 553	214 532	-	-	298 209
	- Herav utviklet internt	51 124	-	-	32 553	-	-	-	83 676
	- Herav kjøpt separat	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Årets avgang	-	-	-105 917	-12 632	-	-	-	-118 549
172	Anskaffelseskost per 31.12.	738 333	37 743	-	41 258	1 956 992	29 120	283 700	3 087 146
119	Akkumulert avskrivning og nedskrivning per 01.01.	565 780	31 264	58 444	-	496 476	26 211	163 957	1 342 132
52	Årets avskrivning	36 427	1 828	-	-	235 308	624	55 957	330 144
	- Årets nedskrivning	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Årets avgang avskrivning	-	-	-58 444	-	-	-	-	-58 444
172	Akkumulert avskrivning og nedskrivning per 31.12.	602 207	33 092	-	-	731 784	26 835	219 914	1 613 832
	- Balanseført verdi per 31.12.	136 126	4 651	-	41 258	1 225 208	2 286	63 786	1 473 315

NOTE 27 – SKATT

Sammenheng mellom resultat før skattekostnad og skattegrunnlag

Morselskapet		Konsernet	
2023	2022 NOK 1 000	2023	2022 *
-682 698	2 857 862	217 970	1 398 663
-2 589	-1 953	725 463	1 044 119
343 106	-3 066 596	-710 458	-345 693
98 452	1 172 033	-	-
248 390	48 450	-	-
-	288	68 352	-10 337
4 662	1 010 084	301 327	2 086 751
-	-1 009 509	-	-
-	-575	-	-575
4 662	-	599 052	2 086 176
521 544	-	149 763	521 544
-582 994	-11 481	-181 981	-281 638
-	-	-1 937	-
-	252 377	-	-
-	-	3 646	14 380
-	-	-3 157	7 235
-61 450	240 897	-33 666	261 521
-61 450	240 897	-33 666	261 521
-	-	-	5 098
-	-	-	5 098
-61 450	240 897	-33 666	266 619
	Utsatt skatt/utsatt skattefordel per 31.12		
-	-	-	92 777
-	-	420	459
-	-	223 660	279 575
-	-	221 288	276 610
-	-	126 835	107 319
-	-	572 203	756 741
757	337	-97 054	-79 996
-	-	-28 280	-45 556
-	-	-1 845	-10 540
-106	-74	-5 789	-638
-6 493	-6 752	-11 161	-11 009
-	-	-649 418	-219 270
-5 842	-6 489	-793 547	-367 009
-114 769	-52 672	-	-
-120 611	-59 161	-221 344	389 731
-120 611	-59 161	-221 344	389 731
-	-	13 113	-8 055
-120 611	-59 161	-208 230	381 676

Avstemming av skattekostnad/skatteinntekt				
-171 840	714 465	25 % av resultat før skatt	50 459	335 790
85 777	-766 649	Permanente forskjeller	-179 651	-86 433
24 613	293 008	Skatt av mottatt konsernbidrag	-	0
-	72	Korreksjon tidligere år	11 160	4 289
-	-	Føring direkte mot egenkapitalen	85 553	9 750
-	-	Øvrige forskjeller	-1 187	-1 874
-61 450	240 897	Beregnet skattekostnad(+)/skatteinntekt(-)	-33 666	261 521

* Skattenoten for 2022 er ikke omarbeidet som følge av IFRS 17

Utsatt skattefordel i morselskapet er ført opp i balansen da fremskrivninger av resultater fra datterselskaper tilsier at morselskapets skatteposisjoner utnyttes årlig.

- 1) Konsernets betalbare skatt i 2023 er redusert med skatteeffekten av konsernbidragene da SpareBank 1 Gruppen mener at det er sannsynlig at forslag til vedtakene om konsernbidrag godkjennes, selv om konsernbidragene først blir regnskapsført i vedtaksåret. Utsatt skatt er økt tilsvarende. Bakgrunnen for at det i utgangspunktet ikke er oppført noen betalbar skatt i balansen til SpareBank 1 Gruppen AS i 2023 er at den er resultatført og gjort opp i 2023. Det blir ikke vedtatt konsernbidrag før i påfølgende år, den betalbare skatten vil oppstå etter generalforsamlingen og gjøres opp i samme år. Vi har imidlertid valgt å vise den betalte skatten i note i konsernet som skal betales i 2024.

NOTE 28 – LØNN, HONORAR OG GODTGJØRELSE

NOK 1 000	Lønn/ honorar ¹⁾	Annen godtgjørelse ²⁾	Periodisert pensjonskostnad
Administrerende direktør Sigurd Aune	4 103	177	811
Sum 2023	4 103	177	811

¹⁾ Lønn/honorar er utbetalt lønn/honorar i regnskapsåret 2023.

²⁾ Omfatter telefon, forsikring og andre trekkpliktige ytelser.

NOK 1 000	Honorar ³⁾	Annen godtgjørelse ⁴⁾
STYRET		
Richard H. Heiberg – styreleder frem til 14.04.23, og deretter styremedlem	351	9
Benedicte Schilbred Fasmer – styrets nestleder fra 14.04.23	292	
Arild Bjørn Hansen – styrets nestleder frem til 14.04.23	292	26
Jan-Frode Janson – styremedlem	292	90
Liv Bortne Ulriksen – styremedlem	292	73
Peggy Hessen Følsvik – styremedlem	292	17
Geir Hjelkerud – ansattrepresentant/styremedlem	292	73
Karolina Elisabeth Lindqvist – ansattrepresentant/styremedlem	292	9
Mette Nord - møtende varamedlem	205	82
Sum 2023	2 600	378
Sum 2022	2 511	379

³⁾ Honorarbeløpet er utbetalt i regnskapsåret 2023 for 2022.

⁴⁾ Godtgjørelse som medlem i styreutvalg og/eller valgkomite

SpareBank 1 Gruppen AS med datterselskaper har kun fastlønn og ikke variabel godtgjørelse.

I gjeldende avtale for administrerende direktør er det regulert at stillingens pensjonsalder for alderspensjon i dag er 67 år, men administrerende direktør har anledning til å fratse ved 65 år i henhold til førtidspensjonsavtale

Administrerende direktør har rett til førtidspensjon tilsvarende 70 % av årslønn fra fylte 65 år til 67 år.

Ved fratredelse før oppnådd pensjonsalder, har administrerende direktør avtale om etterlønn i 12 måneder etter avtalt oppsigelsesperiode på 6 måneder.

Det foreligger ingen forpliktelser overfor styrets leder til å gi særskilt vederlag ved opphør eller endring av vervet. Det foreligger heller ingen avtaler om bonus, overskuddsdeling, opsjoner og lignende til fordel for leder av styret.

Det tilbys lån og enkelte forsikringstjenester til en pris tilsvarende beste kundevilkår. Fordeler som ytes til ledende ansatte og styremedlemmer avviker ikke fra det som gis til øvrige ansatte.

Alle transaksjoner med nærstående parter er inngått på forretningsmessige vilkår. Se note 28

FORSIKRINGSPREMIE FREMTIND FORSIKRING AS 2023

NOK 1 000	Adm.dir	Styret
Årlig premie	23	273
Erstatninger	55	43

FORSIKRINGSPREMIE FREMTIND FORSIKRING AS 2022

NOK 1 000	Adm.dir	Styret
Årlig premie	28	294
Erstatninger		273

Godtgjørelse til revisor

Morselskapet		Konsernet	
2023	2022	2023	2022
2 106	800	15 652	9 046
-	Ordinær revisjon	16	121
-	Andre attestasjonstjenester	94	-
	- Skatterådgivning	141	2 949
	341 Andre tjenester		

Godtgjørelse til revisor er oppgitt inklusive merverdiavgift.

NOTE 29 – VESENTLIGE TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

KONSERNETS TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER:

Det overordnede prinsipp for transaksjoner mellom SpareBank 1 Gruppen AS og nærstående parter er at disse skal være i samsvar med vanlige forretningsmessige vilkår. For tjenester ytet direkte til konsernselskaper, samt for fellestjenester som SpareBank 1 Gruppen AS utfører for konsernselskaper og Alliansen gjennom SpareBank 1 Utvikling DA benyttes kostnadsdelingsprinsippet uten vesentlig fortjenestepåslag. For øvrige transaksjoner mellom SpareBank 1 Gruppen AS og konsernselskaper benyttes påslag og markedsmessige vurderinger for å fastsette prisen på transaksjoner.

Morselskapet		Konsernet	
2023	2022 NOK 1 000	2023	2022
Salg av tjenester (inntekter)			
4 808	1 278 Foretak med felles kontroll eller betydelig innflytelse over foretaket	607 356	533 202
16 418	15 924 Datterselskap	-	-
2 453	1 735 Tilknyttede selskaper	2 453	1 735
-	2 492 Felleskontrollert virksomhet der foretaket er deltager	-	2 492
27 290	22 471 Andre nærstående parter	59 705	49 365
Kjøp av tjenester (kostnader)			
-	- Foretak med felles kontroll eller betydelig innflytelse over foretaket	-1 978 931	-1 659 017
-6 909	-9 239 Datterselskap	-	-
-6 518	-3 753 Tilknyttede selskaper	-2 184	-319
-	- Andre nærstående parter	-156 195	-110 384
Balanseposter som følge av kjøp og salg av tjenester			
5 463	1 887 Foretak med felles kontroll eller betydelig innflytelse over foretaket	-727 090	-151 809
1 523	4 189 Datterselskap	-	-
-	- Tilknyttede selskaper	-161	-113
-	- Andre nærstående parter	-34 430	-250 000
Netto leieinntekter			
-4 217	-4 192 Datterselskap	-	-
Renteinntekter på utlån (+) og rentekostnader på lån (-)			
-269 507	-179 621 Foretak med felles kontroll eller betydelig innflytelse over foretaket	-232 303	-156 339
3 074	16 023 Datterselskap	-	-
13 020	31 335 Felleskontrollert virksomhet der foretaket er deltager	13 020	31 335
-16 524	15 794 Andre nærstående parter	-16 524	15 794
Utlån, fordringer og andre finansielle transaksjon			
951 039	656 747 Foretak med felles kontroll eller betydelig innflytelse over foretaket	912 061	640 538
45 882	49 013 Datterselskap	-	-
Lån, gjeld og andre finansielle transaksjoner			
-5 796 532	-4 132 231 Foretak med felles kontroll eller betydelig innflytelse over foretaket	-5 796 532	-4 132 231

¹⁾ Godtgjørelse til ledende ansatte, styret, er omhandlet i Note 28. Morselskapet har innvilget avlastningsgaranti overfor datterselskap på 731 (731) mill. kroner.

NOTE 30 - ANTALL ANSATTE OG ÅRSVERK

	Ansatte 31.12.2023	Årsverk 31.12.2023	Gjennomsnittlig antall ansatte 2023	Gjennomsnittlig antall årsverk 2023
SpareBank 1 Gruppen AS	42	42	42	42
SpareBank 1 Forsikring AS	159	158	155	154
Fremtind Forsikring AS	1 044	1 033	1 027	1 010
SpareBank 1 Factoring AS	31	31	31	31
SpareBank 1 Spleis AS	11	11	10	10
Sum	1 287	1 275	1 265	1 247

	Ansatte 31.12.2022	Årsverk 31.12.2022	Gjennomsnittlig antall ansatte 2022	Gjennomsnittlig antall årsverk 2022
SpareBank 1 Gruppen AS	41	41	40	40
SpareBank 1 Forsikring AS	150	149	151	150
Fremtind Forsikring AS	1 003	987	997	983
SpareBank 1 Factoring AS	31	31	32	32
SpareBank 1 Spleis AS	10	10	10	10
Modhi Finance AS	0	0	0	0
Sum	1 235	1 218	1 230	1 215

NOTE 31 – ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Morselskapet				Konsernet		
2023	2022	NOK 1 000	Rente	Forfall	2023	2022
Ansvarlig lånekapital						
-		14.12.16 Tidsbegrenset ansvarlig lån				
		- Nordic Trustee ASA	NIBOR pluss 3,45%	14.12.2026	250 000	250 000
1 005 511	1 004 521	Eierbanker og Sparebanken Vest	NIBOR pluss 1,70%	Evigvarende	1 005 511	1 004 521
1 005 511	1 004 521	Sum evigvarende ansvarlig lånekapital			1 255 511	1 254 521
Fondsobligasjoner						
251 593	251 345	30.11.21 - Fondsobligasjone Norsk Tillitsmann ASA	NIBOR pluss 2,70%		251 593	251 345
251 593	251 345	Sum fondsobligasjoner			251 593	251 345
1 257 104	1 255 866	Sum ansvarlig lånekapital			1 507 104	1 505 866

NOTE 32 – EIERSTRUKTUR

SpareBank 1 Gruppen AS hadde per 31. desember 2023 følgende eierstruktur:

	Antall aksjer	Eierandel
SpareBank 1 Nord-Norge	464 061	19,50%
SpareBank 1 SMN	464 061	19,50%
SpareBank 1 SR-Bank ASA	464 061	19,50%
Samarbeidende Sparebanker AS	464 061	19,50%
SpareBank 1 Østlandet	295 096	12,40%
Landsorganisasjonen i Norge (LO) /Forbund tilknyttet LO	228 460	9,60%
Totalt antall aksjer	2 379 800	100,00%

Pålydende per aksje er 1 000. Eierandel og stemmeandel er lik.

SpareBank 1 Gruppen AS hadde per 31. desember 2022 følgende eierstruktur:

	Antall aksjer	Eierandel
SpareBank 1 Nord-Norge	420 498	19,50%
SpareBank 1 SMN	420 498	19,50%
SpareBank 1 SR-Bank ASA	420 498	19,50%
Samarbeidende Sparebanker AS	420 498	19,50%
SpareBank 1 Østlandet	267 394	12,40%
Landsorganisasjonen i Norge (LO) /Forbund tilknyttet LO	207 014	9,60%
Totalt antall aksjer	2 156 400	100%

Pålydende per aksje er 1 000. Eierandel og stemmeandel er lik.

	2023	2022
Utbetalt utbytte per aksje	1200	325

NOTE 33 - HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN, TVISTESAKER

HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

I desember 2023 ble nyheten om at eierne til Fremtind og Eika Forsikring hadde signert en intensjonsavtale om å slå sammen forsikringsvirksomhetene kjent. I januar 2024 ble transaksjonsavtalen signert. Avtalen er godkjent fra Konkurransetilsynet 1. mars 2024. Avtalen er fortsatt betinget av godkjenning fra Finanstilsynet til å slå sammen virksomhetene. Det er forventet at godkjenning vil bli gitt i løpet av første halvår 2024.

TVISTESAKER

Som finansforetak med en omfattende virksomhet, vil SpareBank 1 Gruppen konsern regelmessig være part i ulike rettstvister, kommersielle uenigheter og krav. Det er ved regnskapsavleggelsen ingen tvistesaker som anses å ha vesentlig betydning for vurderingen av konsernets finansielle stilling.

Rettstvistene gjelder i hovedsak tvister med forsikringstakere og andre forsikringselskap knyttet til erstatningsoppgjør i forsikringsforhold. Disse sakene avsettes det løpende for i forsikringselskapenes regnskaper, og utfallet av disse sakene er av uvesentlig betydning for konsernets økonomiske stilling.

NOTE 34 – OVERGANGSNOTE

Balanse for SpareBank 1 Gruppen som viser overgang fra IFRS 4 til IFRS 17 og overgang fra IAS 39 til IFRS 9 per 01.01.2023.

<i>Beløp i mill. kroner</i>	31.12.2022		01.01.2023
	IFRS 4/IAS 39	Endring som følge av overgang IFRS 17/IFRS 9	IFRS 17/IFRS 9
<i>Eiendeler</i>			
Finansielle eiendeler	98 583	-749	97 835
Eiendeler ved gjenforsikringskontrakter	664	-434	231
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger/forsikringstakere	3 596	-3 596	0
Øvrige eiendelsposter uten endring	18 629	0	18 629
Sum eiendeler	121 472	-4 778	116 694
<i>Forpliktelse</i>			
Finansielle forpliktelse	2 784	-424	2 361
Forpliktelse investeringsvalgskontrakter	53 585	0	53 585
Forpliktelse gjenforsikring	15	-15	0
Betalbar skatt	522	-20	502
Øvrige gjeldsposter uten endring	6 760	0	6 760
Sum forpliktelse	106 672	-3 733	102 939
<i>Egenkapital</i>			
Sum egenkapital	14 800	-1 045	13 755
Sum egenkapital og forpliktelse	121 472	-4 778	116 694

KPMG AS
Sørkedalsveien 6
P.O. Box 7000 Majorstuen
N-0306 Oslo

Telephone +47 45 40 40 63
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til generalforsamlingen i Sparebank 1 Gruppen AS

Uavhengig revisors beretning

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Sparebank 1 Gruppen AS, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2023, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder vesentlige opplysninger om regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2023, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder vesentlige opplysninger om regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav,
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2023 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med IFRS Accounting Standards som godkjent av EU, og
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2023 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med IFRS Accounting Standards som godkjent av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen og annen øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom

Offices in:

Oslo	Elverum	Mo i Rana	Tromsø
Ålesund	Finnsnes	Molde	Trondheim
Arendal	Hamar	Sandnessjøen	Tynset
Bergen	Haugesund	Stavanger	Ulsteinvik
Bodø	Karvik	Stord	Ålesund
Drammen	Kristiansand	Strøme	

årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Vår uttalelse om årsberetningen gjelder tilsvarende for redegjørelser om foretaksstyring og samfunnsansvar.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med IFRS Accounting Standards som godkjent av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjons handlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjons handlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke kan fortsette driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi har eneansvar for vår konklusjon om konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Oslo, 10. april 2024

KPMG AS

Anders Sjöström
Statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

STYRETS REDEGJØRELSE FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE I ÅRSRAPPORTEN FOR 2023 – POLICY PÅ OMRÅDET

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Styret i SpareBank 1 Gruppen AS har vedtatt at selskapet skal følge Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse av 4. desember 2007, og sist revidert 14. oktober 2021, med de forbehold og tilpasninger som følger av at SpareBank 1 Gruppen AS har få aksjonærer, og at aksjen ikke er børsnotert eller gjenstand for regelmessig omsetning.

Anbefalingen er fastsatt av Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES), og anbefalingen er tilgjengelig på www.nues.no.

REDEGJØRELSE FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

I henhold til anbefalingens pkt. 1 skal styret gi en samlet redegjørelse for selskapets eierstyring og selskapsledelse i årsberetningen eller i dokument det er henvist til i årsberetningen. Nedenfor følger styrets redegjørelse for selskapets eierstyring og selskapsledelse.

Styret påser at selskapet har god eierstyring og selskapsledelse.

VIRKSOMHET

Selskapets formål er i vedtektene angitt på følgende måte:

«Selskapets formål er å eie aksjer i foretak som etter sine vedtekter skal tilby særlige finansielle tjenester, herunder forsikrings- og verdipapirfondstjenester. Selskapet kan også eie aksjer i selskap som skal utvikle, eie og/eller distribuere programvare- og informasjonsteknologi, markedsføringstjenester, produkter, lisenser, varemerke og andre immaterielle rettigheter, samt utøve virksomhet i tilknytning til dette.»

Styret har utarbeidet klare mål, strategier og risikoprofil for virksomheten, slik at selskapet skaper verdier for aksjonærene på en bærekraftig måte. I dette arbeidet har styret tatt hensyn til økonomiske, sosiale og miljømessige forhold. Styret evaluerer mål, strategier og risikoprofil minst årlig. Virksomheten drives for øvrig i henhold til norsk lov, offentlige tillatelser og interne regler.

Styret har klargjort selskapets verdigrunnlag, og fastsatt etiske retningslinjer. Det er også fastsatt egne instruksjoner for styret og administrerende direktør. Enkelte overordnede styringsprinsipper, aksjonærrettigheter og -plikter fremgår også av aksjonæravtale.

Styret har utformet retningslinjer for samfunnsansvar.

SELSKAPSKAPITAL OG UTBYTTE

Selskapet har en kapitalstruktur som er tilpasset selskapets og konsernets mål, strategi og risikoprofil. Styret har fastsatt en klar og forutsigbar utbyttepolitikk for selskapet.

Det foreligger ikke styrefullmakter til kapitalforhøyelse eller kjøp av egne aksjer.

LIKEBEHANDLING AV AKSJEIERE OG TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE

Selskapet har bare én aksjeklasse. Likebehandling av aksjeeiere er sikret via vedtekter, styreinstruks, etiske retningslinjer og aksjonæravtale. Transaksjoner med nærstående forutsettes å skje til markedsmessige vilkår.

Selskapet har ikke etablert tilbakekjøpsprogram for egne aksjer. Selskapets styreinstruks og etiske retningslinjer inneholder bestemmelser som skal sikre at styremedlemmer og ledende ansatte melder fra til styret hvis de direkte eller indirekte har en vesentlig interesse i en avtale som inngås av selskapet.

AKSJER OG OMSETTELIGHET

Selskapets aksjer er ikke fritt omsettelige. Ved enhver overdragelse av aksjer har de øvrige aksjonærer forkjøpsrett på ellers like vilkår. Hovedbegrunnelsen for omsetningsbegrensningen er at selskapets aksjer ikke er børsnotert, og at selskapet inngår som en del av SpareBank 1-alliansen.

GENERALFORSAMLING

SpareBank 1 Gruppen AS har en konsentrert aksjonærstruktur, og erfaringsmessig er nærmere 100 % av aksjene representert på generalforsamlingene. Selskapet søker å tilrettelegge og avvikle generalforsamlingene i samsvar med Norsk anbefaling, men for et selskap med få aksjonærer, svært liten omsetning i aksjen og hvor samtlige aksjonærer og aksjonærgrupperinger er representert i styret, er det hensiktsmessig å foreta visse tilpasninger i forhold til anbefalingen.

VALGKOMITÉ

Selskapet har en valgkomité med tre medlemmer valgt av generalforsamlingen. Leder og medlemmer i valgkomitéen er også styremedlemmer i selskapet, og dette anses forsvarlig fordi styresammensetningen er regulert i aksjonæravtale. Sammensetningen i valgkomitéen er i hovedsak identisk med sammensetningen i valgkomitéene i selskapets datterselskap. Valgkomiteens arbeid er tilpasset selskapets aksjonærstruktur og at aksjene ikke er børsnotert samt at selskapet inngår i SpareBank 1-alliansen.

STYRET, SAMMENSETNING OG UAVHENGIGHET

SpareBank 1 Gruppen AS med datterselskaper inngår som del av SpareBank 1-alliansen, og dette preger også styrets sammensetning, som er regulert i aksjonæravtale. Styret er sammensatt av representanter fra aksjonærene og de ansatte. Samtlige aksjonærer og aksjonærgrupperinger er representert i styret enten direkte eller indirekte. Generalforsamlingen velger styrets leder. Sammensetningen er nærmere omtalt i eget avsnitt i årsrapporten.

Selskapet har ingen enkeltpersoner som aksjonærer, og følgelig heller ingen styremedlemmer som personlig eier aksjer i selskapet.

STYRETS ARBEID

Styret utøver sitt arbeid i henhold til lov, vedtekter samt fastsatte instruks og retningslinjer herunder styreinstruks. Styret har også fastsatt instruks for administrerende direktør. Styret følger opp internkontrollen i samsvar med forskrift og instruks fastsatt av Finanstilsynet, og har også internrevisjon for konsernet.

Styret kan i henhold til styreinstruksen opprette særskilte utvalg og komiteer, men kan normalt ikke delegere beslutningskompetanse til slike utvalg eller komiteer. Styret besluttet i 2008 å opprette revisjonsutvalg og godtgjørelsesutvalg. I 2013 besluttet styret å opprette et risikoutvalg.

Styret foretar en årlig evaluering av sitt arbeid og kompetanse.

RISIKOSTYRING OG INTERN KONTROLL

SpareBank 1 Gruppen AS er som finansforetak underlagt detaljerte regler for risikostyring og intern kontroll. Det gis en beskrivelse av selskapets risikostyring og interne kontroll i styrets årsberetning.

GODTGJØRELSE TIL STYRET

Styrets godtgjørelse fremgår av notene til årsregnskapet. Godtgjørelsen er ikke resultatavhengig. Det er ikke utstedt opsjoner til styremedlemmer.

GODTGJØRELSE TIL ADMINISTRERENDE DIREKTØR

Godtgjørelse til administrerende direktør fremgår av noter til årsregnskapet.

Det er ingen ansatte som har variabel godtgjørelse. Det er ikke etablert opsjonsordninger i selskapet.

INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON

Selskapet tilstreber en åpen informasjonspolitikk overfor markedet. Styret har for øvrig ikke fastsatt retningslinjer for rapportering av finansiell og annen informasjon til markedet. Selskapets finansielle kalender, regnskapsinformasjon og pressemeldinger legges ut på selskapets IR-side. Årsregnskap presenteres på IR-siden etter avholdt generalforsamling.

Styret har ikke fastsatt retningslinjer for selskapets kontakt med aksjeeiere utenfor generalforsamlingen. Samtlige aksjonærer og aksjonærgrupperinger er representert i selskapets styre, og mottar således samme informasjon fra selskapet i egenskap av styremedlemmer.

SELSKAPSOVERTAKELSE

Norsk anbefalings regler på dette området anses ikke for å være relevante for SpareBank 1 Gruppen AS på grunn av aksjonær- og styresammensetningen.

REVISOR

Styret har i styreinstruksen fastsatt retningslinjer for ledelsens adgang til å benytte ekstern revisor til andre tjenester enn revisjon. Selskapets revisjonsutvalg fører kontroll med ledelsens bruk av ekstern revisor til andre tjenester enn revisjon. Revisors rådgivningsvirksomhet fremgår av notene til årsregnskapet.

Revisor deltar i styremøtet der styret behandler årsregnskapet.

Styret har avholdt ett møte med revisor uten at administrerende direktør eller andre fra den daglige ledelse var til stede.

REVISJONSUTVALGET

Styret i SpareBank 1 Gruppen AS har hatt et revisjonsutvalg bestående av fire av styrets medlemmer. Utvalget har i perioden fra generalforsamling i april 2023 bestått av leder Jan-Frode Janson (SpareBank 1 SMN), Liv Bortne Ulriksen (SpareBank 1 NN) frem til 31.12.2023 og Hanne Karoline Kræmer fra 1.1.2024 (SpareBank 1 SNN), Mette Nord (LO) og Geir Hjelkerud (hovedtillitsvalgt SpareBank 1 Gruppen AS).

Revisjonsutvalgets sekretær er Brigitte Ninauve (SpareBank 1 Gruppen AS)

Revisjonsutvalgets overordnende funksjon er å føre en uavhengig kontroll med selskapets finansielle rapportering og kontrollsystemer. Revisjonsutvalget skal samlet ha den kompetanse som ut fra konsernets organisasjon og virksomhet er nødvendig for å ivareta sine oppgaver. Minst ett av utvalgets medlemmer må ha kvalifikasjoner innen regnskap eller revisjon. Revisjonsutvalgets formål, oppgaver og funksjoner er fastsatt i samsvar med internasjonale regler og standarder, og også i samsvar med lovendringene som følge av implementering av EUs revisjonsdirektiv.

Revisjonsutvalget er et forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styret. Revisjonsutvalgets oppgave er blant annet å påse at konsernet har uavhengig og effektiv ekstern revisjon, samt overvåke den finansielle informasjon. Revisjonsutvalgets oppgaver, sammensetning og møter er nærmere beskrevet i selskapets styreinstruks.

Revisjonsutvalget gjennomgår blant annet drifts-, kvartalsrapportering og årsregnskapsrapportering før behandling i styret. Utvalget vurderer særskilt spørsmål vedrørende tolking og overholdelse av regnskapsprinsipper og – praksis, samt verdsettelse av datterselskaper. I sin gjennomgang har utvalget diskusjoner med ledelsen og ekstern revisor.

Revisjonsutvalget har avholdt ti møter i perioden april 2023 til og med mars 2024.

REVISJONSUTVALGETS FOKUSOMRÅDER

Finansiell rapportering:

- Vurdere egnetheten av regnskapsprinsippene
- Etablere regler for informasjonsplikt
- Kvalitetssikre overgang til nye regnskapsprinsipper
- Følge opp nyetablerte selskap
- Gjennomgang av store vurderingsposter i regnskapet som goodwill, utsatt skattefordel og annet

Ekstern revisjon:

- Utnevne og gjenvelge revisor
- Diskutere omfanget av revisjon
- Vurdere revisors uavhengighet
- Gjennomgå vesentlige revisjonsfunn
- Kvalitetssikre revisors arbeid

I tillegg til faste saker har utvalget behandlet følgende saker:

- Orientering om naturskadepoolen
- Verdivurdering av selskapene i SpareBank 1 Gruppen
- Orientering om utbytte
- Åpenhetsloven

RISIKOUTVALGET

Styret i SpareBank 1 Gruppen AS har hatt et risikoutvalg bestående av fire av styrets medlemmer frem. Utvalget har i perioden fra generalforsamling i april 2023 bestått av leder Jan- Frode Janson (SpareBank 1 SMN), Liv Bortne Ulriksen (SpareBank 1 SNN) til 31.12.2023 og Hanne Karoline Kræmer fra 1.1.2024 (SpareBank 1 SNN), Mette Nord (LO) og Geir Hjelkerud (hovedtillitsvalgt SpareBank 1 Gruppen AS).

Risikoutvalgets sekretær er Brigitte Ninauve (SpareBank 1 Gruppen AS).

Risikoutvalget har egen instruks vedtatt av styret. Risikoutvalget er et forberedende og rådgivende utvalg for styret og skal bidra til at risiko- og kapitalstyringen i konsernet støtter opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Risikoutvalget skal overvåke den samlede risiko og vurdere om konsernets styrings- og kontrollordninger er tilpasset risikonivået og omfanget av virksomheten. Risikoutvalget har ikke selvstendig beslutningskompetanse.

Risikoutvalget har holdt syv møter i perioden april 2023 til og med mars 2024.

RISIKOUTVALGETS FOKUSOMRÅDER

Risk management og internkontroll:

- Gjennomgå risikostyring og compliance i konsernet
- Forstå områder identifisert som nøkkelrisiko (key risk)
- Vurdere effektiviteten av etablerte kontroller
- Mislighetsrisiko
- Omorganisering i konsernet
- Kapitaloptimalisering

Intern revisjon:

- Fastsette arbeidsoppgaver, rapporteringslinje og angi ressurser
- Diskutere omfanget av intern revisjonen
- Komme med innspill på fokusområder
- Vurdere effektiviteten
- Følge opp anbefalinger fra intern revisjon

I tillegg til faste saker har utvalget behandlet følgende saker:

Utkontraktering og bruk av skytjenester

Aktuarfunksjonens årsrapport.

GODTGJØRELSESUTVALGET

I SpareBank 1 Gruppen AS er det etablert et godtgjørelsesutvalg, som skal bestå av minst tre styremedlemmer som alle er uavhengige av selskapets ledelse. Ett av medlemmene skal være valgt representant for de ansatte. Styret oppnevner utvalgets leder. Utvalgsmedlemmene oppnevnes årlig for ett år av gangen. Rammer for utvalgets arbeid er beskrevet i styreinstruksen vedtatt av styret i SpareBank 1 Gruppen AS.

Godtgjørelsesutvalget består av fire styremedlemmer og ledes av styrets leder. I 2023 har Godtgjørelsesutvalget bestått av:

Perioden fra og med 28. april 2022 til og med 26. april 2023:

- Richard Heiberg (leder av utvalget), Mette Nord, Arild Bjørn Hansen og Karolina Lindqvist.

Fra og med 27. april 2023

- Per Halvorsen (leder av utvalget), Mette Nord, Richard Heiberg og Karolina Lindqvist

Administrasjonen har i 2023 ivaretatt sekretærfunksjonen ved HR-direktør Tor Espen Borgersen.

Det har vært gjennomført et møte i godtgjørelsesutvalget i 2023. Sak som er behandlet i utvalget er innstilling på lønn og lønnsrelaterte goder til administrerende direktør i SpareBank 1 Gruppen AS.

SpareBank

